

EGYETÉRTÉS

Elfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Eredménytelen kísérletek.

Budapest, december 21.

Ma már szinte kétségtelenül megállapítható, hogy Lukács Lászlónak missziója már kudarcot vallott, Khuen-Héderváry próbálkozását pedig ezután éri hasonló sors. A két homo regius missziója tulajdonképpen nagyon eltérő volt. Lukács egyenes megbízást kapott a királytól arra, hogy igyekezzék a Justh-párttal a kibontakozást lehetővé tenni s a Justh-pártot egy kormányképes alakulás számára esetleg megnyerni, Khuen-Héderváry azonban csakis azt a megbízást kapta, hogy a jelenlegi kormánytámogató pártok vezető férfainál tapogatozzék, vajjon egy Khuen-féle átmeneti kabinet számára nem adnának-e meg egy rövid indemnitást azért, hogy azalatt a sürgős ügyek elintézhettek legyenek.

Lukács már refust kapott, de kétségtelen, hogy Khuen-Héderváry sem fog nagyobb sikerrel eljárni missziójában. És ez már a kísérletezés első perczeiben előre látható volt. De Holló Lajosnak mai képviselőházi beszéde, melylyel ismeretes indítványát indokolta, kétségtelen világossággal dokumentálja, hogy Lukács László próbálkozása az 1911-iki terminus megkerülésére, a Justh-pártnál sikerrel nem járt.

Lukácsnak az volt a terve, hogy ha a Justh-párttal kormányt tud alakítani, a parlamentben kinyilatkoztatja, hogy a kormány az önálló gazdasági berendezkedés alapján áll, megkezdődik az önálló bank előkészítése, az önálló bank kérdése fölött való érdemi döntést azonban az általános választói jog alapján összeülő képviselőházra bizzák s ha az is akarná az önálló bankot, a király tovább nem ellenezné.

Holló Lajos azonban pártja nevében ma bejelentette a parlamentben, hogy ez a propositio a pártot ki nem elégítheti. Ha még a kormány élén álló egyén is — mondta — tenne olyan kijelentést, hogy vannak garanciái arra nézve, hogy az ő általa meghatározott terminus biztosítva van azoknak a tényezőknek a befolyása folytán, amelyek azon terminus megállapításához szükségesek, még ennek az ekként biztosított terminusnak sincs meg az a súlya és értéke, mint a törvényben fixen megállapított terminusnak. A törvényben felállított terminus, ez pozitív, ez belső értékkel bír, de egy semmi terminus, amikor nem mondhatja senki, hogy az mikor lesz, mikor a vak véletlenre, a politikai élet kialakulásának vak szeszélyére van bízva, hogy majd előáll valamikor egy terminus, amikor az ország érvényesítheti jogát, ezt a semmi terminust a po-

zitiv, törvényes terminussal szembeállítani egyáltalában nem lehetséges.

De Khuen-Héderváry tapogatózása sem járhat nagyobb sikerrel. Nem tudjuk ugyan még e pillanatban, hogy azok a vezető államférfiak, akikkel eddig tárgyalásokat folytatott, minő választ adtak neki, de szinte lehetetlennek tartjuk, hogy a jelen pillanatban bárminő kedvező kilátásai is lehetnének. Mert még abban az esetben is, ha a bankkérdésben a parlamenti többséggel egy rövid bankprovizóriummal megállapodnék, sőt ha, ami szinte elképzelhetetlen, egy rövid indemnitást is kapna, még akkor is lehetetlen volna neki a mai többségi pártok támogatását egy kormányalakítás számára megnyerni. Ezt ugyanis megakadályozza a román kereskedelmi szerződés ügye.

A király állítólag személyes kötelezettséget vállalt Károly román királlyal szemben az iránt, hogy 1910 január 1-én a monarchia és Románia közt ez év áprilisában kötött kereskedelmi szerződés életbe lép.

Nincs olyan kormány, amely ennek a kötelezettségnek alkotmányos uton eleget tudna tenni. Nem tud pedig eleget tenni azért, mert az a felhatalmazási törvény, amelynek alapján ez a szerződés megkötött, határozottan állapítja meg, hogy a magyar kormány

Téli utazás.

Írta: Váradi Antal.

(Utánnomlás tílós.)

A telet nem utazásra teremtette az Isten. Mikor minden állat az odvába buvik és kerül a havas szelet: akkor csak az ember indul utnak, mint a sarki medve, ha megéhezett, hogy táplálék után nézzen. Csak hogy mindennemű állat ellátta magát, télre való elemozsiával, kivéve a tücsköt. Azt már a hangya is összeszidta, amiért hogy az első hazai állat-sparkasszába nem tett kellő mennyiségű téli tőkét. A tücsök aztán didergett — de tovább énekelt.

Eltűnődöm a tücsök-legendában rejlő tanulságon, magamra nézve későinek találok és — énekelek tovább.

Igy ősz végén megindul a vidék vágyakozása némely szellemi élvezet után, hosszú és rövidhajú művészek egymásután kopogtatnak a hangversenytermek ajtaján, melyek hol a városházán, hol a megyeházán, hol a kulturpalotában találhatók. Ahol ez nincsen: jó a színház is. Sőt, vannak olyan városok, amelyek szállói már száz esztendő óta az örökszép vigézei részére vannak berendezve.

Vagy tíz esztendeje járom így az országot és mondhatom, hogy még most sem fáradtam belé. Csak egy a terhes és félelmes: a szálló-élet a vidéken.

Mikor kigördül nagy pöffögve a masina a keleti vagy nyugoti pályaudvarból, már előre eltűnődöm rajta, hogy milyen lesz a szállás? Hát a kályha? Hát a világítás? Mert

a sötétség legnagyobb ellenségem. Mégis megtörtént a haza egyik legnagyobb vidéki városában, hogy felbotorkálva a lépcsőn azt mondom a „hetesnek“, hogy gyujtsa fel a villanyt.

- Nem lehet, uram.
- Miért?
- Mert nekünk olyan nincsen...

És egy szál milly-gyertya mellett bukdácsoltam át a jegyzeteimen. És a jó teremő még ma is késik a hatalmi szóval, hogy: legyen világosság! Teremő alatt ez idő szerint részvénytársulatokat kell érteni.

Felsőmagyarország felé robogott velem a vonat. Három várost is utba akartam ejteni és lassan-lassan földérültem, mikor elmaradt a síkság, kezdett halmosodni a vidék s nemsokára megjelent a szemhatáron az első bérez sötét silhueteteje. Ez már igazi „vidék.“

Mikor a szemhatár szélén megjelenik az a lilaszín csik, amely az est hirnöke, akkor hátradőlök a reszkető kocsi-párnákra és visszaálmodom a multakat... Egész sor esztendő vonul el előttem, mint egy vert hadsereg. Multak vesztett esatáiból térnek meg ezek a hadak, amelyek egy-egy darabját vitték magukkal a lelkeknek, vagy a bitemnek. Alig maradt belőle valami.

Vidéken rendszeren el szoktam mondani, hogy mint a régi Anteüs: a vidék szüz anyaföldére jövök, hogy a mindennapi élet birkózásában kimerült erőmet a vele való érintkezés által újra ruganyozzam. Most már ezt sem mondom. Ugy sem hiszi el az ördög sem. Azonban én magam kezdem most már hinni. Ami eddig komplimentum volt, az valósággá lett. Minden kirándulás jobban megérleli

bennem a vágyat: ott élni a csöndes, a nagyvilági tusakodást nem ismerő vidéken, ahol a szívnek is megvan a maga joga és a lélek nem hajszolt rabszolga, amelyet igába fog a mindennapi kenyér, hanem érző és halhatatlan valami, amely fel tud emelkedni a mezők ködén túl. De hogy emelkedjék felül a gyárkémények egetverő füstjén, itt, Pesten? Hiszen mentől magasabbra megy, — ha ugyan tud — annál jobban megijed attól, hogy az idealizmusnak már egy talpalattnyi földje sem maradt a vörösvári szoros és a Lajta között.

Tehát el, a vidékre... Nekem életföltétel a vidék. Megujulok — rám is fér már — pihenek és újra nekibuzdulok a munkának. Sok van még hátra, csak legyen rá időm...

Azonban az órák telnek, telnek és lassanként készülni kell a leszállásra...

Az állomáson, mint régi ismerőst köszönt egy egész baráti sereg. Valóságos fogadtatás. A többi utas egy kiesit kidugja a fejét a hirtelen leeresztett ablakon s találgatja, hogy ki lehet ez? Végre megállapodnak abban, hogy az új finanszdirector. Azt üdvözlöttek olyan lelkesen.

Én pedig elküldve mindennemű kocsiszerszámot, beballagok a barátaimmal gyalog. Elég volt hét-nyolcz órai ülés, — még a gyönyörű estét is zárt kocsi-ban töltsem el? Sétáljunk be, a kisváros girbe-gurba utcáin, amelyeket a kísérem szeretnének elsikkasztani, hogy ne lássam, csak a sugáregyemesre vágott főutczát meg azt a néhány palotaszzerű épületet, melyet a modern kornak koncedált a történelmi mult város. Én pedig nem győzöm nekik magyarázni, hogy palotát látok én eleget, de régi bástyatornyot meg

a szerződést 1909 december 31-éig parlamenti tárgyalás nélkül is életbe léptetheti és érvényben tarthatja, de ha a szerződés ratifikációja 1909 december 31-éig meg nem történik, akkor 1910 január 1-én a szerződés önmagától hatályát veszti.

A mostani kormány tehát hiába élne azzal a joggal, melyet számára az a felhatalmazási törvény adott, mert ha a román kereskedelmi szerződés december 31-éig törvénybe iktatva nem lesz, az január 1-én önmagától veszítene hatályát. Ha tehát a király a kötelező ígéretének eleget akar tenni, akkor alkotmányos uton az a szerződés január 1-én tul érvényben nem tartható. S ha mégis életbe léptetnék, olyan módon például, mint annak idején Fejérváry életbe léptette a Németországgal kötött vám- és kereskedelmi szerződést, úgy az a kormány, mely ezt megtenné, már hivatalba lépésének első percében alkotmányosságát követné el, tehát megszűnnék alkotmányos kormány lenni.

Ilyen alkotmányellenes kormány számára pedig indemnitást adni sem a jelenlegi kormány nem lesz hajlandó, sem a jelenlegi parlamenti többség.

És ez az oka annak, hogy minden egyébtől eltekintve is, Khuen-Héderváry vállalkozása a sikertelenség magvát hordja magában. S így ma is csak az a helyzet, ami volt, hogy vagy kielégítetnek a nemzet jogos vágyai és követelése azoknak a proppozícióknak elfogadásával, melyet a jelenlegi kormány terjesztett a király elé, vagy pedig bekövetkezik az, amire Bécsben már kezdettől fogva törekedtek, hogy egy alkotmányellenes kormányt ültetnek a nemzet nyakára.

Lukács fiasója.

— Khuen-Héderváry előrenyomul. —

Inparlamentáris kormány valószínűsége.

Budapest, december 21.

A két „tapogatózó” politikus — ha igaz — már kitapogatózta magát.

Lukács László a maga kombinációjával felsült. A Justh-párttal való tárgyalásai nem vezettek olyan eredményre, amelyet ő és talán a Justh-párt is remélt. Vannak, akik tudni vélik, hogy Lukács már befejezettnek látja a maga misszióját s megy is már jelenteni a királynak, hogy ő bizony felsült. A Justh-párt hivatalos lapja azonban nem vágja még el az abroszt Lukács és Justh között, csak nehézségekről beszél, a kedvező eredmény valószínűségét vonja kétségbe, de egyébként azt írja, hogy a tárgyalások még nem szakadtak meg. Már most ezt kétféleképpen lehet magyarázni. Vagy nem igaz, hogy a tárgyalások megfeneklettek s a Justh-párt csak azért beszél nehézségekről, hogy úgy tüntesse fel meghódolását, mintha titáni harcra folytatna az elérhető semmiért; vagy igaz, hogy az elérhető semmivel szemben Justh Gyula elutasító álláspontra helyezkedett, de akkor Justh mögött olyanok vannak, akik az elérhető semmiről is hajlandók tovább tárgyalni, ha cserébe a hatalmat megkaparíthatják. Ilyenformán két lehetőség van: ha Lukács tapogatózásai nem vezettek eredményre, akkor Lukács urnak van vége, ha pedig Lukács tapogatózásai fognak valamelyes gyümölcsöt hajtani, akkor a Justh-párt egységének van vége.

Egyelőre legfőleg azt lehet biztosan megállapítani, hogy a Justh-pártot igen meglepte az a könnyű diadal, melyet ma az 1911-ben felállítandó bankra vonatkozó feliratával a t. Házban aratott. Talán maga szerette volna legjobban, ha a kooperáló többség leszavazza. De nem tették meg neki ezt a sziveséget. A Justh-pártnak — a maga nem tulságos gyönyö-

rúségére — győznie kellett és leszögezhetette magát az 1911-es dátumhoz.

Ami már most a második „tapogatózó”, Khuen-Héderváryt illeti: ő nem süllhetett fel, mert az ő missziója bizonyára nem lehetett az, hogy a vezéreket tájékoztassa a király álláspontjáról, s a királyt a vezérek álláspontjáról. A király és a vezérek Khuen nélkül is elég jól ismerik egymás álláspontját. Ezen a ponton tehát Khuen nem is süllhetett fel. De ha azt tekintette a maga missziójának, hogy tájékozódást szerezzen a mai többség felfogásáról, egy esetleges parlamenten kívüli vállalkozás eshetőségéről: akkor ez az ur is hiába jött. Akármit beszélt és akár mennyire próbálta is hangsúlyozni, hogy valaminek mégis csak történnie kell: arról kellett meggyőződnie, hogy az ő vállalkozását — nevezze ő bárminek — ez a nemzet csakis alkotmányellenes vállalkozásnak fogja tekinteni s akként is fog vele szemben eljárni.

Ha Lukács kudarcra Khuent toltta a térbe, akkor most Khuenre kerül a sor, hogy ő is kudarcot valljon. Mert kudarc vár mindenkire, aki a többség és a nemzet ellen mer vállalkozni.

Lukács próbálkozása meghiusult.

Lukács László hiába titkolta olyan nagyon, hogy kiknél puhatolódzott. Két napig járt-kelt mint politikai magántudós, hívta a legképtelenebbül titokzatos helyekre rendezni a Justh-párt vezetőférfiáit és harmadnapra kiderült, hogy semmit sem tud végezni. Tegnap délután a Hungária-klubban, a milíomások igazán zártkörű társaságának körében adott találkát Justh Gyulának. Ott kezdte meg vele a tárgyalásokat, amelyeket ma délután, miután közben Holló Lajossal és gróf Batthyány Tivadarral is folytatott beható megbeszéléseket, dr. Lederer Sándor lakásán folytatott. Időközben azonban Justh tegnap este — mint jelentettük — tanácskozott pártjának törzskarával, s ez a megbeszélés azt eredményezte, hogy Justh, aki tegnap délután még

vityillót nem. Lám, a Gellérthegy oldalán volt még egynehány, azt is lebontották a romantizmus nagyobb épülésére és gereblyélik a helyét — palotáknak!

No, de fölvislan a kisérő társaság szeme, mikor beérünk a főutezába, ahol vannak már — paloták!

Szinte szégyenkeznek, hogy eddig nem láttam palotát... Pedig jobb szeretek egy sor hangulatos kunyhó között járni, mint palotasorok közt.

No, mindegy... Mutogatják: ez ennek, az meg annak a palotája... Ez városi közintézet, ez hazai... Közben kigyulnak a vilamos lámpák, és teljes a büszkeség...

En meg busulva gondolok vissza azokra a kis mécsvilágított ablakokra, melyek közelében elrobogott a rengeteg masina, s amelyek kis, vörösfüggönyös ablakai mögött, vagy a bibliát olvasta az öregasszony, vagy a tavalyi kalendáriumot... És milyen ábitattal merült belé... Szinte bántó ellenképe az a gomolygó füstben ülő férfítársaság, amely a kávéház üvegablakai mögött a most érkezett napilapokat olvassa. Persze, oda be kell menni. Be is kell mutatkozni. No már most legyen a te fejed egy lexikon, hogy mindezeket jegyezd meg, mert különben sértve érzi magát mindegyik. Aztán kikérdeznék, hogy igaz-e csakugyan, ami az újságokban áll, mivelhogy azok hazudni szoktak. Elismered, hogy nem mind szentírás, ami nyomtatva van, de az az újság, amelybe te írsz, az esupa színigazsággal szolgál. Ebben meg is nyugszanak.

Estére kelve megtörténik a hagyományos

felolvasás... Éltes urak, tisztos matrónák az első sorban. Csillagó szemű fiatal asszonyok, lányok a második-harmadikban. A szemük rád függesztve, mintha próféta volnál és hirdetné a jövődöt Izraelnek. Mikor elvégezted az előadást — tartott légyen az bár harmadfél óra hosszat, — mind azon sopánkodnak, hogy bár tartott volna tovább...

Meg lehetsz elégedve... Egyet azonban ajánlok minden felolvasótársamnak: ne higgye, hogy a vidéknek akármilyen jó. A magam részéről a javát keresem ki és adom annak, amit tudok. Jobb termőföldbe nem hullhatnak az igék, ellenben hitelét kockáztatjuk minden komoly közlésnek, ha nem becsüljük meg eléggé a vidék értelmi niveauját, amely van olyan magas, mint akármelyik pesti hallgatóságé.

A felolvasás után a hagyományos vacsora, néhol tósztokkal súlyosbitva. Ilyenkor szemedre vetik minden létező és nem létező érdemet, ellenben figyelmeztetnek a helyben leledző talentumokra és szivedbe vésik a visszatérést... Mikor éjfél felé a hideg vendéglői szobába bandukolsz: úgy tekintsz vissza az estére, mint egy álomra, holott az álomnak csak most kellene kezdődnie...

Kellene... De a gondviselés különös intézkedéséből rendszeren akkor van valami politikai bankett, mikor te ott tartózkodol. No már most az természetes, hogy a te szobád éppen a bankett fölött van. Hol is lehetne másutt? Tehát alig hogy elkezdesz szunyókálni: megzendül, éppen a vánkosod alatt a nagybőgő. Aztán brummog, zummog reggelig... Örülsz, mikor a hajnal első fagyos sugaraát látod föltetszeni az ablak alján. Kelsz

is föl riadtan, hiszen neked már hajnalban tovább kell utaznod, még feljebb, a Tátra alacsony nyulványai közé, hogy ottan hirdesd az ígét tovább...

Kétségbeejtő lassúsággal ezammog a vizipális... Gyalog elsetálhatnál mellette, ha nem volna térdig érő hó... Így aztán előbb-revalónak tartod az oldalt-nyiló kupéban való üldögélést... Lassu kanyarodással megyen feljebb, mindig feljebb... Rohanó fekete vizetek zognak a töltés mellett, aztán jön egy szép fehér, szüz hómező, amelyen egy varju, mint odaeseppent tintapöcsét, üldögél... Tavolabb egynehány ház. Füstöl a kéménye... Bár a mi vonatunk is füstölne. De megállt. Áll már egy fertály órája. Nem is akar tovább menni. Ide ragadtunk...

Nem... Zakatol már tovább és mivel minden kerékvágás végrehalására esárdaudvarra kanyarodik, hát mi is bekecogunk a brazói állomásra... Gyönyörű ipartelep. Háromezeröttszáz ember dolgozik ott napestig, sőt az éjszaka sötétjében... Szikrázó kohók tüzelehellete vöröslök az égre, s mindenütt a munka apoteózisa ragyog... Villanyvilágítás az egész telepen, gőz- és modern találmányok a hosszúra épült utozák mentén. Minden utca egy új gyári épület s mindenütt a sziklák lelkét olvasztják ki, a vasérezet...

A telep közepén egy hosszú, modern épület a kaszinó. Nagy hangversenytermében megfordultak már a legelőkelőbb művészek. Saját zenekara van a gyártelepnek, amely megállná helyét akármelyik fővárosi pódiumon. A telep főembere: Allender Henrik főbányatanácsos, egy nagyműveltségű, világlátástól elsőrendű szakember. Angol eredetű s

hajlandónak nyilatkozott Lukács propagandái alapján a kibontakozás munkájában résztvevő kénytelen volt a Holló-csoportnak engedni, amely pedig semmi körülmények között sem tágit az önálló banknak 1911-re való föllállításának terminusától. Ez volt az oka annak, hogy Justh tegnapi napra megváltoztatta álláspontját, s ma délután kijelentette Lukács előtt, hogy propagandáit a párt nem fogadja el. Justh Gyula írásba foglalva is átadta pártjának követeléseit. Az írásos ultimátum szerint a párt ragaszkodik ahhoz, hogy 1911. január elsejére felállítsák az önálló bankot s ebben az időpontban feltétlenül megkezdődjék a gazdasági függetlenség megalapozása. Az ultimátum átadásakor kijelentette Justh még azt is, hogy pártja minden parlamentáris kormányzást minden eszközzel megakadályoz mindaddig, amíg a nemzetnek gazdasági függetlenségére való törekvéseit végleg és teljes egészében nem honorálják. Lukács átvette az írásos ultimátumot és felküldötte Bécsbe. Mindaddig, amíg Bécsből a válasz megérkezik, Lukács missziója szünetel. Ilyenformán a heti bécsi utja is elmarad, mert nem valószínű, hogy Justh ultimátumára még ezen a héten körvonalozza álláspontját a korona.

Igen jó forrásból arról értesülünk, hogy ez a mai találkozás éppen nem volt sima lefolyású. Sőt ellenkezőleg olyan módon zárult le a tanácskozás, hogy annak újból való fővételre egyik félre sem kívánatos. Lehet, hogy a forma kedvéért lesznek még közvetlen, vagy közvetett tárgyalások, de ezek azon a tényen, hogy ez a kibontakozási akció kudarcot vallott, már nem változtatnak.

Lukács, Justh és Holló nyilatkoznak.

A Justh Gyulával folytatott tanácskozás után Lukács László este föllátogatott a Nemzeti Társaskörbe, ahol természetesen rendkívüli érdeklődéssel vették körül. Lukács László a kérdésközpontokra ezt felelte:

— A tárgyalások nem szakadtak meg.

ma teljesen magyar, ő is, családja is. És mennyit tesz a magyarosodásért! Ha ez a főváros közelében történnék: dics-bimuszokat zengenének róla. Így csak azok tudják, akik közvetlen közelében vannak. Itt, a tótság egyik gyújtó pontjában annyit tesz a magyarosításért, mint száz más ember. Ő maga lelke a gyárnak. A hivatalnokai végtelenül becsülik és szeretik. Alig egy fél napi ismeretség után megtanultam rendkívül magyarságsülni.

A telepen végigjárva — fogyasztási szövetkezetet, gyógyszerterületet, mindennemű kereskedelmi üzletet, s ami fő: kello iskolákat találtam. A kanyargó völgy felső részén emelkedik ének a karsu templontorony.

Minta-telep.

Mikor éjszaka végigvonulok a telep házai között: a fuvó, zakatoló masinák tüzeléssel világít nekem, s elhomályosítja a villanyfényt, amelynek ivlámpái lépten-nyomon hintik a fehér sugarat... Telefondrótok egész hálója húdulja át a levegőt s az irodákban Európára szóló munkálkodás folyik. De meg is van a látszatja.

S mikor aztán estende, a munka végetével, a hivatalnokok összegyűlnek a kényelmes kaszinótermekben, amelynek olvasó, játékos és társalgó termei becsületére válnának akármelyik fővárosi kaszinónak: megélenkül a nappal esüdes tanya s vidám beszélgetés, a napi események elmondása, anekdotázás élénkíti a kört. Estére kelve a felolvasásra vagy hangversenyre megjelenik a főbányatársaság, a főhivatalnokokkal, akik baráti nagy szövetséget képeznek az egész, százakra menő hivatalnok-testülettel. Aztán megzen-

csak szünetelnek. Nem igaz, hogy kosarat kaptam, s nem tudok semmit arról, hogy a tárgyalások meghiusultak volna. Csak fölfüggesztettük tanácskozásainkat. Egyelőre nem szándékozom Bécsbe utazni.

Lukács Lászlónak ezt a nyilatkozatát kiegészíti Justh Gyulának kijelentése, amelyet körülbelül ugyanabban az időben a Royalklubban tett. Justh már a kora esti órában megjelent a pártkörben, ahol előbb az elnökség tagjaival tanácskozott, majd behívták a képviselőket is és előttük ismertették a helyzetet. Justh Gyula azt mondta, hogy a Lukács-féle propagandákat nem lehet elfogadni mostani formájukban. Ismertette azt a választ, amelyet adott, s azzal végezte előadását, hogy most ismét a koronától függ, hogy milyen álláspontra helyezkedik.

Justh tehát szintén azt érezte, habár kissé bizonytalanabban, hogy még reménykedik, azonban Holló Lajos már egészen határozottan kijelentette, hogy ők nem engednek. Nyilatkozatai körülbelül így hangzanak:

— A tárgyalások folyamán kitént, hogy Bécsben még mindig a hagyományos kétszínű politikával dolgoznak. Velünk tárgyalt Lukács, de ugyanakkor Héderváry Kossuthékkal és a hatvanhetesekkel kísérletezett. Csapdát akartak állítani nekünk, hogy begrassanak bennünket. Vállaljuk a katonai terheket, menjünk bele a szegyenletes deklarációba és akkor miniszterek lehetünk. Nohát nekünk nem kell a miniszterség. Az önálló bankért elmegyünk Belzebubbal is, ám a hatalomért nem hagyjuk cserben a nemzetet. Haladunk tovább a megkezdett uton. A Lukácssal való tárgyalásokat egyszersmindkorra befejeztük.

Justh nyilatkozott a két függetlenségi párt összeolvadásáról is és ugyancsak Hollók kívánságára ezeket mondta:

— Fuzióról szó sem lehet. Ha egyénenként jelentkeznek felvételre a Kossuth-párt tagjai, erősen megfontoljuk majd, hogy kiket veszünk fel a pártba. Kossuthot szívesen visszafogadjuk, de a párt vezetésében aktív szerepet

dül a nagy zenekar hatalmas első akkordja. Utánna ének, szavaltat, felolvasás, végül tánc, éjjelig, néha azontul is, s aztán kezdődik a visszavonulás a fehéren izzó ivlámpák meg az égre vöröslő kohók fénye mellett a metsző hideg téli éjszakában, míg mindenki eléri a maga hajlékát s álmadozza folytatását annak, ami legjobban tetszett neki az esteli mulatságban...

Mi a vendégházba térünk meg. Valóságos rengeteg hotel, amelynek vendégszobái, folyosói, mellékhelyiségei mind fűtve vannak ósz végétől tavaszig éjjel-nappal. Érkezzék a vendég akármikor, barátságos, meleg szobát és ragyogó világítást talál... A gyári gőz járja be, fáradtan bár, de forrón a bázakat s a messziről, zúgó hegyi-ár által hajtott villanygép ontja ragyogását, amíg csak meg nem virrad...

Itt nincs bankett és éjjeli láрма... A közelemben levő kohó lassu duruzsolása altató dal, amelynek melódiai mellett tündérregék jutnak eszembe a vasgyárosról... meg a magyar iparról, a magyarosításról, és mindenféleképp...

Mikor elhagyom a kis, fehér tündérországot, s utánam vöröslenek a kohók lángjai: elgondolom, hogy az ország legtávolabb zugában, s a rideg jéggel borított bergek alatt is lehet meleg baráti kört teremteni, és békén tölteni a napokat — munkában és szeretetben...

De hát nálunk odalenn, ha van munka: nincs szeretet... Ahol pedig volna szeretet: nincs munka...

nem adhatunk neki. A mostani pártvezetőhöz a vezetés jogát semmi körülmények között nem adja ki a kezéből, mert a Lukácssal folytatott tárgyalások során meggyőződött arról, hogy Kossuth nem képviselte kellő eréllyel a király előtt az önálló bank dolgát, ami nyilvánvaló is, hogy Lukács kijelentése szerint, a bécsi körök sohasem zárkóztak el olyan merően a gazdasági függetlenség megvalósítása elöl, mint azt Kossuthék hirdették.

A Holló-csoport álláspontját még előzőleg Hock János így állapította meg:

— Ha pártom vezetési meg is egyeznek Lukácssal és Héderváryval, én nem követtem őket. Se Lukácsnak, se Hédervárynak nem hiszek. Ha Lukács kijelenti, hogy tarsolyában az önálló és gazdasági függetlenséget hozza, még akkor sem követtem őt, mert kijelentésének őszinteségében bízni nem tudok. És vagyunk ilyenek vagy harminczan-negyvenen, akik a Lukácssal való kooperálást semmi körülmények között nem helyeslik. S ha igaz az a verzió, hogy Lukács szeretné összeforrasztani a kettészakadt függetlenségi pártot, a megoldás eme módjának is ellenzői vagyunk jó egynéhányan. A mi szilárd, megingathatatlan programunk Justh Gyulának ama kijelentése, amely 1911-re az önálló bankot, 1917-re az önálló vámterületet követeli. Ha harcolni kell mindezekért, harcolni fogunk megfeszített erővel.

A Holló-csoport tehát ismét kiemelkedett, s Justh kibontakozási akcióját éppen úgy meghiusította, mint azelőtt Kossuth Ferencét.

Khuen még tapogatózik.

Gróf Khuen-Héderváry még folytatja tapogatózásait, sőt abban az arányban, amint Lukács próbálkozásai sikerének reménye halványult, ő erélyesebben lát munkához. Ma délután három órákor Kossuth Ferencet kereszte föl lakásán, s egy óránál tovább tanácskozott vele.

— Mindig becsültem gróf Andrássy Gyulát is, Kossuth Ferencet is, — mondta Khuen gróf a látogatás után megemlékezve arról a látogatásról is, amelyet tegnap tett gróf Andrássy Gyulánál — mert mind a kettőjüket mint elvi alapon és magas színvonalon álló államfértiakat tiszteltem. Mostani beszélgetéseink során csak fokozódott irántuk való nagyrabecsülésem.

Arra a kérdésre, hogyan jellemezné azt a munkát, melyre vállalkozott, gróf Khuen a következőket jegyezte meg:

— Ha itt jó helyzet lett volna, nem merem volna abba belenyulni, mert attól félttem volna, hogy ronthatok rajta. De mivel ugyanis a lehető legnagyobb mértékben elrontott szituációra akadtam, onnélfogva nyugodt vagyok az iránt, hogy működésemmel ezen vagy javíthatok, vagy legalább is nem ronthatok.

Gróf Khuen ma a későbbi délutáni órákban gróf Csáky Albint látogatta meg, holnap gróf Zichy Aladárt, azután pedig gróf Tisza Istvánt keresi fel. A Justh-párttal is tárgyalni fog, de csak akkor, amikor Lukács László a maga részéről befejezte e párttal való purparléit. Gróf Khuen-Héderváry purparléi Lukács akciójától függetlenül tovább tartanak. Ő arra kapott megbízást a királytól, hogy igyekezzék a guvernementális pártokkal olyan ideiglenes megoldást teremteni, amely egyelőre legalább a román kereskedelmi szerződés életbe léptetését biztosítaná.

Rendesen igen jól informált helyről azt az információt kapjuk, hogy gróf Khuen

mai látogatása alkalmával *Kossuth* Ferencnek emlékeztetőbe hozta azt a memorandumot, amelyet ő terjesztett a nyáron a király elé és amelyben az átmeneti megoldást olyképen kon-templálta, hogy függetlenségi kormány alakítassék, amely az összes vitás kérdéseket továbbra is függőben tartja és azok végleges elintézését arra az új parlamentre bizza, amely a sürgősen megalkotandó választói reform alapján ül össze. Gróf *Khuen* informálódása arra irányult, hogy megtudja, miképen vélekedik *Kossuth* arról, hogy ha ez a terv nem tisztán függetlenségi kabinet által valószínűsíthető, hanem esetleg az ő elnöksége alatt, vagy a kooperáló pártokra támaszkodó kormány, vagy egy parlamenten kívüli kormány által valószínűsíthető. Utalt *Khuen* arra is, hogy a román kereskedelmi szerződést feltételül életbe kell léptetni.

Mindezekről a megbeszélésekről *Kossuth* Ferenc ma este a *Kossuth*-párt körhelyiségében bizalmas tanácskozáson informálta pártjának vezető tagjait. A megbeszélések a kis szalonban folytak le zárt ajtók mögött és részt vettek azon: *Gál* Sándor, a képviselőház elnöke, *Tóth* János, *Désy* Zoltán és *Meróssy* Béla államtitkárok, *Zlinszky* István házelnök, *Sághy* Gyula alelnök, gróf *Bethlen* István és még néhányan. Ezen megbeszélésen azzal is foglalkoztak, hogy a párt milyen álláspontot foglaljon el a képviselőház holnapi ülésén, amikor a *Holló*-féle indítvány kerül érdemleges tárgyalásra. A párt részéről gróf *Bethlen* István fog főszóvalni és annak a határozati javaslatnak értelmében, amelyet a *Kossuth*-párt legutóbbi értekezletén elfogadott fogja álláspontját kifejteni. A nagy társalgóteremben is élénk eszmecsere folyt a politikai helyzetről és a párt tagjai élénken érdeklődtek *Kossuth* Ferencnél *Khuen* látogatása iránt. *Kossuth* csak annyit mondott, hogy a megbeszélés kizárólag csak informatív jellegű volt. Gróf *Khuen* missziójáról igen jól informált helyről azt az információt hozták, hogy *Khuen*, ha a pártokkal nem tud megegyezni, a parlament ellen is alakít kormányt, életbe lépteti a román kereskedelmi szerződést és azután fölosztatja a képviselőházat. Az új választásokat kiírja, de ahelyett, hogy magának pártot toborozna, minden eszközzel azt a pártot fogja támogatni és többségre segíteni, amelyik *Lukács* Lászlót hajlandó vezérének elfogadni.

Politika a folyosón.

A képviselőház folyosóján ma esőndesebben folyt a politizálás. A *Justh*-párt tagjai a *Holló*-féle indítvány napirendtűzését már nagy diadalnak tekintették és ugyanezeken hirdették, hogy övék a jövő. Nemsokára tényként beszéltek, hogy a megegyezés a *Justh*-párt és *Lukács* László között elvben létrejött *Lukács* következő ajánlata alapján:

Az újonnan megalakult kormány bemutatkozásakor deklarációt tesz a képviselőházban, amely szerint a kormány az önálló gazdasági berendezkedés alapján áll, a bankkérdés megoldását mégis az általános választói jog alapján összeülő parlamentnek tartja fenn.

Akik ezt a hírt kolportálták, első sorban utaltak a balpárt ma délelőtt tartott értekezletének arra az előzmények után tényleg fel- tűnő határozatára, hogy a *Justh*-pártba nem olvad be, mert a fuziót most nem tartja idő- szerűnek. Ez a határozat szerintük azt jelenti, hogy a balpárt, amely minden körülmények között meg akarja őrizni ellenzéki pártállását, már tudomást szerzett a megegyezésről. A másik körülmény, amelyre figyelemztettek, *Holló* Lajos ma mondott beszéde, amelyben az önálló bank terminusának kérdését roppantul óvatosan kezelte. Azt is elmondták, hogy *Justh*ék nagyon dolgoznak azon, hogy az új kormány-

ban is *Kossuth* Ferenc legyen a kereskedelmi miniszter, ami természetesen a két függetlenségi párt összeolvadását tételezi föl.

A folyosón a déli szünet alatt *Hock* János szavá tette a megegyezés hírére több bankos képviselő előtt.

— Hallom — mondta — készül a megegyezés *Lukács* Lászlóval. Igaz?

— Ugy hallom én is, — válaszolta *Eitner* Zsigmond.

— Elég baj, — szölt *Hock* János. — Én, mondhatom, a legnagyobb mértékben rosszalom a dolgot. Kijelentem már most, hogy én a magam részéről nem megyek *Lukács* Lászlóval, aki huszonöt esztendőre kompromittálta magát.

— Én is szívesebben mennék *Andrássy* Gyulával, — mondta *Eitner* Zsigmond — de *Andrássy* nem akarja az önálló bankot. A személyi kérdésekben mi már régen túl vagyunk. Ha *Lukács* hozza a bankot, vele megyünk s a választás akkor *Hock* János és *Lukács* László között nem lesz nehéz.

Mindezekből azonban később kiderült, hogy nem sok alappal bírnak, s az ülés vége felé már nyíltan beszéltek arról, hogy *Justh* és *Lukács* nem egyeztek meg, hanem a *Khuen*-féle kombináció került előtérbe.

Szóba került a választói jog kérdése is. Gróf *Andrássy* Gyula az ülés vége felé ugyanis beszélgetést kezdett a folyosón *Lázár* Pál, *Éber* Antal, *Thaly* Ferenc és *Lochner* Hugó bankos képviselőkkel a *Justh*-pártnak a választói jog reformjával szemközt elfoglalt álláspontjáról:

— Ti mást hirdettek, — mondta nekik a belügyminiszter — mint amit meg akartok csinálni. Általános választói jogról beszéltek, pedig a párt többsége hallani sem akar a választói jog általánosításáról.

— Biztosíthatlak, kegyelmes uram, — védekezett a vád ellen *Lázár* Pál, — hogy mi egytől egyig ösztöntén kívánjuk az általános választói jogot.

— Ugyan kérlek, a tények beszélnek, — szölt *Andrássy*.

— Melyek azok? — A választói jog általánosságának mértéke a szavazatok számától függ. Már pedig ti kevesebb szavazatot akartok adni, mint amennyit az én javaslatom ad.

— Kevesebb szavazatot, igaz, — mondta *Éber* Antal, — de több szavazót.

— Ne is beszéljétek, — fejezte be a diskurzust *Andrássy* — nektek még az én plurális javaslatom is tulságosan általános, azért nem fogadjátok el.

Az ülés végén egy alkotmánypárti képviselőkből álló csoport a *Justh*-*Lukács*-féle tárgyalásokról beszélgetett s a társaság egyik tagja éppen azt mondta, hogy a megegyezésről háromféle verzió van, amikor odalépett gróf *Andrássy* Gyula és azt mondta:

— En tudok egy negyediket. — A *Justh*-*Lukács* megegyezés meghiusult.

A belügyminiszter tovább ment s a képviselők nem voltak kíváncsiak arra, hogy melyik az a három verzió.

A balpárt álláspontja.

A balpárt ma délelőtt fél egy órára, a képviselőház nagy társalgótermében értekezletet hirdetett, hogy meghozza határozatát a függetlenségi és 48-as párthoz való csatlakozás kérdésében. Minthogy azonban a párt tagjai közül többen a képviselőház üléséről más irányu elfoglaltságuk miatt távol voltak, az értekezletet pedig csak a párt tagjai tulnyomó többségének jelenlétében kívánták megtartani, a tanácskozást és határozathozatalt ma délelőtről elhalasztották. A balpárt a legközelebbi napokban tartja meg ezt az értekezletét.

A román kereskedelmi szerződés.

Bukarestből jelentik: Gróf *Aehrenthal* külügyminiszter *Bratianu* miniszterelnököt és *Djuvaru* külügyminisztert arra kérte, hogy tárgyalassák le már most a román kamarában a kereskedelmi szerződést, mert Magyarországon az agráriusok nagy nehézségeket támaszta-

nak a szerződés ellen. A kérelem következtében *Djuvaru* külügyminiszter még a héten be-terjeszti a kamarába a kereskedelmi szerződést. Az „*Adeverul*”, amely ezt a hírt közli, azt is írja, hogy több román politikustól szerzett információk szerint, a román kamara semmi szín alatt sem fogadja el a kereskedelmi szerződést, mielőtt a magyar és osztrák törvényhozáásban le nem tárgyalták.

A delegációk egybehívása.

A delegációk egybehívásáról a következőket írja a „*N. Fr. Pr.*” mai estilapjában: A delegációk ülésszéneke kérdését az osztrák házszabályreform a legkevésbé sem befolyásolja. Ez a kérdés tovább is a magyar válság megoldásától függ, melyre nem lehet egyhamar számítani. Ily módon tehát, bárha felmerült az a terv, hogy a delegációkat karácsony és újév között rövid ülészakra összehívják, előreláthatólag a közös ügyekben is ex-lex fog beállani. De hát ez nem volna újság. *Wekerle* miniszterelnök bizonyára nem fog vonakodni, hogy a közös kiadások magyar kvótáját 1910. január 2-án a közös pénzügyminiszteriumhoz eljuttassa.

Miniszteri értekezlet.

A kabinet tagjai ma délben fél tizenkét órakor *Wekerle* Sándor miniszterelnök elnök- lésével a képviselőházban miniszteri értekezle- tet tartottak. Az értekezlet tizenkét órakor vé- get ért. Hír szerint azzal a kérdéssel foglalkoz- tak, hogy milyen álláspontot foglaljanak el a *Holló*-féle indítvánnyal ezemben.

A Ház karácsonyi szünete.

A képviselőház elnöki fogadótermében ma délben tanácskozás volt a képviselőház munka- rendjéről. A tanácskozáson, amelyen *Gál* Sán- doron, a képviselőház elnökén kívül gróf *Apponyi* Albert, gróf *Andrássy* Gyula és gróf *Zichy* Aladár miniszterek, *Tóth* János állam- titkár és *Justh* Gyula vettek részt, elhatározták, hogy a képviselőház karácsonyi szünete esüörtökön kezdődjék és a jövő hét keddjéig tartson. E szerint a szünet előtt holnap tartja utolsó ülését a Ház, amelyen gróf *Bethlen* Ist- ván, az összeférhetlenségi bizottság elnöke, *Mérey* Lajos, a bizottság tagja és gróf *Som- sieh* Tihamér, a VII. bíráló-bizottság tagja teszi le az esküt. Ezután *Holló* Lajos ma napi- rendre tűzött indítványának érdemleges tár- gyalása következik, s utána az indemnítási ja- vaslatnak bizottsághoz való utasítása fölött megindult vitát folytatják. Az ülés végén in- terpellációk lesznek.

Gróf *Zichy* Aladár a tanácskozás után ívet körözött a kooperáló pártok tagjai között, akik aláírásukkal kötelezték magukat arra, hogy a Ház holnapi ülésén résztvesznek.

A Reichspost Justhék programjáról.

A *Reichspost* a Budapestről érkezett híreket a következő kommentárral kíséri: Hogy a tárgya- lások a *Justh*-csoporttal kezdődtek meg, az termé- szetes, mert ez a csoport az, mely az általános tit- kos és közvetlen választói jogot irta zászlójára, to- hát egy olyan követelést, amely ama feltételeknek, melyeket a korona szab, megfelelnek. Természetes az is, hogy a párt vezetői a maguk részéről követé- leseket és feltételeket támasztanak, de kétségtelen, hogy a korona minden engedménnyel szemben, akár a bankkérdést illetőleg, akár a katonai köve- telményeket illetőleg elutasító magatartást fog tanúsítani. A tárgyalások alapja egyébként már hetek óta fennáll.

Az alkotmánypártkörből

Az alkotmánypártkörben ma hosszabb időt töltött gróf *Andrássy* Gyula, a párt ve- zére, *Darányi* Ignác földművelésügyi minisz- ter, *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter, gróf *Hodás* János, *Bolgár* Ferenc és *Szeré- nyi* József államtitkárok, *Nagy* Ferenc, a párt másodelnöke, igen sok főispán, főrendi- házi tag, képviselő és kültag. Az alkotmánypárt tagjai nyolcz órakor a Hungária-szállóba men- tek pártvaesorára, amelyen közel százan vet- tek részt.

Kossuth Ferenc mellett.

Pécs szabad királyi város törvényhatósági bizottsága ma *Erreih* János főispán elnöklésével ülést tartott, amelyen a politikai helyzet is szóba került. A közgyűlés teljes egyértelműséggel helyeselte *Kossuth* Ferenc álláspontját és neki nagy lelkesedéssel bizalmat szavazott. A gyűlésről meleg hangú táviratban üdvözölték *Kossuth* Ferencet.

Gróf Andrássy Gyula üdvözlése.

Sátoraljaújhegyről jelentik: Zemplén vármegye közönsége ma közgyűlést tartott *Meczner* Gyula főispán elnöklésével. A főispán lelkes megnyitó beszéde után *Windischgrätz* Lajos herceg indítványára gróf *Andrássy* Gyula belügyminisztert a következő táviratban üdvözölték:

Zemplén vármegye közönsége a mai napon tartott rendes közgyűléséből megemlékezve Nagyméltóságodnak hazafias nagy érdemeiről, nehéz időkben böles mérséklettel, de a nemzet törvényes jogaihoz való törhetetlen ragaszkodással folytatott küzdelmeiről, az összegyűlt igen nagyszámú törvényhatósági bizottsági tagoknak és a vármegye összes tisztviselőinek egyhangú lelkesült határozatából igaz szeretettel, ragaszkodással, meg nem ingatható bizalommal üdvözli Nagyméltóságodat.

A közgyűlésen a hangulat igen lelkes volt. Herceg *Windischgrätz* rokonszenves alakja s talpraesett első felszólalása mindenkit megnyert. *Buzá* Barna képviselő lelkes beszédben kívánt szerencsét a hercegnek első debütálására.

Indítvány a feliratról.**— A képviselőház ülése. —**

Budapest, december 21.

Holló Lajos indokolta meg ma azt az indítványát, hogy az önálló banknak 1911-re való felállítását alapján leendő kibontakozás érdekében a képviselőház intezzen fölíratot a királyhoz és válaszon ennek megszövegezésére huszonegytagú fölíratot bizottságot. Az indítványt a Ház napirendre tűzte és már holnap érdemleges tárgyalás alá veszi.

Ezután folytatták azt a vitát, hogy az indítványi javaslatot a pénzügyi bizottsághoz utasítsák-e, vagy sem. *Pilis* István azt vitatta, hogy nem, *Hencz* Károly pedig azon a véleményen volt, hogy a kormány javaslatának bizottsági tárgyalását a házszabályok értelmében nem lehet megtagadni. Egy személyes kérdésben törént felszólalás után *Bozóky* Árpád fejtegette még a Justh-párt álláspontjának igazát, mire az elnöklő *Rakovszky* István a Ház munkarendjére tett javaslatot. Azt ajánlotta, hogy holnap tárgyalják le *Holló* Lajos indítványát és azután a karácsonyi ünnepek miatt huszonnyolcadikáig ne tartsanak ülést. A Ház ehhez hozzájárult és az ülést véget ért.

Részletes tudósításunk itt következik:

A képviselőház ülése.

— Kezdete negyedtizenegy órakor. —

Rakovszky István elnök megnyitja az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

Elnök bemutatja az időközben a képviselőházhoz érkezett kérvényeket.

Előzetes tárgyalásra a kérvényi bizottsághoz utasítják.

Az elnök kihirdeti ezután a bizottsági tagokra tegnap megajánlott választás eredményét.

A bizottságokat a tegnap már közölt jelöltekkel töltötték be.

Bethlen István, az összeférhetlenségi bizottság elnöke és gróf *Somssich* Tihamér, a VII. bíráló-bizottság tagja nem volt jelen, így eskütételük a legközelebbi ülésen történik meg.

A bizottságok az elnök ajánlatára holnap délelőtt fél tíz órakor alakulnak meg.

Indítvány a feliratról.

Holló Lajos okolta meg ezután az önálló banknak 1911. január 1-én való felállítását és ennek érdekében a királyhoz intézendő fölírat dolgában betérjesztett indítványát. Váolja a bankkérdés előzményeit s rámutat azokra az ellenté-

tekre, melyek a kormány és a parlament többségét tevő függetlenségi párt álláspontja között fölmerültek s amelyek az önálló bankért folytatott küzdelem sikerét mindaddig hátráltatták. Megokolja, miért van fontossága annak, hogy a függetlenségi párt ragaszkodik az 1911. január elseji terminushoz. A politikában helytelen dolog a terminusok fölállítására, mert ha pártok vagy maga a kormány állít föl ilyeneket, mindig kérdéses, be tudja-e őket tartani. Ha azonban a király által szentesített törvényben foglaltatik ilyen határidő, annak érvényesítéseért küzdeni a pártoknak és kormányoknak egyaránt kötelessége. Az utolsó pillanatot mulasztaná el a Ház, ha az önálló bank fölállítását érdekében nem fejezné most ki akaratát s nem juttatná azt fölírat formájában a király elé. Indítványozza, hogy a fölírat elkészítésére huszonegytagú bizottságot küldjenek ki. (Élénk helyeslés és taps.)

Justh Gyula indítványozza, hogy *Holló* indítványának tárgyalását a holnapi ülés napirendjére tűzzék ki.

Buzáth Ferenc szerint az indémítás tárgyalása sürgősebb dolog, előbb ezt kellene elintézní, aztán áttérhetne a Ház *Holló* indítványának tárgyalására. (Zajos ellentmondások a baloldalon.) Nem tesz konkrét indítványt, mert a függetlenségi párt türelmetlensége megokolását lehetetlené teszi.

Az elnök fölteszi a kérdést, s miután ellenkező indítvány nincs, kimondja, hogy a Ház *Justh* Gyula indítványának elfogadásával *Holló* Lajos indítványának tárgyalását a holnapi ülés napirendjére tűzi ki. (Zajos éljenzés és taps a baloldalon.)

Az indémítási javaslat sorsa.

Ezután folytatták a vitát az indémítási javaslat sorsa fölött.

Pilis István azt fejtegette, hogy a kormány-nak, ha parlamentárisnak és alkotmányosnak tudja magát, az indémítás helyett a költségvetést kellett volna betérjesztenie. A bankkérdésben nem a király, hanem *Kossuth* Ferenc magatartása támasztotta a legnagyobb nehézségeket s hiúsította meg a függetlenségi párt törekvéseit.

Az elnök az ülést öt perczre fölfüggeszti.

Szünet után

Hencz Károly a kormány alkotmányos és parlamentáris voltát bizonyította. A kormányt a Házban le nem szavazták, a felelősséget cselekedeteiért vállalja, az indémítás benyújtásával pedig törvényt nem sértett. A jogi felelősség egyenesen kötelezte a kormányt, hogy az indémítási javaslatot benyujtsa. A király belső titkos tanácsosa, *Justh* Gyula, azzal a teóriájával, hogy ennek a kormány-nak javaslata nem utasítható bizottsághoz, megsértette a király törvénykezdeményezési jogát. (Gyönyörű derültség a baloldalon.)

Rakovszky István elnök: Figyelmezteti a szónokot, hogy itt a képviselők csak mint képviselők, gyakorolják jogukat. (Zajos éljenzés a baloldalon.)

Hencz Károly: *Justh* Gyula mint belső titkos tanácsos, nagyobb felelősséggel tartozik a koronának. (Zaj a baloldalon.)

Rakovszky István elnök: Nagyobb felelősség nincs. Minden képviselőnek egyenlő a felelőssége, tekintet nélkül állására. (Zajos helyeslés és taps balfelől.)

Hencz Károly konzcedálja, hogy az indémítási javaslatnak premisszája a költségvetés betérjesztése. (Zaj.) A szükség kényszerítette a kormányt az indémítás betérjesztésére.

Nagy György: Fejérváry is ezzel igazolta eljárását!

Hencz Károly: Azzal, hogy a kormány benyújtotta az indémítási javaslatot, elhárította a jogi felelősséget s a parlamentre hártotta. (Zaj a baloldalon.) Kéri a javaslat bizottsághoz való utasítását. (Helyeslés.)

Eber Antal személyes kérdésben válaszol *Hencz* Károlynak.

Bozóky Árpád ezáfolja *Hencz* állításait. Elfogadja *Justh* Gyula indítványát, hogy a javaslatot még bizottsághoz se utasítsák. (Zajos éljenzés a baloldalon.)

Máthé László kéri, hogy az idő előrehaladottságára való tekintettel beszédét elhalasztthassa.

A Ház hozzájárult.

Egy heti szünet.

Elnök ezután a Ház munkarendjére nézve teszi meg javaslatát. Ajánlja, hogy a Ház legközelebbi ülése holnap legyen s a karácsonyi ünnepek miatt e hónap 28-áig ne tartsanak ülést.

A Ház hozzájárult.

Az ülés háromnegyedkettőkor végződött.

A Reichsrath ülése.

— Az új házszabályok életbelépése. —

Budapest, december 21.

A Reichsrath utóbbi viharos üléseivel élénk ellentétet képezett a mai ülés. A ház ugyanis ma tartotta első ülését az új házszabályok érvényessége alatt. Az elnök közlését, hogy a javaslat szentesítve van, a képviselők csendben hallgatták. Az elnök új hatalma tudatában büszkén foglalta el helyét az emelvényen. A házország szervezéséről elterjedt hírek megegyeztették. Az új házszabályok első hatása abban mutatkozik, hogy a cseh radikálisok tizenkilenc sürgős indítványa, amelyek még mindig napirenden vannak, csak az ülés végén került tárgyalásra.

Az ülés folyamán *Weiskirchner* kereskedelmi miniszter is felszólalt és részletesen referált a balkáni államokkal megkötendő kereskedelmi szerződésekről. *Montenegró*val való meg egyezsénél a miniszter kijelentette, hogy az még a kezdeményezés stádiumában sincsen, mert eddig a magyar kormány hozzájárulása nem volt megnyerhető.

Az ülés lefolyásáról a következő tudósítást kaptuk:

A Reichsrathban ma megkezdtek a napirend elintézését a kereskedelmi politikai felhatalmazási törvény és a marhaérintéskészítési törvény első olvasásával, amelyeket együtt tárgyalnak. Az első szónok *Bach* keresztényszocialista. A vita során *Bienert* miniszterelnök is felszólalt. A második szónok *Günther* volt, aki az agráriusoknak az állammal szemben támasztott túlságos igényeit és iparellenes magatartását bírálta, mire nagy zaj támadt. Az agráriusok sűrű csoportokban állottak és viharos közbekiáltásokkal szakították félbe a szónokot, aki arra kérte az elnököt, hogy csináljon rendet.

Ezután *Weiskirchner* kereskedelmi miniszter emelkedett szólásra. A miniszter fejtegetéseiben rámutatott arra, hogy minden oldalról, így agrár választókerületekből is, azt a felszólítást intézték a kormányhoz, hogy a Romániával való kereskedelmi szerződést mielőbb perfektté tegye. Meg van győződve, hogy az agráriusok részről táplált azon aggodalom, hogy a kereskedelmi szerződés ártani fog a mezőgazdaságnak, nem jogosult, már azért sem, mert hiszen az állatállomány ez idő szerint Romániában olyan, hogy alig lehet feltenni, hogy a megállapított kontingens a szerződés tartama alatt el lesz érhető. A miniszter közli, hogy Szerbiát illetően kilátás van arra, hogy legtöbb kedvezményes szerződés jön létre. A külügyminiszterrel egyetértően kijelenti a miniszter, hogy a külügyminisztérium nem volt abban a helyzetben, hogy a Montenegróval való kereskedelmi szerződést kezdeményezze, mert eddig a magyar kormány hozzájárulása nem volt megnyerhető. Ami Bulgáriát illeti, ez idő szerint szerződéses tárgyalások nincsenek folyamatban. A miniszter hangsúlyozza annak feltétlen szükségességét, hogy a *Bocche di Cattaro* érdekében szerződést kössünk *Montenegró*val. A miniszter kifejti, mily fontos a felhatalmazási törvény megszavazása, mert hiszen a tárgyalást vezető helyzetet egészen másként alakul, ha az osztrák parlament felhatalmazásával erősödve folytatathatják a tárgyalást.

A felhatalmazás megadása — ugymond a miniszter — vitális érdeke nemcsak az osztrák iparnak, hanem az egész államnak és a lakosság összes rétegeinek, akik azt akarják, hogy céltudatos kereskedelmi politikát folytassunk. A miniszter változatlanul azon az állásponton van, hogy *Ausztria* államnépszerűségében az előállat behozatala a Balkán-államokból nem engedhető meg. Az *Argentínával* való szerződés tekintetében a miniszter rámutat, hogy már a mai viszonyok is mutatják, hogy a tengerentúli gabona behozatala a gabonáinak csökkentését nem vonná maga után. Egyes felhangzott téves nézetekkel szemben a miniszter megállapítja, hogy a kormány-nak a felhatalmazás tartama alatt 1915-ig ugyan joga van a megkötött szerződéseket ideiglenesen életbeléptetni, hogy azonban köteles a szerződéseket rögtön a parlament elé terjeszteni al-

kormányos elintézés céljából. A miniszter kéri a házat, hogy az első olvasást a ház lehető gyorsan végezze. Az állatértékesítési központra vonatkozó törvény fejtegetésénél a miniszter valótlannak mondja azt az állítást, hogy itt kompenzációs törvénnyel állunk szemben. Ez a törvény számos intézkedést, amelyeket intelligens mezőgazdák évek óta sürgetnek, valósít meg. Nincs egyetlen párt sem, amely ne kívánná a mezőgazdaság tervszerű szervezetét. A javaslatnak egyik célja a fogyasztóknak szolgálatot tenni, a másik pedig a mezőgazdaság tervszerű szervezetét fejleszteni. A miniszter appellál a házhoz, hogy minden egyoldali osztályérdektől menten bírálja el a kérdést. Érezzük magunkat egy nagy állam-tagjainak, amely hívátva van a Kelet kapuján bástyákként állani és gőzpontra lenni a levantei kereskedelemnek. Ne zárjuk el önmagunkat a világpiaconról és a világforgalomról és gondoskodjunk arról, hogy ezekkel az intézkedésekkel segítsünk a drágaságot és a munkanélküliséget leküzdeni. (Élénk helyeslés és taps.)

A képviselőház aztán befejezte a kereskedelem-politikai felhatalmazási törvényt és az állatértékesítési központra vonatkozó törvény első olvasását és mindkét javaslatot az illető bizottságokhoz utasította. Az első javaslat ellen az agráriusok arra való hivatkozással foglaltak állást, hogy károsítja a mezőgazdaságot és állattenyésztést, míg az ipari képviselők a Balkán-államokhoz való szoros kereskedelmi viszony érdekében is kívánatos. A ház ezután számos szociálpolitikai javaslatot intézett el. Holy agrárius az új házszabály értelmében az ülés végén indokolja sürgős indítványát, amelyet rövid beszéd után visszavon. A legközelebbi ülés holnap.

KÜLFÖLD.

Az osztrák ipartanács. Ma tartották meg Bécsben az ipartanács 19-ik plenáris ülését dr. Weisskirchner kereskedelmi miniszter elnöklésével az összes érdekelt központi intézmények képviselőinek jelenlétében. Néhány bevezető szó után a kereskedelmi miniszter fejtegette a gyűlés munkaprogramját. A kereskedelmi minisztériumnak sportfejlesztési programját ismertette és megígérte az ipartanács legmesszebbmenő figyelembevételét. Kiválóan fontos az egész export előmozdító szolgálat céljainak intézése. Az export fejlesztésével a hajózás intenzív ápolása szoros összefüggésben van. Ebben a meggyőződésben rögtön hivatalba lépése után a délamerikai szolgálat rendezése, valamint a dalmáciai szolgálat szerződés-szerű kiépítése felé fordította figyelmét. Az Ausztró-Amerikana szerződéséről kijelentette a miniszter, hogy figyelembe fogja venni a montevideói kikötő érintésére vonatkozó kívánságot. Marokkói rendes, elkülönített hajószolgálat szervezése iránt már folyamatban vannak a tárgyalások. Ami a törvényjavaslat második cikkének törlésére vonatkozó javaslatot illeti, erre a miniszter nem hajlandó. Az osztrák hajógyári ipar, valamint általában az osztrák ipar és az egész kereskedelmi tengerészet érdeke, hogy az osztrák hajóépítés a legmesszebbmenő támogatásban részesüljön. Véget kell vetni annak az állapotnak, hogy pénzünket külföldre viszzük és számtalan milliót elvonunk a hazai ipartól és munkásságtól. Rövid vita után, amelyben elismeréssel és megelégedéssel vették tudomásul a miniszter nyilatkozatait, hozzájárult az ipartanács a szerződéshez.

Abdul Hamid kinesi. Berlinből jelentik, hogy még nem vezetett végleges eredményre az a tárgyalás, mely a német birodalmi bank és a török kormány között folyik Abdul Hamid volt szultánnak a Lanknál letéteményezett vagyona kiadása iránt. Egy idő előtt jelent meg az a hír, hogy a bank megtagadta azon 16 millió márka kiadását, melyet Abdul Hamid rábizott. A megtagadás oka az volt, hogy az a külön pecsét, mely kifejezett megállapodás értelmében hitelesítendő a

szultán aláírását azon esetben, ha letétjét vissza követelné, elvesztett. E feltételtől a birodalmi bank nem állhat el, szándéka azonban, hogy a török kormány óhaját megfelel. Hír szerint a két fél megegyezett abban, hogy az ügyet bíróság elé viszik és a konstantinápolyi irányadó személyiségeket értesítették róla, hogy a bank nem tekintendő bartáságtalan lépésnek, ha per után érvényesítendő a követelést.

Menelik halálhíre. A római „Tribuna“ azt a hírt jelenti, hogy Menelik négyes meghalt. A római gyarmatügyi hivatalban még mit sem tudnak erről. Éjjel sem erősítették meg ezt a híradást s így legvalószínűbb, hogy tévedésen alapszik.

Verekedés a román kamarában. Nagy botrány történt tegnap a román kamarában. Nica Flea képviselő Bratiannu miniszterelnököt azzal vádolta, hogy legutóbbi birtokvásárlása alkalmával tudatosan igen érzékenyen megkárosította az államot. Bratiannu miniszterelnök a vád hallatára elsápadt és visszahanyatlott székébe. Az ülésstereben fülkésítő lármá támadt és a miniszterelnök pártívei verték a padokat. Az elnök hangját a nagy zajban nem lehetett hallani. A miniszterelnök hívei és ellenfelei szidalmakkal illették egymást. A szitkozódás végül verekedéssé fajult és a józanabb elemeknek csak nagy bajjal sikerült a feldühödött kedélyeket lecsillapítani. Az ülést ezután felfüggesztették, mire az izgatottság lassankint lecsillapodott.

Japán készülődés. A kamaszkai kormányzó nyugtalanító híreket küldött az orosz hadügyminiszternek Japánország viselkedéséről. Számos japán tiszt parancsot kapott, hogy ezredéhez vonuljon be. A japán kormány az utóbbi hetekben sok esélyt és hadiszert rendelt.

Az angol-német viszony. Birrel irlandi államtitkár Brisztolban beszédet mondott, melyben gyáváknek és szegényteljeseknek nyilvánította azokat a megvalósíthatatlan kísérleteket, amelyek arra irányulnak, hogy Anglia és Németország között ellenségeskedést idézzenek elő. A német császár élénk temperamentuma ellenére telítve van nagy eszméktől és hogy ha korlátozhatatlan hatalmi kapzsiság töltene el, már lett volna alkalma érvényesíteni. Le kell küzdeni az ilyen valótlanosságokat.

Péter király ellen. A szkupstina tegnapi ülésén a kölesönügyi vita alkalmából Györgyevics Lyuba nemzeti párti képviselő heves támadást intézett Péter király ellen és az követelte, hogy a Karagyorgyevics-dinasztiát tegyék le a trónról. Beszéde után Györgyevics egy határozati javaslatot nyújtott be, amelyben rámutat arra, hogy Péter király eddig még Európa egyetlenegy uralkodójával sem találkozott s nem is fog találkozni, ami azután a következménnyel jár, hogy Szerbia nem folytathat megfelelő külpolitikát. Éppen ezért Györgyevics föltétlen szükségesnek tartja, hogy Péter király családja nevében mondjon le a trónról, amely esetben Szerbia kárpótlást adna neki. A beszéd azonban az elnök közbeszólásai és a radikálisok lármája miatt teljesen hatástalanul hangzott el.

A Zvono mai száma közli annak a határozati javaslatnak a szövegét, amelyet Györgyevics nacionalista képviselő nyújtott be a szkupstinában.

Ezt a határozati javaslatot bemutatták a királynak és a szkupstina elnöksége megvárja a király választát. A Prayda jelenti, hogy ennek az indítványnak ötletéből az összecseskűvek szombatán éjjel ülést tartottak, amely viharos volt.

Vihasos ülés a görög kamarában. A görög kamara mai ülésén a hadügyminiszter előterjesztette a hadsereg reorganizációjára vonatkozó javaslatot. A javaslat két új hadosztály föllállítását kontempálja, amely célra 2 és fél millió póthitel szükséges. A miniszter beszédet mondott, amelyben célzást tett a multra. Theotokisz hívei a célzás folytán sértve érezték magukat és elhagyták a termet. Kivonulásuk heves izgalmat okozott, és viharos jeleneteket provokált. A beállott határozatképtelenség folytán az ülést nagy izgalomban be kellett zárni. Az incidens parlamentári körökben élénken kommentálják. Remélik, hogy rövidesen elintézhetik.

Theotokisz délután ismét érkezik híveivel, azután megadja a végleges választ a hadügyminiszterrel való incidensre nézve. A hadügyminiszter különben ma lemondott.

A nikaraguai forradalom. Rámából (Nikaragua) érkezett távirat jelenti, hogy a forradalmárok Estrada vezérlete alatt megverték Zelaya csapa-

patait. Valószínűnek tartják, hogy Zelaya csapatait most már a forradalmárok teljesen körülférték Managuából érkezett távirat szerint a kongresszus Madrid volt államtitkár egyhaguan Nikaragua elnökévé választották.

Az orosz intendantura botránya. Nagy feltűnést kelt a katonai intendatura három magasrangú tisztjének, Samiatin S. ezredesnek, W. I. Gutschow kapitányának és Mentsikow századosnak letartóztatása. Samiatin ezredes volt a pétervári intendatura külön bizottságának főnöke, amely a katonaság számára szállított árukat vizsgálta meg, az orosz-japán háború idején pedig ő állott a moszkvai intendatura harmadik osztályának élén. Ebben az osztályban teljesített szolgálatot Mentsikow és Gutschow is. Az a vád ellenük, hogy összejátszottak a katonai szállítókkal, megvesztegették magukat és hitvány árukat is elfogadtak, a nyereségen pedig a szállítókkal megosztózkodtak. A moszkvai intendatura területén is letartóztatások történtek. A rendőrség házkutatást tartott Perl L. S. pétervári hadseregszállítónál és elkobozta az üzleti könyveket, a levelezést és talált egy fényképalbumot több magasrangú katonatiszt arcképeivel, akik az intendatúrához voltak beosztva. A kompromittált Perl negyven év óta szállítója a hadseregnek és dugszagdag ember.

Két millió a városoknak.

Budapest, december 21.

A magyar városok helyzete nem rózsás. A legtöbbje kénytelen magas pótdadót kivetni s még így is alig képes fedezni azt a tömérdek kiadást, melyet a modern élet ró rája. A fejlődésnek, a haladásnak követelményei vannak: aszfaltozás, vízvezeték, kövezés, villamos- vagy gázvilágítás, mérgeződrága adminisztráció rengeteg sok megterhelhetéssel járnak. S a magyar városok, amelyek valóságos nagy faluk állapotában érték meg azt, hogy lakosságuk városi nivóra szaporodott, s hogy a civilizált élet tömérdek olyan követelményt támasztott ellenük, amelyeket a régi patriarkális időben nem is ismertek, másról holnapra, egyszerre kénytelenek vállalni ezt a sok drága szociális föladatot.

Ez az oka annak, hogy a magyar városok létele csupa panasz. Adósságuk, daczára a folytonosan emelkedő pótdadónak, egyre gyarapodik.

A panaszok egy része pedig az állam ellen irányult. Az állam teljesen a maga számára foglalta le az adók legjövendelmesebb fajtáját, a fogyasztási adókat, s ezzel szemben számos olyan költséges közigazgatási funkciót utalt a városok hatáskörébe, amelyek tulajdonképpen állami föladatok volnának. A magyar városok régóta sürgetik az egyes belügyminisztereknél ennek az anomáliának a megszüntetését. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter és gróf Hadik János belügyminiszteri államtitkár az elsők, akiknél megértésre talált ez a jogos kívánság. Gróf Andrássy Gyula minden alkalommal bizonyosságát szolgáltatva annak, hogy a városok érdekelt a szíven viseli. Ő volt az első, aki ezeknek az érdekeknek szószólója volt, fölkarolta a magyar városok jogos kívánságait, s amikor végre ezeknek a kívánságoknak a teljesítésére az idő alkalmasnak látszott, természetesen a budget keretein belül, a költségvetésbe is beillesztette a városok állami támogatását. Hadik János államtitkárral együtt dolgozva, esztendőkre terjedő programját készítették elő a városokat támogató állami segítő akciónak, melynek a sikere csakhamar mutatkozni fog a zavarokkal küzdő városok talpraállításában.

A belügyi kormányzat — eléggé nem méltányolható szociális érzéssel — úgy kívánta a jelenlegi helyzet igazságtalanságán segíteni, hogy már az 1909. évi állami költségvetésben két millió korona államsegélyt irányzott elő a városok közigazgatási költségeihez való hozzájárulás címén, azzal az indoklással, hogy ez csak kezdő összegnek tekintendő, mely az állam pénzügyi helyzetéhez mérten fokozatosan nagyobb összegben fog előirányoztatni addig, amíg eléri a nyolcz millió koronában előirányozott tényleges szükségletet mértékét. Az 1909. évre megszavazott két milliót most utalványozta a belügyminiszterium, megállapítván azt is, hogy ez a segély mire fordítandó.

A belügyminisztérium utalványozásáról tudósításunk a következő:

Az 1909. évi állami költségvetésben a városok közigazgatási költségeihez való hozzájárulás ezimén 2.000.000 korona államszegély irányoztatott elő azzal az indoklással, hogy ez kezdő összegnek tekintendő, mely az állam pénzügyi helyzetéhez képest évről-évre fokozódó arányban fog előirányoztatni a tényleges szükséglet erejéig. A tényleges szükséglet mérvét pedig a városok anyagi viszonyai és teljesítőképessége állapítja meg. Ezen az alapon indult meg a belügyi és a pénzügyi minisztérium között a tárgyalás, mely arra az eredményre vezetett, hogy a városoknak állami segéllyel fedezendő szükséglete nyolcz millió korona végleges összegben állapított meg. Ez a nyolczmillió korona az 1916. évben vétetik fel első ízben teljes összegben az állami költségvetésbe és attól az évtől kezdve ez lesz az évi állami segély összege mindaddig, míg a törvényhozás másként nem határoz. Átmenetileg pedig az állami segély ügye a következő alapon rendezetik:

Az 1909. és az 1910. évben két-két millió korona államszegély vétetik fel a költségvetésbe, az 1911. évtől kezdve pedig az államszegély évenként egy-egy millió koronával emelkedik olyképpen, hogy az 1916. évben a segély már eléri a teljes összeget, vagyis a nyolczmillió koronát.

Az állami segély szétosztásának kulcsát a két minisztérium akként állapította meg, hogy minden közrendőri, adókezelési, közegészségügyi és katonai személyi kiadásnak három évi átlagát vette alapul és figyelembe vette az illető városok teljesítőképességét is. Ezen az alapon a belügyminisztériumban törvénytervezet készült, mely az állami segély megállapításán kívül felöleli a városi közigazgatási tisztviselők fizetésrendezését is azon az alapon, amint az az állami és a vármegyei tisztviselőkre nézve megállapított. Megállapítja, hogy az állami segély mily célokra fordítandó és kimondja a rendezett tanácsú városoknak a nyugdíjintézet felállítására iránti kötelezettségét. Szabályozza végül a városi tisztviselők minősítését és egyéb szolgálati és jogviszonyait is. E törvénytervezetnek a képviselőház elé terjesztését azonban az országos politika jelenlegi helyzete gátolja, viszont a törvényhozás által az 1909. évre engedélyezett segélyösszeg kiutalványozásának függőben tartása nem volna a közérdekkel összeegyeztethető. Az itt említett törvénytervezetben lefektetett elvek szolgálnak alapul az 1909. évre megszavazott állami segélyösszeg szétosztására. Ennek megfelelőleg a belügyminiszter 1909. december 18-án 166.000. szám alatt kiadott rendeletével a törvényhatósági joggal felruházott városokat és a rendezett tanácsú városokat az őket megillető segélyek utalványozásáról értesítette s egyttal közölte velük az itt említett törvénytervezetet. Bár ez a munkálat az idő szerint még csupán a belügyminisztérium részéről kidolgozott tervezet, mégis szükséges volt a közzététele azért, hogy a városok a segélyösszeg mikénti felhasználása ügyében az e törvénytervezetben foglalt irányelvek szem előtt tartásával hozzanak határozatot és azokat jóváhagyás végett terjeszszék fel a belügyminiszterhez. A már említett belügyminiszteri rendelet megállapítja, hogy a városok részéről a kétmillió korona felhasználása tekintetében hozandó határozatoknál a törvénytervezetnek mely intézkedései veendő figyelembe.

A törvényjavaslat fontosabb intézkedései a következők:

I. FEJEZET.

Az állami segély.

Az állam a városokat (törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsú városok) évenként segélyben részesíti.

Az egyes városok állami évi segélyének megállapításánál az 1905., 1906. és 1907. évi zárószámadások átlaga szerint mutatkozó rendőri, adókezelési, közegészségügyi és katonai személyi kiadásai szolgálnak alapul, figyelembe véve az illető városok teljesítőképességét is. Ezen állami évi segély összege minden városra nézve külön, e törvény kiegészítő részét alkotó kimutatásban van véglegesen megállapítva.

Az e törvényben megállapított állami segély

teljes összege az 1916. évtől kezdődőleg fogja a városokat megilletni.

A városok állami segélyezése céljából a megfelelő összeget a belügyi tárca költségvetésében kell előirányozni és az állampénztárnaknál (kir. adóhivataloknál) havi előleges részletekben utalványozni.

A városok az állami segélyt háztartási költségvetésükben irányozzák elő, a részükre kiutalványozott segélyösszeget pedig háztartási zárószámadásukban számolják el.

Az évi állami segélyt csakis e törvényben meghatározott célokra szabad fordítani és azt rendeltetésétől nem szabad elvonni.

Az államszegélyt elsősorban a rendszerezett állásokra tényleg alkalmazott tisztviselők (10. és 11. szakasz) rendes fizetésének és lakáspénzének e törvényben megállapított mértékig való kiegyenlítésére kell fordítani. Amennyiben egyes városok tisztviselőik (tiszt-, segéd- és kezelőszemélyzet) fizetéséről és lakáspénzéről ezen törvényben megállapított mértékben, vagy ennél kedvezőbbben már gondoskodtak volna, az állami segélyt a következő célokra kell fordítani: a) a városi rendőrség fejlesztésére, b) közegészségügyi intézmények létesítésére (csatornázás, vízvezeték stb.), c) városrendezési és fejlesztési célokra (városrendezés terv készítése, utcák, terek szabályozása és kiépítése, ipartámogatás stb.). A város törvényhatósági bizottsága, illetőleg képviselőtestülete határozatilag állapítja meg, hogy az államszegélyt a fentebb megjelöltek közül mely célokra, illetőleg célokra kívánja felhasználni. Ezek a határozatok belügyminiszteri jóváhagyást igényelnek. A rendezett tanácsú városnak ez iránt hozott határozatát a törvényhatósági bizottság saját véleménye kíséretében terjeszti a belügyminiszter elé jóváhagyás végett.

Amennyiben a város az állami segély hovatartozását iránt ismételt felhívás után nem az e törvényben megállapított módon határozna, az államszegély rendeltetését e törvény rendelkezéseinek megfelelőleg a belügyminiszter állapítja meg. Abban az esetben, ha a város az állami segélyt rendeltetésétől elvonva, más célra vagy célokra használná fel, a belügyminiszter a város állami segélyének kiutalványozását egy évre beszünteti.

A belügyminiszternek azon határozata ellen, melyvel az államszegélynek kiutalványozását megtagadja, vagy az államszegély rendeltetését megállapítja, a m. kir. közigazgatási bírósághoz panasznak van helye.

II. FEJEZET.

A városi tisztviselők illetményeinek rendezése.

A törvényhatósági joggal felruházott városoknak szoros értelemben vett közigazgatási teendőket ellátó tisztviselői (tiszt-, segéd- és kezelőszemélyzet) fizetés és lakáspénz tekintetében az állami alkalmazottakra nézve megállapított VI.—XI. fizetési osztályokba, — a rendezett tanácsú városok tisztviselői pedig a VIII.—XI. fizetési osztályokba soroztatnak és fizetésük s lakáspénzük kevesebb nem lehet, mint amennyit az érvényben levő törvényes rendelkezések az állami alkalmazottak részére a megfelelő fizetési osztályra nézve megállapítanak.

Az ügyészek, orvosok, mérnökök és állatorvosok akkor sorozhatók be a fizetési osztályokba, ha a magánvállalkozást folytatásuktól a szervezési szabályrendelet őket eltiltja.

A fizetési osztályokba sorozott városi tisztviselők, a fizetési osztályokon belül, az egyes fizetési fokozatokba az állami alkalmazottakra érvényes szabályok szerint lépnek elő.

A fizetéseket havi, a lakáspénzeket pedig negyedévi előleges részletekben kell kiutalványozni.

A fizetési osztályokba sorozott tisztviselők részére fizetés és lakáspénz ezimén eddigéig fizetett összjárándóságokat, jövőben is a város viseli és az államszegélyből csak azt a különbözetet lehet fedezni, mely a tisztviselők által élvezett összjárándóságokat az e törvényben megállapított fizetések és lakáspénzek összegének mérvéig egészíti ki.

A városi tisztviselők fizetésének és lakáspénzének rendezése következtében felmerülő azon kiadási tételekről, melyek az e célra felhasználható (17. szakasz.) állami segélyből teljes fedezetet nem nyernek, az illető város költségvetésében kell gondoskodni.

A rendezett tanácsú városok legkésőbb az 1915. év végéig városi nyugdíjintézetet kötelesek létesíteni.

A törvényjavaslat többi fejezetei a városi alkalmazottak egyes szolgálati és jogviszonyainak rendezéséről, egyes átmeneti intézkedésekről tartalmaznak rendelkezéseket.

A belga trónváltás.

— A király esküje. —

Budapest, december 21.

Lipót királyt — mint ezt már jelentettük — szerdán helyezik örök nyugalomra. A rákövetkező napon, esütörtökön Albert király teszi le esküjét nagy ünnepélyességek közt az alkotmányra. Az új királynak, tehát bárhogy is szeretne volna, mégsem sikerült a ceremóniáktól kibujnia. Engedelmeskednie kell a szokásnak és évszázados hagyományoknak. Ez így van és Albert király többé nem is fészegeti ezt a kérdést, hanem másban keres vigasztalást. Egyelőre beéri azzal, hogy egy pár kardinális útját vezet be apja palotájába, amelyek közt nem a legutolsó az a tény, hogy szabad bejárást adott az újságíróknak. Mintegy demonstrálva, hogy ő nem fél a nyilvánosságtól, amittől pedig az uralkodók annyira fáznak.

A mai események központjában azonban mégsem az új király személye áll, hanem Lujza hercegnő megérkezése Brüsszelbe és Vaughan bárónő távozása Belgiumból.

Érdekes ennek a két eseménynek az összehasonlítása. Vaughan bárónőnek sincs más vétké, mint Lujza hercegnőnek és mégis Lujza hercegnőt nagy ovációkkal fogadja a tömeg, amikor Vaughan bárónő lopva, védelem nélkül kényszerül távozni otthonából...

Mai híreink különben a következők:

Albert király eskütétele.

Az új király eskütétele a temetés utáni napon, vagyis esütörtökön fog megtörténni, még pedig a következőképen: A kamara épületében az elnöki emelvényen a király számára trónust emelnek, mellette pedig a királyné számára egy kisebb trónust. A király trónusa közelében azok a külföldi hercegek fognak helyet foglalni, akik a temetésen résztvettek; a királyné trónusa közelében pedig a notabilitások és a diplomáciai kar tagjai fognak állni. Mielőtt a résztvevők teljes számban egybegyűltek, Simonis, a szenátus elnöke szólsra emelkedik, és közölni fogja a gyülekezettel ama két küldöttség tagjainak a nevéit, akik a királyi pár fogadásával meg lettek bízva. A királyt fogadó bizottság huszonnégy, a királynét fogadó bizottság pedig nyolcz tagból áll, felerészben szenátorokból.

Albert király azt az óhaját fejezte ki, hogy tekintsenek el attól a régi szokástól, hogy a király lóháton, ünnepélyesen vonuljon be Brüsszelbe, de a miniszterek értésére adták, hogy nem helyes a brüsszeli lakosságot ettől a látványosságtól megfosztani, mert a népet ez nagyon érdekli, az uralkodót pedig összekötésbe hozza néppel. A király emélfogva ellált a vonakodástól és lóháton fog az antwerpeni kapun bevonulni a városba, egyenesen a parlament épületébe, ahol le fogja tenni az esküt az alkotmányra. Az eskütétel ezertartására a karzatokat a hölgyek számára tartják fenn.

Albert király liberális gondolkozását jellemzi, hogy elrendelte, miszerint máttól fogva mindennap délben és délután öt órakor a hírlapírók bemehessenek a királyi palotába, ahol az udvarmesteri irodában az udvari híreket megtudhatják, vagyis a király valóságos sajtóirodát rendezett be a királyi palotában.

Vaughan bárónő.

Az uralkodóház tagjainak, úgy látezik, mégis csak sikerült elérniök, hogy Vaughan bárónő Belgiumból eltávozzék. A bárónő elutazását Piquard ügyvéd már tegnapi bejelentette, amikor egy újságíró előtt a bárónőről és a bárónő legközelebbi jövőjéről a következőképp nyilatkozott:

— Madama Vaughan délután egy órakor elhagyja Brüsszelt és Balincourtba utazik. Ami a királylyal kötött házasságát illeti, két dolog biztos. Először az, hogy Vaughan bárónő csak egyházi esküvőt tartott a királylyal, polgári házasságkötés nem volt. A király halálos

lúgyán esküdött meg a bárónéval. Ami azokat a híreszteléseket illeti, hogy a király ebből a házasságából született két fiának egyenként 25 millió frankot juttatott, ebből egy szó sem igaz, az egész képtelen állítás. Kétségtelen, hogy valamit bizonyára tett a király két fia érdekében, mert a két fiu az ő gyermeke, Madame Vaughanért is tett egyet-mást a király. A *czime madame Vaughannak nem törvényes* és ő csak a király egyenes kivánságára használta a bárónői címet. A király eltemetése után a bárónő ismét madame De la Croixnak fogja magát nevezetni.

Egy újabb értesülés szerint Vaughan bárónő tegnap délután egy órakor csakugyan elutazott Brüsszelből a franciaországi Balincourtba. Estére már Párisba érkezett, ahol az őt kérdésekkel ostromló újságíróknak ezeket mondta:

— Ma nem vagyok olyan liangulatban, hogy nyilatkozhatnám, hanem balincourti kastélyomban található vagyok és ott talán közlekenyebb leszek.

Bécsből jelentik éjjel: A *Matin* egy munkatársa utánajárt és hiteles értesüléseket szerzett Lipót király és Vaughan bárónő esküvőjéről. A hírlapíró felkutatott egy Donati nevű kocsi, aki jelen volt az egyházi esküvőn. Ez a kocsi beszéli, hogy 1908. februárjában este 10 óra felé Vaughan bárónét Mentoneig vitte és ugyanakkor Lipót király automobilon érkezett oda egy parancsörtszifjével és a palota háznagyával. Vágtatva ment a kocsi és az automobilon a Ferenczrendiek kolostorába, amely Mentoneon túl van s ott tartották meg az egyházi esküvőt.

Egy új szerelmes regény.

Lujza és Stefánia hercegnők szerelmi regénye után a hír most Lipót király harmadik leányát, *Clementina* hercegnőt veszi szárnyra. A milánói „Il Secolo” röpi világgá a hírt, hogy *Clementina* hercegnő, mielőtt a gyászév letelt, nőül fog menni *Napoleon Vilhór* herceghez, akit még mindig szeret és akinek apja ellenzése miatt eddig nem lehetett a felesége. Ennek bekövetkezését — mondja a híradás — udvari körökben biztosra veszik.

Lujza hercegnő megérkezett.

Lujza hercegnő ma Brüsszelbe érkezett. Az a vonat, amelyben Lujza hercegnő utazott, néhány perczel reggeli hét óra után robogott be a schaarbeeki pályaudvarba, ahol a hercegnőt számos újságíró várta. A hercegnőt csak egy asszony és egy tábornok kísérte. A csendőrség visszatartotta a nagyszámban egybegyűlt közönséget. A *flandriai grófnő* egy udvarhölgyet küldött a hercegnő üdvözlésére. Amikor a hercegnő a pályaudvart elhagyta, a közönség viharosan ültette. A hercegnő ezután kíséretével fekete automobilban Laekenbe hajtatott. *Albert* király a többi közt azt követelte Lujza hercegnőtől, hogy újságírókkal ne álljon szóba, továbbá, hogy kíséretét Kölnben hagyja. A hercegnő csütörtökig marad Brüsszelben és idejének legnagyobb részét *anyagi érdekei megvédelmzésének fogja szentelni.*

Ez utóbbi azonban nyilván bizalmas, magánjellegű tárgyalásokra fog szorítkozni, mert *Albert* király ismételtén megígértette a hercegnővel, hogy anyagi érdekeinek megvédésére brüsszeli tartózkodása alatt újabb lépéseket nem tesz.

A temetés.

Lipót Szalvátor főherceg ma délelőtt Brüsszelbe érkezett és a pályaudvaron *Albert* trónörökös fogadta. A főherceg rövid idővel ezután hosszabb látogatást tett a trónörökösnél. A *flandriai grófnő* viszonzta Lujza hercegnő látogatását és vele a brüsszeli kastélyba utazott, hogy a hercegnőt gvászszobájába vezesse. Brüsszelben a királyi palota parkjában tegnap este felé vad jelenetek történtek. Miután a koporsót közszemlére tették és elvonták előtte az udvari méltóságok, a testületek, majd a bebocsátott közönség, a kasély várnagya bezáratta a nagy kaput, mert már esteledett. Odakiinn még ezer meg ezer ember várakozott, hogy a koporsót láthassa és olyan lármában követelt beboosztatást, hogy a várnagy még egy csoport számára kinyitotta a kaput. Ebben

a pillanatban a tömeg berohant, ellepte a parkot és erővel tódult fel a lépcsősarnokon a ravatalos terembe. A rendőröket és a katonák sorfalát feldöntötték a kíváncsiak s a nagy tolongásban három ember komolyan megsebesült. Nagy dulakodással és lármával törtetett fel a tömeg a lépcsőkön, egymás ruháját tépték le, s mikor később a rendet helyreállították, a park virággyvai le voltak taposva, összetört ernyők, letépett ruhadarabok heverték szanaszét.

Kavarodás az örökség körül.

A Lujza hercegnő által vezetett foglalások részleteiről ma a következőket írják:

Mielőtt *Jamson* ügyvéd Balincourtba ment, hogy Lujza hercegnő asszony képviselőjében lefoglalja Vaughan bárónő palotáját, értesítette a király által alapított részvénytársaság vezetőségét, hogy a király tulajdonában levő részvények el nem adhatók, mert a hercegnő asszony csak a király temetését várja be s aztán pört fog indítani a részvénytársaság ellen.

A kastély lepecsételése sem történt meg minden izgalom nélkül. Ugyanis a cselődség — a békebíró felhívása dacára — vonakodott a kastélyt elhagyni. A cselődség kijelentette, hogy csak az erőszaknak enged. A békebíró végül csak a rendőrség segítségével tudta a pecsétet elhelyezni. Mialatt a békebíró a kastélyban volt, egy automobil hagyta el a kastélyt. Azt hiszik, hogy az automobilban Vaughan bárónő titkos iratait is elvitte. Egy órával a pecsétet elhelyezése után Vaughan bárónőtől távirat érkezett, amelyben utasítja a cselődséget, hogy a zár alá helyezést minden körülmények között akadályozza meg.

Mialatt Balincourtban ezek történtek, azalatt Budapesten Lujza hercegnő esődügye foglalkoztatta az érdekelteket. Erre nézve a hercegnő jogi képviselője ma azt mondja, hogy a csődkérvény érdemleges tárgyalására csak az illetékességi és hatásköri kifogások letárgyalása után kerülhet a sor. A jövő év január 10-ére kitűzött tárgyalás tehát első sorban a kifogásokat és ezeknek kapcsán a külügyminisztérium és a magyar királyi igazságügyminisztérium szakvéleményeinek kikérésével fog foglalkozni, ha ugyan addigra az egész ügy már tárgyalanná nem válik.

Brüsszelből jelentik: Lujza hercegnő asszony ügyvédje lefoglalta Lipót királynak és Vaughan bárónőnek a nagy belga pénzügyvezetknél letétbe helyezett értékpapírjait és készpénzt. Stefánia főhercegnő és *Clementina* hercegnő eddig semmiféle lépést nem tettek az elhalt király hagyatéka körül.

A külföld részvéte.

Tokióból jelentik, hogy a mikádó *Lipót* király halála feletti részvételek kifejezést akarván adni, 1910. január 8-ig udvari gyászt rendelt el.

Párisi konzervatív körökben nagy felháborodást kelt a parlamentnek az a mulasztása, hogy Lipót király haláláról sem a kamara, sem a szenátus ülésén nem tettek semmiféle említést. Az esetet a lapok is ócnken tárgyalják és megemlítik, hogy amikor a portugál királyt meggyilkolták, akkor a kamara is és a szenátus is nyilvános ülésen fejezte ki a részvétét.

Legújabb.

Brüsszelben bizottság alakult, mely ország-szerke gyűjtést fog megindítani Lipót király szobrára.

Az EGYETÉRTÉS karácsonyi számát, miután a tőzsdék és viszontelárúsítók korlátozott példányban bocsáthatják csak vevőik rendelkezésére, az EGYETÉRTÉS kiadóhivatala utján bárki megkaphatja bérmentesen a lakezimére, ha karácsonyig 20 fillért bélyegben, vagy utalványon beküld kiadóhivatalunkba.

A Friedjung-pör.

— Egyezkedési kísérletek. —

Budapest, december 21.

Ma váratlanul béketárgyalásokat kezdtek egymással a perben álló felek. A bíróság a maga részéről igyekezett előmozdítani az egyezkedések sikerét s a nap javarésze fel-függesztette a pör tárgyalását. A délelőtt teljesen lefoglalta a békeltetési akció, azonban eredménnyel nem járt, mert a panaszosok Friedjungtól a vádak visszavonását követelték, amire ez nem volt hajlandó. Délután már éppen megkezdődött volna a pör tárgyalása, amikor *Bachrenreuter* volt miniszter jelent meg s közölte az elnökkel, hogy közvetíteni kívánja a békeltető tárgyalásokat. Erre új tárgyalások kezdődtek, azonban ezek sem vezettek eredményre, s meg kellett kezdeni a pör tárgyalását, melyen *Nikolicsot* és *Popovicsot* hallgatták ki.

Egy éjjel érkezett távirat jelenté, hogy a békeltető tárgyalások most már véglegesen megbúsultak s ezek után a felek lefolytatják a per tárgyalását.

A mai eseményekről tudósításunk a következő:

Békepróba.

A Friedjung-perben a mai délelőtt a felek képviselőinek egyezkedési tárgyalásaival telt el, melyeket *Wacht* bíró vezetett. Egyelőre nem kedvező a kilátás arra, hogy az egyezés sikerül.

A tárgyalások dr. *Harpner*, dr. *Kode*, dr. *Benedit* és dr. *Kienöck* között az esküdtszék elnökének vezetése alatt háromnegyed 10 órakor kezdődtek. A folyosón ügyvédek, hírlapírók, tanúk és más, a perben részes személyek nagy érdeklődéssel várták az eredményt. A horvát-szerb koalíció megjelent tagjai részére a tanúk szobáját jelölték ki és ott várakoztak. Időnkint megjelent köztük a felek egyik vagy másik képviselője, hogy őket az egyezkedési tárgyalások állásáról értesítse.

Dr. *Friedjung* kijelentette, hogy ő semmi szín alatt becsületügyi nyilatkozatot, vagy más olyan nyilatkozatot nem tesz, mely cikkének a visszavonását jelentené, dr. *Ambros* illetve dr. *Funder* nyilatkozatának alapján pedig a panaszosok nem akarják a pert visszavonni. Tizenkét órakor az a hír terjedt el, hogy a hangulat az egyezésre egyre kedvezőlenebb. A panaszosok az egyezés ajánlott módjával minemnek megelégedve. Egy órakor az elnök megjelent a teremben és közvetlenül a tárgyalás megnyitása után közölte, hogy a tárgyalás folytatását délután négy órára halasztja. A közönség, mely azt remélte, hogy az egyezkedés a déli órákban véget ér, csalódva távozott.

A békeltető tárgyalások a horvát panaszos képviselők és a vádlottak között délután sem vezettek eredményre. A magánpanaszosok szerint az eddigi bizonyítási eljárás beigazolta *Friedjung* vádjainak és a *Reichspost* három cikkében foglalt gyanúsításoknak alaptalan voltát, tehát oly nyilatkozatot követeltek a vádlottaktól, amely ha nem is bocsánatkérés, de mindenesetre a vádak visszavonása lett volna. *Friedjung* erre nem volt hajlandó s a maga részéről abbahagyta a tárgyalásokat. *Ambros* Henrik, a *Reichspost* főszerkesztője viszont kéreken megtagadott minden nyilatkozatot. Így álltak a dolgok délután 4 órakor és *Wacht* törvényeségi tanácsos már éppen meg akarta nyitni a tárgyalást, amikor megjelent a törvényeséken *Bachrenreuter* volt miniszter, az urakháza tagja és közölte az elnökkel, hogy közvetíteni kívánja a békeltető tárgyalásokat. Erre az elnök ismét felbocsátotta a tárgyalást s újból megindultak az alkudozások.

Közben az a hír járta, hogy a szerb kormány közreműködésével sikerült kinyomozni az okmányok hamisítóját. Az illető állítólag a perben szerepelt tanúk egyike, aki még most is Bécsben tartózkodik. A szerb kormánynak a hírek szerint sikerült a hamisítóra rábizonyítania tettét, de csak akkor fogja nevét nyilvánosságra hozni, ha kézzelfogható bizonyítékaik lesznek. Egy más verzió arról beszél, hogy egy osztrák alattvaló hamisi-

totta az okmányokat, akit Belgrádban kényszerített elítéltek. Van egy harmadik feltevés is, amely abban áll, hogy a Szlovenszki Jug egy tagja követte el a hamisításokat, aki a bécsi pör kezdete óta eltűnt.

Azután folytatták a tárgyalást. A törvényesek a védelem több javaslatát néhány tanúnak, köztük Kazanski politikai ügynöknek megidézése iránt elutasított. Ezután az elnök felolvasta Prosvjeta egyesületi elnök levelét, amelyben közli, hogy Spaljokovicsoval soha sem tárgyalt az egyesület szubvencionálása tárgyában és az egyesület szubvencióit soha sem kapott. Ezután felolvasták Stefanovics Dragomir szerb külügyminisztériumi politikai osztályfőnök táviratát, amelyben határozottan kijelenti, hogy soha sem magánjellegű, sem hivatalos levelezésben nem állott a Szlovenszki Juggal, ennél fogva a Supilo részére szolgáló határozottan dinárra vonatkozó aktust sem nem írta, sem alá nem írta.

A délutáni tárgyalás.

Majd *Nikolics* osztályfőnököt mint magánpanaszost és dr. *Popovicsot* hallgatták ki.

Nikolics osztályfőnök, mint a koalíció végrehajtó bizottságának elnöke, fejtegeti annak céljait és politikáját. Különböző híresztelések, újsághírek és magánértesülések által figyelmessé tette szemmel kísértő a koalíció egyes párttagjainak viselkedését, magatartását és politikai ténykedését és úgy a bíróság, valamint a nyilvánosság előtt tiszta lelkiismerettel és becsülettel kijelentheti, hogy örvend annak, hogy e perez alkalmat nyújt arra, hogy a világ előtt megszűnjön a gyanakodás stigmája. Sohasem volt alkalma olyasmit tapasztalni, ami a Szerbiához való közlekedést vagy az azzal való konspirálás benyomását tette volna. Ha ezen eset bekövetkezett volna, ő, valamint elvtársai bizonyára levonták volna a következtetéseiket, még az esetben is, ha ez pillanatnyilag Horvátország kárára lett volna. Horvátországban különben szokásos, hogy a politikai ellenfeleket dinasztiaellenességgel vádolják. Végül ismétli, hogy semmit sem tapasztalt oly irányban, hogy a koalíció tagjai antidinasztikus és monarchiaellenes tendenciákat követtek volna.

Friedjung ezzel szemben konstatálja, hogy *Supilo* a horvát tartománygyűlésen mondott egyik beszédében a monarchia keleti politikája ellen foglalt állást, a monarchiáról mint idegen dologról emlékezett meg.

Nikolics kifejti, hogy *Supilo* a pártban kívül álló politikus, akinek saját politikai nézetei vannak és akit semmiféle pártfegyelem nem köt. Ezen beszédét különben a klubban is megbeszélték és úgy magyarázták, hogy *Supilo* az idegen alatt azt értette, hogy ne az idegenek, akik nem hazai elemek, vigyék az első szót. Tuskán képviselőnek az a kijelentése, hogy kész fegyverrel Bécs ellen vonulni, csak közbeszólás volt és csakis a bécsi politika ellen irányult. Akkoriban nem is állt fenn a koalíció és Tuskán nem is tartozott a koalícióhoz.

Friedjung azt kérdezi a tanutól, elhiszi-e, hogy a zágrábi számos politikai hírlap a maga erejéből tarthatja fenn magát. Tanu igennel válaszol a kérdésre és utal arra, hogy egyes hírlapok helyzete igen nehéz, mások pedig már meg is szűntek. Kijelenti, hogy ezek a lapok nem is kaptak szubvenciót.

Dr. *Rhode* azt kérdezi *Nikolics*től, ismer-e vagy látott-e egy bizonyos *Tomics* nevű egyént, kit állítólag utasítottak, hogy elsősorban a tanuvál igyekezzék érintkezésbe jutni.

Nikolics kijelenti, hogy *Tomics*ot nem ismeri és tiltakozik az ellen, hogy a calumniae audacter elv alapján becsületében gázoljanak.

Dr. *Harpner*: Spaljokovicso urat sem ismerte? Tanu: Nem.

Dr. *Benedit* konstatálja, hogy ő, valamint ügyfele sohasem állították, miszerint *Nikolics* és *Spaljokovicso* közt érintkezés áll fenn.

Popovics *Dusan* az elnök kérdésére elmondja, hogy mit tud a koalíció egyes tagjainak Szerbiával való viszonyáról. Rokonsága van Szerbiában és így bő alkalma volt az ottani politikai viszonyok megismerésére. Behatóan fejtegeti a koalíció keletkezését és lényegét. A fiemei rezolúciót, mely azért jött létre, mert attól tartottak, hogy Ausztria és Magyarország közt kiegyezés jön létre, melynek díjaképp Ausztria a horvátokat kiszolgáltatja Magyarországnak. E rezolúció a horvátok nem pedig a szerbek műve. A nagy szerb propagandára vonatkozó állításokat és a szerbek monarchiaellenes törekvéseit mesének mondja. Ami a szerbekhez való viszonyt illeti, ő rokoni viszonyainál fogva kellőképp informálta magát Belgrádban és arról értesült, hogy az állítások alaptalanok és hogy aljas misztifikációról van szó. *Supilo* és *Budiszavijevics* inkriminált nyilatkozatával foglalkozik ezután és ezáltal *Friedjung*nak

azon állítását, hogy nevezettek dinasztia- és monarchiaellenes politika hívei. Szól a Srbobran azon cikkéről, mely a szerb radikális pártnak a koalícióból való kilépése alkalmával jelent meg és amelyet *Friedjung* úgy magyaráz, hogy a horvátországi szerbek belgrádi irányítást akarnak követni. Tanu sértésnek mondja azt az állítást, hogy a monarchia szerbjei Szerbia nélkül úgy sem tudnak semmit tenni.

Friedjung kijelenti, hogy a koalícióra vonatkozó nézetei nem változtak. Kérde tanut, egyetért-e *Supilo* beszédének azon részével, melyben azt mondja, hogy ha a sors úgy akarná, hogy Bosznia és Herzegovina kiesnék a monarchia keretéből, akkor természetes, hogy a horvátok, akik Boszniához tartoztak, kívánatosabbnak tartják, hogy ezen országok Szerbiához jussanak, mint idegenhez.

Popovics szerint *Supilo* ezt másképp értelmezte.

Este hét órakor az elnök megszakítja a tárgyalást, mire az elnök szobájában a vádlók és vádlottak jogi képviselői között tárgyalások kezdődtek. Este nyolc órakor arról értesítették az esküdteket, hogy a tárgyalást holnap délelőtt kilenc órakor folytatják.

Meghíusult az egyezkedés.

Több óras értekezlet után, mely a felek képviselői közt folyt le, megállapítható, hogy az egyezkedési tárgyalások nem vezettek célhoz, mert a pörben álló felek képviselői nem tudtak megállapodni azon nyilatkozat tartalma felett, melyet a vádlottól kívánnak. A törvényszéki tárgyalást holnap folytatják és a felek letárgyalják a pert.

TÁVIRATOK.

Merénylet a román miniszterelnök ellen.

Bukarest, december 21. *Bratiánu* miniszterelnök ellen ma este merényletet követtek el. A merénylet fél hét órakor történt, mikor a miniszterelnök a parlamentből gyalog tért haza lakására. A város egyik legforgalmasabb utcáján egy fiatal ember ugrott eléje és revolverből kétszer rá lött. Mindkét lövés talált; az egyik golyó balkezén érte, a másik pedig jobb csombján hatolt keresztül. A lövés zajára pillanat alatt óriási csődület támadt és a merénylőt azonnal elfogták. A miniszterelnök összeesett, de mire lakására vitték, már eszmélte ismét. A sebtében előhívott orvosok azonnal megvizsgálták a sebeket és kötéssel látták el. A letartóztatott fiatalember, aki mintegy 25—26 éves lehet, a rendőrségre kísérték és ott vallatásra fogták. Nevét állhatatosan tagadja, de annyit már bevallott, hogy a szindikálisták szövetségének tagja. A merénylet híre óriási izgalmat okozott a városban.

Az este 9 órakor kiadott bulletin szerint *Bratiánu* miniszterelnök állapota kielégítő. Komplikáció nem állott be.

A portugál kormányválság.

Lisszabon, december 21. Az új minisztériumot úgy alakítják meg, hogy olyan parlamentit többségre támaszkodják, amely progresszistákból és más pártokból áll. *Venceslao de Lima*, a lemondott miniszterelnök, továbbá *Campos Henriquez* és *Bairac* progresszista vállalták a kabinetalakítás misszióját.

A bécsi szerb követ távoztása.

Belgrád, december 21. *Simics* György, Szerbia bécsi követének távoztása befejezett dolog. *Simics* már ezelőtt néhány hónappal kérte a szerb kormánytól nyugdíjaztatását, amit előrehaladott korával indokolt meg. Most a *Friedjung*-per alkalmával megújította kérését és a szerb kormány már utódját is kizemelte.

Balkáni szociáldemokraták gyűlése.

Belgrád, december 21. A szerb szociáldemokrata párt január 7., 8. és 9-ére gyűlést hívott össze Belgrádba, amelyen török, román, bolgár, horvát és szerb szociáldemokraták fognak részt venni. A napirendnek első pontja: Balkán kérdés és a szociáldemokrácia.

Öngyilkos köztársasági alelnök.

Rio de Janeiro, december 21. *Kostabaretta* alelnök revolverrel öngyilkosságot követett el.

Közgazdasági táviratok. Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork.		decz. 21.	decz. 20.	decz. 19.
Buza	helyben	129	128	126½
	decemberre	125	125¼	125
	májusra	118¾	120	119¼
Tengeri	decemberre	71	71	70¾
	májusra	75	75	73½
Chicago.				
Buza	decemberre	118	116½	119
	májusra	113¾	113¾	114
Tengeri	decemberre	61¾	62¾	61½

Newyork, december 21. Gyapot Newyorkban, helyben 15.40 (15.20). Gyapot januárra 15.19 (15.02). Gyapot márciusra 15.52 (15.38). Gyapot New-Orleansban, helyben 15½ (15½). Petroleum Stand white Newyorkban 8.05 (8.05). Petroleum Stand white Philadelphában 8.05 (8.05). Petroleum Refined in Cases 10.45 (10.45). Petroleum Credit Blancas at Oil City 1.43 (1.43). Zsir Western steam 13.35 (13.45). Zsir Rohe és Brothers 14.05 (14.10).

Chicago, december 21. Zsir decemberrre 12.95 (13.—). Zsir januárra 12.75 (12.90). Szalonna short clear 12.14 (12.37). Sertéshus januárra 21.72 (21.87).

ÜJONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár: szerda, december 22. — Róm. kath. és prot.: Zeno. — Görög-ország: decz. 9. B. A. fogant. — Zsidó: Teb. 10. Jeruzs. ost. — A nap fél reggel 7 óra 47 perczkor, nyugszik este 4 óra 10 perczkor. — A hold fél délután 1 óra 23 perczkor, nyugszik éjjel 2 óra 5 perczkor.

A közoktatási államtitkár fogad délelőtt 12-kor. A Petőfi Ház (erekllyemuseum) Bajza-utca 21. szám. Nyitva naponta, vasár- és ünnepnapokon is, 10—2-ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — A Magyarok bejövetele, Feszty Árpád körképe a Városligetben. Nyitva egész nap. Belépődíj 1 korona. — A Mücsarnok téli tárlata. Nyitva 9—3-ig. Belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Szalon téli kiállítása. Nyitva 9-től fél 5-ig. Belépődíj 1 korona. — Konek Ida kiállítása saját műtermében (Kmetty-utca 27.). Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Olgay-kiállítás a Könyves Kálmán szalonjában. Nyitva 9—7-ig. Belépődíj nincs. — A Művészház kiállítása. Nyitva 9—8-ig. Belépődíj 1 korona. — Joachim Ferencz gyűjteményes kiállítása a Kereskedelmi Csarnokban. Nyitva 9—1-ig. Belépődíj nincs. — Műkiállítás az Uránia nagyterem szalonjában. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő múzeumok: A Nemzeti Múzeum ásványtára 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10—2 óráig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Az Aquincumi Múzeum egész nap. — Az Erzsébet Múzeum 9-től fél 1-ig és 3—4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9—4-ig. — Az Akadémia könyvtára 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9—12-ig és 3—8-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9—2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás 9—6-ig.

— A király karácsonya. A király a karácsonyi ünnepeket Wallseeben fogja tölteni, ahová e hó 25-én reggel utazik el. A visszatérés idejét még nem állapították meg.

— Uj kamarás. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király felsősorozói és kohanócai Ottlik Iván földmívelésügyi minisztériumi államtitkárnak a kamarai méltóságot díjmentesen adományozta.

— Mihály nagyherceg halála. Pétervárról táviratozzák, hogy Mihály nagyherceg temetésén, amely január 3-án lesz, Vilmos császárt a trónörökös és Ferencz József királyt Ferencz Ferdinánd trónörökös fogja képviselni.

— A primási udvarból. Vaszary Kolos bíboros hercegprímás a rossz időjárás mellett is igen jól érzi magát. Az egész napot egyházi ügyek intézésének szenteli és sétált a földött folyosókon végzi. A karácsonyi ünnepek budavári palotájában fogja tölteni, ahol dr. Kohl Medárd püspök és Berger Márk kanonok szertartásmester van állandóan mellette. A hét során azonban Esztergomból megjönnek az udvari papok is. A karácsonyi nagy ünnepi miséket a hercegprímás képviselőiben dr. Kohl Medárd püspök fogja mondani a budavári koronázó Mátyástemplomban.

— Roosevelt a francia akadémia tagja. A francia akadémia, így jelenti ezt egy Párisból érkezett távirat, tegnap: ülésén Rooseveltet, az Unió volt elnökét levelező tagjává választotta. Huszonhat szavazat közül huszonöt jutott rá. Roosevelt a tavasszal ellátogat Franciaországba. Azt hiszik, hogy ez alkalommal részt fog venni az akadémia egyik ülésén.

— **Uj királyi tanácsos.** A király dr. Várhelyi Rósa Izsó szegedi gyakorló ügyvéd, az ottani ügyvédi kamara elnökének, az ügyvédi pályán és a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **Főpátválasztás Pannonhalmán.** Pannonhalmán ma kezdődött a benézés-rend gyűlése, amelyen megválasztják azt a három tagot, akik közül a király nevezi ki az új főpátot a Fehér Ipoly halálával megüresedett pannonhalmi főpáti székre. A választó-ülés két napig tart. Az ülésen részt vehet a magyarországi benézés-rend minden fölszentelt tagja, aki nincs nevelés alatt. A távollevők megbízottal képviselhetik magukat, de egynél több szavazatot senkinek képviselhet. A rend tagjai ma reggel különvonaton érkeztek Győről Pannonhalmára. A választó-ülés, melyen gróf Széchenyi Miklós győri megyéspüspök képviseli a királyt, ma délután alakuló üléssel kezdődött. Délután fél négy órakor megkezdtek az alakuló-ülést. A választás napján, szerdán reggel hét órakor gróf Széchenyi Miklós győri megyéspüspök misét mond. A választó-ülés reggel nyolcz órakor kezdődik. A szavazás a három jelölendőre történik. Mind a három kijelölendő általános szótöbbséggel választatik külön-külön. A három kijelölt nevét a király elé terjeszti a királyi biztos és a király rendszeren az első helyen, illetve a legtöbb szavazatot nyerttet nevezi ki pannonhalmi főpátának.

— **Bleriot betegsége.** Bleriotról, a nagy aviatikusról az a hír érkezik Bécsből, hogy állapota lényegesen jobbra fordult. Ma már fölkel az ágyból. *Hochenegg* tanár reméli, hogy Bleriot egészsége a hét végén annyira javul, hogy tovább utazhatik Párisba.

— **Az újságírók betegpénztára.** A Budapesti Újságírók Egyesülete betegpénztárának igazgatósága ma tartotta első ülését Singer Zsigmond főszervező elnöke alatt. Az igazgatóság mai üléséből üdvözlőiratot intéz dr. Ehrlich Zsigmondhoz, a bécsi Concordia hírlapíró-egyesület elnökéhez, amelyben a magyar sajtó munkásainak halálját fogja tolmácsolni a betegpénztár megteremtése körül kifejtett készséges közreműködésért. Az elnök bejelentette, hogy a pénztár tartaléktőkéjére közel 40.000 koronát gyűjtöttek eddig. Az adakozóknak az igazgatóság köszönőiratot küld. A pénztár ellenőrző orvosává az igazgatóság egyhangulag dr. Alföldi Bélát választotta meg. A betegpénztárba a fővárosi hivatásos újságírók tömegesen iratkoztak be; a tagok száma a mai nappal a 300-at meghaladta. Az igazgatóság tagjai lettek újabban Engel Samu a Magyar Távirati Iroda, Lándor Tivadar a Magyar Nemzet és dr. Hajdu Miklós a Nap szerkesztőségének képviselőiben. Az igazgatóság végül megbizta Purjesz Lajos főtitkárt, hogy a pénztár ügyrendjét dolgozza ki.

— **Tanügyi kinevezések és áthelyezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Rhédey János, az udvarhelyvármegyei tankerület vezetésével megbízott segédtanfelügyelőt a VIII. fizetési osztály 3. fokozatába, az 1904. évi I. tez. értelmében megillető személyi pótlékkal, kir. tanfelügyelővé. Barcsay Albert alsóförmegyei segédtanfelügyelőt a IX. fizetési osztály 3. fokozatába, az 1904. évi I. tez. értelmében megillető személyi pótlékkal kinevezte, Bobory Zoltán borsodmegyei kir. tanfelügyelőt a X. fizetési osztály 3. fokozatába, az 1904. évi I. tez. értelmében megillető személyi pótlékkal, kir. segédtanfelügyelővé nevezte ki és szolgálatátelére továbbra is Borsodmegye kir. tanfelügyelőségéhez rendelte.

— **Györgye mint alapító.** Minthogy húzamosabb idő óta nem beszéltek már arról Györgye, a szerb volt trónörökös, most elérkezettnek látja az időt, hogy megint beszéljessen magáról. Belgrádból jelentik, hogy György lapot alapított, melynek „Reforma” lesz a címe és egy nyugalmazott őrnagy lesz a szerkesztője.

— **Legfelső exequatur.** A király, mint a hivatalos lap jelenti, Mavrovéni Bev. Triesztbe kinevezett ottomán császári főkonzul kinevezési okmányához megerősít a legfelső exequaturt.

— **Letéptt magyar cimert.** Nacsözöllös (Nagyküllőmogy) községben a gör. keleti román népiskola felett elhelyezett állami cimert ismeretlen tettesek az éjjel eltávolították. A csendőrség erőlyesen nyomoz.

— **Cook hazudott.** Kopenhágából táviratozzák, hogy a Cook bizonyítékainak átvizsgálására összehívott bizottság ma hirdette ki vizsgálódásainak eredményét, amelyek értelmében a bizonyítékokban *halvány adat sem igazolja azt, hogy Cook csakugyan elérte az északi sarkot.* Cook legutóbb tudvalevően már nem védekezett az egyre keményebbé váló támadások ellen, hanem folyton azt hangoztatta, hogy be kell várni a kopenhágai bizottság ítéletét, az majd megvédi az igazságát. És most kimondták a lesújtó ítéletet. Valószínű, hogy ezek után már senki sem fogja komolyan venni Cookot.

Az egyetemi tanácsnak dr. Cook okmányairól kiadott véleménye, amelyet az eredeti szándék ellenére már ma közzétettek, közli, hogy a bizottság Knut Rasmussen grönlandi kutatóval egészítette ki magát. A bizottságnak a következő okmányokat adták át megvizsgálás céljából: 1. Egy 61 oldalas dr. Cook Lonsdale nevű titkára kezétől eredő gépirásos jelentést az északi sarki utazásról. 2. Egy 16 oldalas szintén Lonsdale-től származó gépirásos másolat dr. Cook jegyzőkönyveiből, melyeket állítólag 1908. március 18-tól június 13-ig Svartevaaktól az északi sarkig és pedig a sarki jégen Heilberglandtól nyugatra fekvő pontig jegyzett fel. Az okmányok mellett Cooknak semmiféle kísérőlevele sem volt. — Lonsdale közli, hogy az eredeti jegyzőkönyvet elővigyázatosságból szárazföldi úton küldték Európába és néhány napon belül átszolgáltatják az egyetemnek. A benyújtott másolat azonban tökéletesen ugyanazon tartalmu, mint a jegyzőkönyvek. Az eredetieket eddig a bizottság nem kapta meg. Lehetséges volt Cook dr.-ral összeköttetésbe lépni, mert címét állítólag Lonsdale maga sem tudja. A bizottság tagjai egyenként megvizsgálták a benyújtott okmányokat és meg vannak győződve arról, hogy annak eldöntésére, vajjon Cook elérte-e az északi sarkot, teljesen értéktelenek. A bizottság erre megidézte Lonsdale-t és több kérdést intézett hozzá. Lonsdale dr. Cooktól eredő levelet hozott magával, melyről azonban a felajlási hely és a dátum hiányzott és a borítéka Marseilleben, 1909. december 14-ről volt lebélyegezve. A borítékban Newyorkból 1909. szeptember 27-ről keltezett levél volt Torz volt egyetemi rektorhoz intézve, melyben Cook közli, hogy nemcsak műszerei, hanem astronomiai megfigyeléseinek legnagyobb része is Etahban maradt vissza és hogy azok nélkül „unwise and impossible” végleges ítéletet alkotni. Vizsgálata eredményeként a bizottság hangsúlyozza, hogy a fent említett utijelentés lényegében megegyezik azzal, amely a Newyork Heraldban jelent meg és hogy a jegyzőkönyvek másolata egyáltalán nem astronomiai megfigyelések anyagát, hanem csak azoknak eredményét tartalmazza. Egyáltalán hiányzik mindennemű felvilágosító megjegyzés, ami valószínűvé tehetné, hogy tényleg történtek astronomiai megfigyelések. A vállalat gyakorlati részét különösen a szánkón való utazást is oly kevésbé vizsgálja meg részletekkel, hogy az ellenőrzés nem gyakorolható. A bizottságnak az a véleménye, hogy az átnyújtott anyagból nem lehet bizonyítékot találni arra, hogy Cook az északi sarkot elérte. Ezért az egyetemi tanács azt következteti, hogy a benyújtott okmányok nem tartalmaznak oly megfigyeléseket vagy magyarázatokat, melyek igazolnák, hogy dr. Cook legutóbbi sarkutazása alkalmával el is jutott az északi sarkra.

— **Egyetemi hallgatók letartóztatása.** Zágrábban több egyetemi hallgatónak egy rendőrsztrívselével való tegnapi összerúgózkodása miatt ma hat diákok tartóztatottak be és az ügyészséghez szállítottak be őket nyilvános erőszakosság büntetése miatt.

— **Magyar nyelv az angol hadseregben.** Az angol hadsereg tisztjei között megkezdtek a magyar nyelv tanítását. A különböző európai nyelvű vizsgálatokra az angol hadsereg azon tisztjei jelentkeznek, akik a war office (hadügyminisztérium) jóváhagyásával haditölmácsi képesítést akarnak nyerni. Londonban a „Civil Service Commission of Great Britain” magyar nyelvű vizsgáztatóját most nevezték ki a Londoni Magyar Egyesület választmányi elnöke, Kanitz Lászlónak személyében.

— **Főltaláló hercegnő.** Loewenstein-Wertheim angol hercegnő egy olyan egyensúlyozó készüléket talált fel, amelynek segítségével a hajókon az ágyakat mindig mozdulatlanul lehet tartani, ha a hajó még úgy himbálódzik is. A hercegnő találmánya úgy állítja vissza a meg-ingott egyensúlyt, mint az a készülék, amely a hajón a mágnesűt szabályozza, de ő még a mágnességnek és villamosságának is juttat szerepet. A találmány óriási jelentőséggel bír, mert elejét veszi a kínzó tengeri betegségeknek. A haditengerészetben is nagy szerepe lesz, mert ennek a segítségével a hajógyukkal sokkal biztosabban lehet majd lőni. De alkalmazást nyerhet ez a találmány a betegszállító hajókon történő operációknál is. Legjobban bizonyítja azonban a találmány hasznavehetőségét az a körülmény, hogy azt a London Brighton and South Coast Railway Company egy gőzösen kipróbálták és hír szerint kitűnően bevált.

— **Árvízveszély Fiume körül.** A Fiuma-folyó, így hozza ezt hírül Fiuméből egy távirat — a tartós esőzés folytán veszedelmesen megáradt. Ma hajnali két órára az áradás oly nagy lett, hogy a környék lakosságát álmukból fölkelítették, hogy veszedelem esérére készen álljon. A susaki hídnál a rendőrség, honvédség, gyalogezredbeli katonák és tüzoltók tartják fenn a rendet. A forgalmat óvatosságból korlátozták. Egelőre veszedelem nincsen.

Fiuméből táviratozzák: Az árvízveszedelem mindinkább növekszik. A beérkezett telefonjelentések szerint a Karsztban mindenütt óriási esőzések vannak. A Fiumara vízmagassága maximuma felé közeledik. Wickenburg gróf kormányzó-helyettes személyesen megvizsgálta a helyzetet; a hidakat szuronyos katonák őrzik s azokon a forgalom szünetel. Az alacsonyabb helyeken fekvő házak kiköltötésére iránt megtekették a szükséges intézkedéseket. Délután 3 óra 10 perczkor a megáradt Fiumara a susaki oldalon a töltést ötven méternyi hecszuságban átszakította. A vizet szabadjárta eresztették, mert néhány száz méterrel odább a tengerbe ömlik. A vizár egy szenesbarakot összedöntött.

Fiuméből jelentik éjjel: Az esőzés megszüntével a Fiumara vizállása esőlkent és az árvízveszedelem megszünt. A katonaságot, rendőrséget, valamint a tüzoltóságot visszarendelték és a Susak és Fiume közti forgalmat újból megnyitották.

— **Pozsony város ajándéka a Pozsony hajónak.** A magyar-horvát hajóstársaság a múlt évben épült egyik új szalonhajóját Pozsony városától keresztelte el. Pozsony városa ebből az alkalomból elhatározta, hogy az új magyar tengeri gőzös szalonja számára megfesteti a város képét. A művészi kivitelű nagy olajfestmény most elkészült és azt Kánya Rikárd pozsonyi városi tanácsos vitte le Fiumába, hogy átadja a hajóstársaságnak. Ebből az alkalomból a magyar-horvát hajóstársaság a Pannónia gőzösnél bankettet adott, amelyen a vállalat igazgatósága részéről Pollich Mátyás elnök, Kopaitics Zsigmond, Cheracci Antal, Sterk és Corrossac igazgatók vettek részt. Kánya Rikárd felköszöntőjében tolmácsolta Pozsony város üdvözlését és a hajóstársaság gondozására bízta az ősi koronázó várost ábrázoló festményt.

— **Egy londoni áruház égése.** Londonból jelentik éjjel: Az Arding and Hobbs áruház tegnapi tűzvesztéséről adataival eddigi megállapodások szerint hat ember vesztette életét. Attól tartanak, hogy még több holttest van a romok alatt. A vizsgálat megállapította, hogy az Ardings-Hobbs áruház pusztulását egy villamos izzólámpa elpatanása okozta. A forró ávegyszilánkok czelluloidból való fésűk közé hullottak és felgyújtották azokat. A tűzvésznek hét halottja és negyven sebesülte van. A halottak közül csak két embert sikerült felismerni. A sebesültek nagy része fiatal leány.

— **Házasság.** Kosztolányi Ödön december 20-án házasságot kötött Gruber Magdával.

Schönfeld Mihály Nagyváradról eljegyezte Sonnenfeld Mariskát Kiskunfélegyházáról.

Bernhardt Olgát, Bernhardt Bernát budapesti nagykereskedő leányát vasárnap, e hó 20-án, délelőtt 11 órakor vezeti ottár elé a Dohány-utcai templomban Szendrő Miksa budapesti kereskedő.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán művész ékszerterében, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— A tél kezdete. A mai napon a kalendárium szerint hivatalosan megkezdődött a tél, mely a jövő február 24-ig, tehát teljes hatvannégy napig tart. Ez idő szerint a mi földrészünkön leghosszabb az éj. A tél első napja szakadó hideg esővel köszöntött és minden valószínűség szerint fekete karácsonyunk lesz.

— Munkásgimnázium. Nagyszentmiklóson, ezen az erős nemzetiségi gócponton derék és hazafias munkát végez a polgári iskola derék tanári kara. Fáradságot nem ismerő buzgósággal szervezték és alkották meg a munkásgimnáziumot, melynek első előadását e héten tartották. Sukk Antal igazgató nyitotta meg az előadások sorozatát a nagobbrészt nemzetiségű hallgatóság előtt, mely élénk tetszéssel honorálta a vetített képekkel tarkított magyarázatokat. Majd Téthi József tanár magyarázta a francia forradalom több fázisát a hallgatóságnak.

— Elhagyott anyák karácsonya. A főváros egyik legifjabb jótékony intézetében, a Thököly-úti „Anyák és csecsemők otthonában” is kigyul karácsony napján a szeretet örömeit jelentő gyertyafény. Az idén gyújtatnak először karácsonyfát annak a tizenhét szegény anyának, aki csecsemőjével együtt az „Otthonban” talált menedéket, hajlékot, oltalmat. Az „Otthon” fentartója, az „Országos anya és csecsemővédő-egyesület” ez uton is meghív minden érdeklődőt, hogy jöjjön el erre a karácsonyra ünnepre és bizalommal kéri a jószívű embereket, hogy karácsonyi adományait akár készpénzben, akár csecsemőruhában, élelmi-, fűtőszerekben, vagy egyéb természetben juttassák az Egyesület Thököly-ut 83. szám alatti otthonába.

— A román lapok kitiltása. A magyar kormány tudvalevőleg több bukaresti napilaptól megvonta a postaszállítási jogát és ezeket a lapokat a határon nem engedi át. Egy Kolozsvárt megjelenő román újság, az „Ungaria” erre vonatkozólag ezeket írja: A magyar kormány, amikor ezt megcsodálta, nagyon helyesen járt el. A romániai lapok napról-napra egyebet se tesznek, minthogy a magyarokat piszkolják és a hazai románokat a magyarság ellen izgatják. Ezek a lapok a magyarországi románokról mindig, mint „a hegyeken tuli nyomott és vértanuságot szenvedő testvéreinkről” emlékeznek meg és minden alkalmat megragadnak, hogy a magyar állam integritása ellen izassanak.

— A pécskai plébános kolostorba vonul. Felkeltést kellett annak idején Szathmáry Gézának, a pécskai plébánosnak eltűnése. A vizsgálat a plébános eltűnése után kiderítette, hogy a plébánián szabálytalanságok fordultak elő. Időközben Szathmáry, akinek tartózkodási helye hosszabb ideig ismeretlen volt, Makóra érkezett s ott várta az ügyének előléptét. Csernoch János esanádi püspök a minap döntött Szathmáry ügyében. A plébános ellen indított fegyelmi eljárást beszüntette, de utasította, hogy kolostorba vonuljon. Szathmáry Géza most fölvetette magát a szeged-alsóvárosi szent-ferenczrendi kolostorba és plébánosi állásáról lemondott.

— A Magyarországi Román Újságírók Szindikátusa. A magyarországi román újságírók Aradon gyűlést tartottak, melyen megalakították a hazai román hírlapírók szindikátusát. Elnökké Goga Oktáviánt, a „Tara Nostra” szerkesztőjét, alelnökké Bocu Szevért, a „Tribuna” szerkesztőjét és titkárrá Schiopul Józsefet, a „Tribuna” munkatársát választották. Megválasztották a végrehajtó bizottságot is, melyet mindjárt megbíztak az alapszabályok kidolgozásával. Az alapszabályokat megterjesztés végett fel fogják terjeszteni a belügyminiszterhez.

— Egy kisleány szerencsétlensége. Kecskeméren Gyulai Mária négyéves kisleány, míg édesanyja a konyhából távozott, beleesett a konyha padlójára letett forró vízzel telt üstbe. Mire észrevették, holtán fejt.

— Katonák karácsonya. A karácsonyi ünnepekre a hadsereg legénységét olyan számban fogják az idén szabadságot, hogy a közös hadsereg zászlóaljainál száz a honvédségi zászlóaljknál pedig nyolcvan ember maradjon a helyőrségnél. A lovasszázadoknál és tüzérezredknél a lovak körül való szolgálat által megkivánt számban marad a legénység. A gyalogságnál ilyen módon a legénység háromnegyed részét szabadságot adják, a lovas- és tüzérezredknél pedig a legénységnek a felénél valamivel nagyobb része megy szabadságra.

— A cziankális főhadnagy. Bécsből jelentik, hogy az ottani katonai hatóság ma felhívást adott ki a cziankális-merénylet elkövetésével gyanúsított Hofrichter Adolf főhadnagy ügyében. A felhívás elmondja, hogy november tizennegedikére, vasárnapra virradó éjjel egy órakor Hofrichter Adolf tizennegyedik gyalogezredbeli főhadnagy a tizenkettes számú személyvonattal Linzből Bécsbe utazott. Egy bozontos szőrű kutya volt vele és az első második osztályú kocsi első fülkéjében tartózkodott. A szakaszban kivülé még három (egy másik verzió szerint két) polgári utas foglalt helyet. A katonai hatóság sürgősen jelentkezésre kéri ezeket az utasokat, akik minden bizonynyal még Linz előtt szállotak fel a vonatra, mert amikor Linzben Hofrichter beszállt hozzájuk, már aludtak. A méregpirulák ügyében folytatott vizsgálat legutóbbi eredményei hír szerint két irányban új nyomokra vezettek, amelyek a további kutatások során döntő fordulatot hozhatnak. A postai hatóságok nyomozásainak alapján vetődtek fel ezek az új nyomok. A Hofrichter címére Linzbe érkezett levelek újabb beható átvizsgálásának eredményeként egy Bécsbe és egy Mostárba vezető nyoma tűnt elő, mind a kettő a mérgezésre vonatkozólag. Azonkívül sok jel arról tanuskodik, hogy a merénylet nem maga dobta be a postaszekrénybe az életretörő küldeményeket, hanem valakit megbízott.

— Hírlapírók Nyugdíjintézetének ülése. A magyarországi hírlapírók nyugdíjintézetének igazgatósági ülésén a tanácskozást dr. Hellai Ferencz, az intézet elnöke vezette, aki megnyitó szavaiban örömmel emlékezett meg az Újságírók Betegpénztáráról, a hírlapírók új humanisztikus intézményéről. Lenkey Gusztáv titkár bejelentette, hogy a Nap dr. Hajdu Miklóst, az Újság Keszler Józsefet, a Budapesti Hírlap Csajthay Ferenczet és Béla Henriket, az Esti Újság dr. Balázs Ignácot és Rózsa Károlyt, az Egyetértés Purjesz Lajost, a Magyar Hírlap Márkus Miksát és Lenkey Gusztávot, a Magyar Távirati Iroda dr. Radó Sámuelét, a Neues Pester Journal dr. Bródy Lajost és Sipos Ignácot, a Pester Lloyd Ruttkay Miksát és dr. Schiller Henriket, a Pesti Napló Mester Sándort és Miklós Andort, a Pesti Hírlap Porcsolt Kálmánt küldte ki képviselőül a Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének igazgatóságába. Ujabbban a következő adományokat kapta a nyugdíjintézet: a Budai tornászklub rendező-bizottságától 50 koronát, az aszódi m. kir. javítóintézet igazgatóságától 61 korona 50 fillért, Kramer testvérektől 10 koronát, a Bölcsődeből rendező-bizottságától 30 koronát, a Ferencvárosi polgári köről 40 koronát, a budai katolikus kör hálbizottságától 25 koronát. Az igazgatóság hálás köszönetét fejezte ki az adományokért. Az igazgatóság felvette Benedek Árpádot (Budapest), Hollaender Konrád dr.-t (Neues Politisches Volksblatt) és Kecskeméti Vilmost (Budapest) az első nyugdíjosztályba. Leipnik L. Nándort (Pester Lloyd) a második és harmadik, Róna Lajost (A Nap) a második nyugdíjosztályba. A nemrég elhunyt Bajza József emlékét, aki az intézetnek alapítása óta tagja volt, az igazgatóság a jegyzőkönyvben megörökítette. Az igazgatóság intézkedett, hogy a Falk Miksa-alap kamatait az idén is karácsony előtt osztásuk ki és végül a Bródy-alapból megszavazott pénzegyleket.

— A kasszafurók büntérsége. A rendőrség ma letartóztatta Weitzner Jenő volt irnokot, aki a tavasszal megszökött a jászberényi börtönből. Az irnok, ámbátor csak huszonhat esztendő, már többszörült zsebmetszés miatt s legutóbb lopás miatt ítéltek el két esztendőre. Szökése után külföldre ment és hosszabb ideig Münchenben bujkált. Mivel a kasszafurók azt mondták, hogy ők egy müncheni emberrel állottak összeköttetésben, a rendőrségben kutatni kezdték, hogy vajon nem Weitzner Jenő-e az a müncheni ember? Weitzner azt már megvallotta, hogy ismerte a letartóztatott kasszafurókat, de azt tagadja, hogy része lett volna a betörésben. A főkapitányságon tovább folytatják a nyomozást.

— Legényvirtus. Mór község egyik koreszmájában Moder Ignác legény virtusságból belekötött Szabó Sándor vasuti máházába, akit rövid szóváltás után olyan szerencsétlenül szurt meg, hogy az sebeibe belehalt. Modert letartóztatták.

— Grófkisasszonyok és vadorzók. Kaposvárról érkezik az alábbi, nem mindennapi érdekességű történet híre: Somsich József gróf két leánya, Blanche és Paula, a napokban komoly veszedelemben jutott. A grófkisasszonyok a patosfai határban kocsiztak, amikor a közelben több lővés dördült el. A lövések zaja figyelmessé tette Szegefű József-erdőt is, aki csakhamar két vadorzót vert föl az erdőben. A grófkisasszonyok meglátták, hogy a vadorzók el akarnak menekülni és az erdőt felvették kocsijukra, akivel most már együtt üldözték őket. Amikor a kocsi a vadorzók közelébe ért, az egyik hirtelen visszafordult és háromszor rásütötte fegyverét üldözőire. A lövések nem találtak, ellenben az erdős a lövöldöző vadorzót jobb lábán eltalálta, aki azonban, sebecsára is el tudott menekülni. A vadorzókat azóta a csendőrség nyomozta és tegnapielőtt azt, aki rálőtt a grófkisasszonyokra, Darányi József vienyi legény személyében kézrekerítették.

— A bolond milliomos. Párisban most pompásan mulatnak egy excentrikus amerikai milliomos ifjú Lebaudy-parodiáján. Périn amerikai többszörös milliomos fia ugyanis, akit excentrikus magaviselete miatt egy idő óta már Európában is sokat emlegettek, néhány nappal ezelőtt Dél-Spanyolországból Tangerbe érkezett. A fiatal ember kíséretét két titkár és nagyszámu szolgaszemélyzet képezte, akik közel másfélmillió frank értékű bankjegyet hoztak magukkal. Az ifjú Périn az amerikai követ ajánlólevelével bejutott a francia ügyvivőséghez és ott azt ajánlotta, hogy 150 millió frankot bocsát a marokkói állam rendelkezésére, ha őt szultánná kikiáltják. A francia diplomata ezek után természetesen szóba sem állott a merész ifjával, akit csak nagynehezen tudott a nyakáról lerázni. Az ifjabb Périn most Merry del Val spanyol követnél tette tiszteletét, aki persze szintén elutasította a fantasztikus tervet. Périn erre megharagudott és sürgős táviratot intézett Rómába, hogy Merry del Val azonnali kiátkozását kérészközölje. Végre is az amerikai követ lépett közbe és a képzelt fiatal embert megfigyelés alá helyezte.

Périn egy gazdag newyorki bankárnak a fia. Csak nemrég nősült meg, feleségét azonban elragadta mellőle a halál és ez a veszteség annyira lesújtotta, hogy buskomorságba esett. Az orvosok utazni küldték, mire hajóra szállt és Gibraltárba utazott, ahol egy bankban 1,200,000 korona várta. A pénzt oda érkezéskor azonnal felvette és előbbi életmódjával ellentétben egyszerre örült módon kezdett költekezni. Valahogy a fejébe vette, hogy ő Andaluziában felfedezte egy régi mór kastélynak a romjait. Nagy földterületet vásárolt és ott asztásokat rendezett az állítólagos mór kastély romjai és az azokban elrejtett kincsek után. Kincset természetesen nem talált, ahelyett azonban az ő zsebeitől folyt a pénz, melylyel elhalmozta a munkásokat. Hogy ha a városon keresztül hajtatott, két kézzel szórta a pénzt a tömeg közé és nem egyszer véres veredések támadtak az ő pénzszerzési műveletei nyomán. Végre már a rendőrségnek is közbe kellett lépnie, amely a milliomot letartóztatta és elzárta. Pénzével azonban sikerült a börtönört megvesztegetni és Algezirásba menekülni. Itt is letartóztatták, pénze azonban itt is kiszabadította. Most újból Gibraltárba menekült. Az angol hatóságok nem gátolták hóbortjában és ő ismét teli marokkal szórta a pénzt, aminek különösen a vendéglősök és a kereskedők örültek. Alig egy heti ottléte után azonban megunt a gibraltári aranyzsabadságot és két titkár társaságában, akiket Spanyolországban fogadoott, Tangerbe hajózott. Természetesen ezeket is bőven ellátta pénzzel és kisebb kiadásokra 200,000 frankot bocsátott mindegyiknek a rendelkezésére. Tangerben felkereste a „Times” ottani tudósítóját és mivel annak a lakása nagyon megtetszett neki, minden kérdésköddés nélkül egyszerűen nála maradt és a tudósító felszólítására sem volt hajlandó ezt a szállását elhagyni. Az amerikai nagykövét ajánlólevelével azután elment Francziország tengeri képviselőjéhez és elébe terjesztette a már ismeretes fantasztikus tervét.

— Pusztító orkán. Heves tengeri vihar a Néva vizét annyira megdagasztotta, hogy a víz állás másfél méterrel magasabb a normálisnál. A víz nyomása alatt a jégkéreg több helyen megrepedt. Ágyulásokkal figyelmeztetik a lakosságot a fenyegető árvízveszedelemre. — Libauban több nap óta orkánserű vihar dühög, melynek már több halász áldozatul esett. Az egyik holttestet a hullámok partravetették. A Litvánia nevű ideérkezett orosz gőzös utközben egy német vontatóhajót matrózok megmentette.

— A Mars csatornái. Antoniadi francia csillagász Mars-megfigyeléseinek alapján arra az eredményre jut, hogy a csatornáknak jelzett sávok jórészt csakugyan megvannak, de nagyon különböznek. Egyik-másik halvány, alaktalan szalagnak látszik, mások olyanok, mint tavak lánca, ismét vannak köztük csavarmenésű fekete szalagok is. Antoniadi szerint a halványan kivehető egyenes vonalak hálózata optikai csalódás. Mert például a 83 centiméteres nyílású nagy távcsővön keresztül a Mars képe olyan, mint a márványozás, vagy szabálytalan sakktábla.

— A női szépség szanatóriuma. A szépségükre hű asszonyok és lányok számára, akik arcukat az idő rombolásától meg akarják óvni, vagy akik apró hibákat akarnak rajta reparálni, új arczapolási intézet nyílt meg a Rákóczi-ut 16. szám alatt. Tulajdonosa Gaog Aranka, aki a kozmetika művészetében jártasan veszi kezelésbe vendégeit.

— Demonstráció a boncsteremben. A párisi orvosi fakultáson most napirenden vannak a botrányok. Tegnap a hallgatók a naney-i egyetemről odahelyezett Nicolas tanár ellen, aki a boncztant adja elő, nagy tüntetést rendeztek. Amikor Nicolas a boncsterembe lépett, hogy előadást tartson, az egybegyűlt négyszáz főnyi hallgatóság éktelen lármmal fogadta. Majd amikor a professzor megkísérelte, hogy szóhoz jusson, a botjaikkal kezdték verni a padokat s záptojást, *naraneshéjat és hulladarabokat dobáltak feléje*. Nicolas látván, hogy nem tud szóhoz jutni, hidegvérrel ezt írta fel a táblára:

— Gyávák!

Azai elhagyta a termet. A tüntetések mögött állítólag egyetemi tanárok állnak, akik a párisi egyetem tanszékeinek vidéki tanárokkal való betöltését akarják ezzel meggátolni. A történelekről jelentést tettek a közoktatásiügyi miniszternek, aki el van határozva, hogy ha a tüntetések nem szűnnek meg, az orvosi fakultást be fogja zárni.

— Elvesztett pénztárca. Hétfőn délután három óra körül a Rökk Szilárd-utczában egy állami kézbesítő elvesztette barna bőrtárcáját, amelyben nagyszegű hivatalos pénz volt. Kéri, hogy a megtaláló jutalom fejében adja át a tárczát lakásán, Garay-utca 40. szám, III. em. 10. ajtó. Hálás lesz az iránt is, aki nyomra vezeti.

— Halálhír. Hory Béla árvaszéki elnök, aki iprodalmi munkát is fejtett ki s Jókai Honjának munkatársa is volt, Kolozsvárt élete 63-ik évében elhunyt.

— Rendőri hírek. A sikkasztó. Ma a rendőrség jelentkezett Seidl János volt pénzügyi fővigyázó. Elmondatta, hogy tavaly ki volt rendelve ifjú Kollár Gábor tőki lakoshoz, aki szeszt főzött. Kollárral abban állapodott meg, hogy három napi főzésre való szeszt fél forint adót, de ő megengedi, hogy hat napig főzhet. Kollár hátvanhat koronát átadott szeszadó ezimén, de Seidl ezt a pénzt elikkasztotta, később megvált a pénzügyőrségtől. A rendőrség a sikkasztót letartóztatta. — *Tíz*. Ma reggel Klein Adolf Rózsa-utca 10. szám alatt levő résztorgyarában Singer Andor inas újságpapírossal gyújtotta meg a gázlámpát s az égő papírt pedig egy kátrányos edénybe dobta. Ettől a kátrány lángot fogott, majd meggyuladt a berendezés is. A tüzet a hatodik kerületi tűzérő oltotta el. — *Öngyilkos fiú*. Maschek József tizenhat éves szíjgyártó inas a Kistemplom-utca 13. számú házában fűbe lőtte magát. Nyomban meghalt. Teitének okát nem tudják.

x Bob hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x Fodor-féle vivőterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Szép a bajusz Hajdusági pedróval.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Opera. Ma este Delibes Leó „Sylvia, Diana nimphája” című mitológiai balletjét adták elő a közönség mérsékelt érdeklődése mellett. A ballet előtt Mascagni népszerű operája, a „Paraszt-beesület” került színpadra, amelyben Szamosi Elzának volt nem mindennapi sikerben része. Az igazgatóság nagyon helyesen tette, hogy Delibesnek legkiválóbb balletjét ismét felvette az előadandó balletetek közé. Operaballetünk kiválósága itt jut talán leginkább érvényre. A fényes tablók elragadtatták még a ballet legkényesebb híveit is. Szilvia személyesítője, Nirschy Emma művészetéről ismét csak a régi elismerés hangján szólhatunk. Bámulatos technikája, minden mozdulatának biztonsága meglepő és szinte páratlan a maga nemében. A ballet minden finomsága, bája érvényre jutott az ő interpretációjában. Sajnos, a közönség nem nagy érdeklődést tanúsít a balletet iránt, akik azonban ma este az Operában voltak, őszintén, lelkesen ünnepeleék Nirschy, a ballet főbb szereplőit, Guerra mestert és Szikla Adolfot, aki az előadást vezényelte. A díszletekben némi hiányosság volt.

(*) „Uj képek” kiállítása. Érdekes kiállítás nyílik meg e hónap 30-án a „Könyves Kálmán” kiállítási helyiségében. Nyolcz magyar festőművész: Berény Róbert, Czifány Dzsóz, Czöbel Béla, Kernstock Károly, Márffy Ödön, Orbán Dezső, Pór Bertalan, Tihanyi Lajos és még néhány vendékgépként meghívott művész egyesült, hogy egy csoportkiállítás keretében juttassa érvényre pikurális meggyőződését. Az itt kiállított egyike sem ismeretlen ember, akiknek legtöbbje a „Mienk” kiállításain is beszámolt eddigi működéséről. Mostani kiállításuk egyedüli célja az, hogy azokat a nehézségeket, melyek az újabb irányu progresszív pikturával szemben egy tömegtárlaton felmerülnek, elkerülhessék. Minthogy művészi hitvallásukat nálunk még szokatlan formanyelvvel mondják el, természetes, hogy képeik a tömegkiállítások sokirányúságában mindig idegenszerűen hatottak és félreértésekre adtak alkalmat. Ezeknek elkerülésére történt ez a csoportosulás, amely a külföldnek juttatott elismeréseket, a hasonló törekvésű magyar pikturának is meg akarja szerezni.

(*) Az Operaházban holnap, szerdán Svaerdröm Valborg asszony bucsuzik a budapesti közönségtől a „Mignon” czimzerepében, amelyet magyarul fog énekelni. Filine — Sándor Erzs, Fridrik — Payer, Meister Vilmos — Arányi, Lothario — Takács, Laertes — Mihályi, Jarno — Kornai lesz. Vezényel Benkő Henrik karmester, rendező Alszeghy Kálmán főrendező. (Évi bérlet 155. rendező helyárak.) — Csütörtökön „Fidelio” kerül színpadra Vasquezné, Szilágyiné, Anthes, Kornay, Ney B., Szendrői, Kertész Ödön és Kárpát közreműködésével. (Évi bérlet 150.)

(*) Kitértetett művészek. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat téli kiállításán résztvevő művészek számára kitűzött állami művészeti aranyérmek dolgában immár véglegesen döntött gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásiügyi miniszter, aki mindenben jóváhagyta a jury felterjesztését. A miniszter a nagy aranyérmeket Róna József szobrászművésznek ítélte. A két kis aranyérmek közül az egyiket Mendlik Oszkár kapta meg, a másikat pedig Glatter Gyula.

(*) „Jánoska” péntek délután. Karácsony előestéjének délutánján, mint minden esztendőben, az idén is tart a Királysínház előadást, hogy a szülőknek karácsonyfadíszítés elől legyen gyermekeiket hová küldeni. Ezuttal Martos és Jacobi népszerű, fantasztikus zenés játéka, a „Jánoska” kerül színpadra, amelyet nemrég Bécsben is nagy sikerrel mutattak be. A czimzerepet a szerep kreálója, Fényes Annuska játssza. Pénteken délután az előadás félhét órákor kezdődik.

(*) A Vígsházban holnap, szerdán és holnapután, csütörtökön, a „Liliom”, Molnár Ferenc nagysikerű külvárosi életképe kerül színpadra, amelyet az iránta mutatkozó óriási érdeklődésre való tekintettel kivételesen kétszer adnak egymásután. Pénteken, a szentestén nem játszanak, délután azonban gyermekelőadás lesz, amelyben a „Furfangos tatár”, Komor Gyula vidám látványosságát ismétlik Vendrei Ferenczel a czimzerepben.

(*) Sarah Bernhardt színműve. A nagy Sarah bokros teendői között ráér a darabírára is. Legújabb művét a wapolban fejezte be, de nagy zavarában van, mert darabjának nem tud címet találni. Erre vonatkozólag egy újságíró előtt így panaszkodott:

—Nem tudok a darabomnak címet adni. Már arra is gondoltam, hogy azt „Czimnélküli színműnek” vagy „A férfiszívnek” nevezem el. Ez utóbbi cím talán meg is felel, mert arról van a darabban szó, hogy egy költőt, aki a szerelmét nem tudja elfelejteni, gyötör a szíve. Azonban nem tudom egyikre se elhatározni magamat. Különböző darabom előadását nagyon izgatottan várom. Nem is képzeli, milyen különös érzés az, ha az embernek egy darabját próbálják a színpadon. Szinte úgy érzem magamat, mintha ismét *babával játszó leányka volnék*...

Ehhez pedig határozott élénk fantázia kell!

(*) A Városligeti Színház karácsonyi előadásai. A Városligeti Színházban szombaton, karácsony első ünnepnapján délután mérsékelt helyárakkal „Orpheus a pokolban”; este először Kury Klára fel léptével „Trenk báró” rendkívül nagy érdeklődéssel várt operettjüdjönség kerül színpadra. Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal a kacagató „Smokk-osalád” pesti bohózat, este másodsor „Trenk báró”-t adják. Mind a 4 előadásra jegyek már előre válthatók. Holnap, szerdán *első helyáru népies előadásul Ohné hatóság színműve*, „A vasgyáros” adatik.

(*) Vidéki színészet. Székesfehérvárott Szalay Lajos társulata nagy siker mellett mutatta be Bataille színművét, a „Botrány”-t. Charlotte nehéz szerepét drámai erővel Verő Janka személyesítette. Nagy hatást ért el szerepével Kovács Lajos (Maurice), Déri, Batory, Vértés Mihály, Alapi Minda. A társulat most készül Molnár Ferenc darabjának, a „Liliom”-nak előadására.

(*) Az Erzsébet királyné-szobor helye. Az Erzsébet királyné-szoborbizottság pályázatot írt ki a szobor helyére és a helynek a szoborhoz illő elhelyezéséről rendezésére. A pályázat, amelyben építő és szobrászművészek nagy számmal vettek részt, tegnap este járt le. Ennek eldöntése után fogják kiírni immár precízírozott helyviszonyok mellett az új pályázatot magára a szoborra.

(*) Zichy Mihály szobra Pétervárott, Strobl Alajos, Zichy Mihály nagynevű festőművészünk életnagyságu szobrán dolgozik egy orosz diplomata megrendelésére és pétervári palotájának múzeuma számára.

(*) „A végzetes gyűrű”. A római Teatro Argentinaiban Morello Vincenzo (néven Rastignac) „A végzetes gyűrű” című drámája nagy sikerrel került bemutatóra. Az újdonság az Olaszországban még életbe nem lépett *válást* tárgyalja és szerzőjét kétségkívül a bolognai Murri-Bonmartini inspirálta darabja írására.

(*) Hangverseny a Műcsarnokban. A téli tárlaton, a városligeti Műcsarnokban csütörtökön Bachó István vezetésével, a honvéd zenekar, tekintettel az ünnepekre a fővárosba fölránduló vidékiekre, az eddigieknél is nagyobb szabású, következő műsort adja elő: 1. Wagner: A nürbergi mesterdalnokok előjátéka. 2. Schubert: A Rozanunda nyitánya. 3. Grieg: Sigurd Jorsalfarsuite. a) A királyi csarnokban. b) Borghilda álma. c) Hódolat induló. 4. Kienzl: A biblisis ember előjátéka és részletek a második felvonásból. 5. Kanekama: Karácsonyi álom. 6. Mascagni: Nagy ábránd a Parasztbeesületből. 7. Sattelmair: Valse Flirtée. A kiállítás délután öt órákor nyílik, a hangverseny fél nyolczkor kezdődik, s arra az egy koronás tári jegyeket kívül a tag- és a családtagjegyeket érvényesek.

(*) A Nemzeti Zenede a hó 29-én este hat órákor tartja évi rendes közgyűlését az intézet helyiségében. (IV., Semmelweis-utca 12. sz.)

Salgótarjáni,
petrozsényi és porosz szenet és
legszeszgyári pirszenet szoba-
fűtési célokra, pirszengyári pirszenet központi fűtésre szállit:

SALAMON JAKAB és Társaság

Budapest, V., Erzsébet-tér 5.

TELEFON:

73-96, 73-97, 73-98.

FŐVÁROS.

(*) A szimfonikusok. Az Országos Szimfoniai Zenekar vezetősége elfogadta előadásra Selden, hazai zeneszerző szimfonikus művét: „Változatok Schumann egy témájára.“ Ez a kompozíció nemrégiben Zürichben került bemutatásra az ottani Tonhalle világhírű hangversenyeinek egyikén és igen nagy sikert ért el. Az újdonságot Kun László a január 9-iki estélyen (hangverseny-bérlet 4. sz.) fogja a budapesti közönségnek bemutatni. E bérletű hangverseny előtt a szimfonikusok jövő vasárnap, a hó 26-án, karácsony második napján, este fél 8 órakor a Várszínházban tartanak hangversenyt bérleten kívül. A programon Wagner, Mozart, Csajkovszky és Buttykay Ákos szerepelnek egy-egy művel. A karácsonyi hangverseny jegyei legnagyobb mértékben már elfogytak; a budai rendező bérletet nem jelentkezők, hogy helyeiket fentartsák. Ezek a fentartott jegyek a Várszínház pénztáránál szerdán, 22-én vehetők át. A többi jegyeket Lohr Irma virágkereskedésben (II. Fő-utca 1. Telefon.) árusítják egész szombat estig. Vasárnap csak a Várszínházban lehet jegyet váltani.

(*) Lejáró akadémiai pályázatok. Az Akadémia főtákarága figyelmezteti a Pesti Hazai Első Társaság pénztár Egyesület Fáy alapítványának 4000 koronás pályadíjért, valamint az akadémiai nagyjutalomra (200 arany) és Maribányi-mellékjutalomra (50 arany) és a Lévy Henrik alapítványból kifizetett 1000 korona jutalomra pályázatot, hogy nevezett pályázatok határideje a hó 31-én lejár. Eddig a határidőig minden pályamunkát az Akadémia főtákarági hivatalához be kell küldeni, mert a határidőn túl érkező pályaműveket nem veszik figyelembe. A pályaművek külső borítékára, feltűnő helyen, ugyancsak a jelzés levélre is ráírandó, hogy mely pályázatra küldetik az be.

(*) Hangversenyek. Steiner Ferencz mult hétről elhalasztott dalostélyét holnap szerdán tartja meg a Royal-teremben. A fiatal magyar művész hangversenyét nagy és válogatott közönség fogja látogatni.

A *Szevick* vonósnyegyes első budapesti kamaraestélyére (bérlet 3. sz.), amely csütörtökön, január 6-án lesz a Royalban, meglepő nagyszámu közönség váltott már jegyet.

A Goldmark-ünnepély, amelyet a bécsi *Tonkammerorchester* pénteken, január 7-én rendez a Vigadó termében *Geyer Stefi* és *Smedes Erik* közreműködésével, *Neubal Oszkár* vezényletével, az új év hangversenyeinek egyik fénypontja lesz.

Schmid Olga énekművésznő, ki első budapesti dalostélyét vasárnap, január 9-én rendezi a Royal-teremben, a minap Hamburgban óriási sikerrel hangversenyzett.

Culp Julia ez idén csak egy hangversenyre szakíthat magának időt Budapesten, mert annyi a meghívása külföldön, hogy azoknak képtelen eleget tenni. *Culp Julia* kedden, január 11-én fog énekelni a Royal termében. *Steiner, Szevick, Goldmark, Schmid* és *Culp* hangversenyeit *Méry Béla* rendezi.

hozasson fölém azonnal
8 napi próbára
aki csúsz, köszvény, ischias bántalmait ellen már mindent próbált eredménytelenül! Kapható havi részletfizetésre. Ismerhető könyv ingyen és bérmentve. **Förstner Aladár, Budapest, VII/22. Alsóerdősor 30. szám.**

(X) Orvosi kinevezés. Fülepp Kálmán főpolgármester a durnabalpárti kórházak szülészeti és nőgyógyászati osztályára dr. Tóth István egyetemi tanárt főorvossá nevezte ki.

(X) Jövahagyott szabályrendelet. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a főváros ygaloguttain való közlekedés biztosítására vonatkozó szabályrendeletet jövahagyta.

(X) A Margit-kórház kibővítése. Tíz év óta sürgeti a budai polgárság és a kórházak igazgatósága a Margit-kórház kibővítését. A kibővítésnek a szomszédos telkek szabályozása képezi az akadályát, amelyre a közmunkák tanácsa a kórháztól serpentin utat tervez a Remete-hegyre és így a kórház kibővítésére nem áll elegendő terület rendelkezésre. A kórház mérnöki hivatala a közmunkatanácsnak e tervvel szemben a serpentin ut kiépítését szükségesnek tartja és javaslatában a Fényes Elek-utazából kiinduló és a Kiscelli-utazába torkoló könyök-utat tervez, amivel a kórház 3500 négyzetföld területet nyer. A kérdésnek megoldását a városi hatóság is igen szükségesnek tartják, kérdés azonban, hogy a közmunkák tanácsa engedni fog-e eredeti álláspontjából.

EGYESÜLETEK.

(—) Felolvasás a munkáslakásokról. A Magyar Mémők- és Építész-Együletben ma este *Fleischl Róbert* műépítész érdekes előadást tartott „Munkáslakótelepek és a kispesti munkáslakótelep“ czimben. Bevezetésében az előadó kifejtette, hogy a nagyvárosoknak az utolsó évtizedekben való rohamos fejlődése a városépítéstannál önálló tudományává fejlesztette, amely tudomány egyik legnehezebben megoldható problémája a munkáslakások és a munkástelepek egészséges, helyes, olcsó és művészi megoldása. Ismertette azután dr. Wekerle Sándor miniszterelnök által kezdeményezett állami munkáslakások akezióját, amely körülbelül 8000 egészséges és olcsó munkáslakás létesítését célozza. Kifejtette a Magyar Mémők- és Építész-Együletnek a kispesti telep szabályozási és háztípusterveinek tervpályázat utján való beszerzés körül szerzett érdemeit és azt az általános elismerést, amelyvel a közvélemény ennek a pályázatnak az eredményét kísérte. A nagy tetszéssel fogadott előadás után *Forbáth Imre* dr. örömmel állapította meg, hogy a Magyar Mémők- és Építész-Egyület tervpályázatán beérkezett háztípusok elfogadása mily jótékonyan befolyásolta a telep külsejét.

(—) Az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat ma délután hat órakor nagy és előkelő közönség jelenlétében a zeneakadémia kistermében felolvasó ülést tartott. A felolvasó ülés első előadója *Goldschmidt Lipót* dr. volt, aki „Egy régi rovas“ czimben tartott hosszabb felolvasást a magyar zsidó muzeum céljáról, rendeltetéséről és beosztásáról. Utána *Kolbach Bertalan* dr. „A zsidó muzeumról“ tartott előadást, végül dr. *Fabo Bertalan* tartott érdekes felolvasást „A Kossuth-bankok rézmetszójéről“ czimmel. *Tyroler József*nek, egy a hatvanas években meghalt és ma már elfelejtett művésznök, élete történetét és műveit ismertette. Az összes előadók a közönség nagy érdeklődéssel hallgatta végig és nagy tapsal fogadta.

(—) A Nyomorék Gyermek Otthonának igazgató-választmányá bánd *Dániel Ernő*né elnöklésével tartotta meg december havi ülését, amelyen dr. *Messinger Simon* ügyvezető elnök számolt be az egyesület nagyarányú építési mozgalmáról. Véglegesen elhatározta a választmány, hogy a fővárosban körülbelül 30.000 korona befektetéssel saját otthont épít a szerencsétlen nyomorék gyermekek számára.

(—) A Magyar Heraldikai és Genealogiai Társaság ma délután tartotta meg az évi nagygyűlést *Féjépatáky László* elnöklésével. Az elnök megnyitó beszédében összegezte a mult év tudományos eredményeit és rámutatott azokra a feladatokra, amelyek a történelmi segédtudományok terén a társaságra a jövőben várnak. A tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után *Aldásy Antal* főtákarék mondott emlékbeszédet *Schönherr Gyula* volt főtákarék felett és ennek keretében *Schönherr*ről, mint a történelmi segédtudományok munkásáról emlékezett meg. Az emlékbeszéd mély hatást tett a jelenvolutakra. Utána *Bártfai Szabó László* jegyző terjesztette elő a titkári jelentést, amely részletesen beszámol a társaságnak mult évi tudományos működéséről. Végül *Tóth Árpád* pénztáros tett

jelentést a társaság pénzügyi helyzetéről. A társaság tagjainak száma 501, vagyona 31.097 korona 66 fillérre rug.

(—) A Jogászsegítő új tisztikara. A Joghallgatókat Segítő Egyesület a napokban tartotta évi rendes közgyűlést, melyen az új tisztikart választották meg. Elnök lett *Karátsony Ferencz*, alelnök *Szinnyei Merse Jenő*, főpénztáros *Kvassay László*, pénztáros *Ordódy István*, ellenőr *Tölgyesy László*, főtákarék *Rakovszky László*, titkárs *Wettstein András*, *Widermann Tibor*, főkönyvtáros *Szmrecsányi Imre*, könyvtáros báró *Jeszenszky Andor* és *Melcer István*, főjegyző *ifjabb Magyar Lajos*, jegyző *Imrődy Béla* és *háznagy Csipkay Károly* lett.

(—) Szegény gyermekek felruházása. Az „Emberszeretet Jótékonyági Egyesület“ szülőjeven szegény gyermeket ruházott fel az Országház-kávéházban levő saját helyiségében. Az egyesület, amelynek élén budai *Goldberger Albert* elnök és *Székelly Dezső* társelnök áll, évek óta fejt ki áldásos tevékenységet szegény gyermekek és családjaik segítésére. Az idei szép eredmény *Biró Sándor*, *Szántó Dániel*, *Steinberg Mór*, *Kovács Ernő*, *Löbl Marcell*, *Glöckner* és *Lövinger* tagoknak köszönhető. Az egyesület a szegény családokat fizetlányaggal látta el s ezen a telen ezer zsáknál több szemet osztott ki. A szénalapra *Klein Berthold*, az egyesület díszelnöke gyűjtött nagyobb összeget.

(—) A Csokonai-Kör Debreczenben holnap a Royal-szálló nagytermében felolvasó-ülést tart.

(—) A Pesti Első Bölcsőde-Egylet karácsonyfa-ünnepélyét a józsefvárosi bölcsődében (Nagytemplom-utca 3) folyó hó 27-én délután fél négy órakor, a tabáni bölcsődében (Hadnagy- és Árok-utca sarkán) folyó hó 28-án délután fél négy órakor tartja meg.

(—) Kereskedelmi utazók nagygyűlése. A Kereskedelmi Helyi és Utazóügynökök Országos Szövetsége csütörtökön d. e. fél tíz órakor a Riviera-kávéház külön helyiségében tartja meg idei nagygyűlést. A gyűlésre a kereskedelmi élet több kitűnősége megígérte előjvetelét.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A Kuria másodelnöke szabadságon. *Bernáth Géza* titkos tanácsos, a Kuria másodelnöke három heti szabadságra Cannesbe utazott. Távollétében *Szebestyén Mihály* kuriai tanácselnök vezeti a büntető osztály ügyeit.

§ Karácsonyi szünet a felsőbb bíróságnál. A Kuria karácsonyi szünete december 24-én kezdődik és január 11-ig tart. A királyi táblán már december 23-án kezdődik a karácsonyi szünet és január 11-ig tart. Január 5-én mindkét felsőbb bíróságnál teljes ülés lesz, amelyen az új tanácsbeosztást tárgyalják.

§ Leánykereskedelem. A budapesti büntető-törvényszék *Jamaitzky* bíró elnöklésével ma vont a felelősségre kerítés büntetettéért özvegy *Reich Józsefné*, szül. *Stein Ceczel*, 51 éves palásti születésű budapesti magánzónót, *Dressel Károlyné*, szül. *Kepes Emilia* 36 éves balassagyarmati nyilvános háztulajdonosnót és *Szigeti Árpád* facézér üvegesegédet, kik a nyár folyamán több leányt *Kepes Emilia* balassagyarmati bordélyházába akartak vinni. A sértetteknek szereplő leányok kihallgatásával megállapította a bíróság, hogy ezek már a vádbeli büncselekmény elkövetése előtt erkölcsileg züllött leányok voltak, akik közül *B. Erzsébet* a mai főtárgyalásra rendőr kísért elő a tonlezházból. A lefolytatott tárgyalás után *Tóth* ügyész fenntartotta vádját, de a bíróság a védők meghallgatása után arra való tekintettel, hogy a leányok mind züllött erkölcsök voltak, a vádlottakat felmentette.

§ Az államvasuti fogyasztási szövetkezet sikasztója. *Szeifert Róbert* czinkotai lakos a Máv. fogyasztási szövetkezetének volt a pénztárosa. 1908. szeptembertől 1909. január haváig a tejedásból befolyt pénzekből 3100 koronát elcsikkasztott. Amikor a felügyelő-bizottság a könyveket átvizsgálta, rájött a pénztáros manipulációjára, amire *Szeifert* önként jelentkezett a rendőrségnél és vallomást tett. Védekezésül elmondotta, hogy csekély fizetésből nem tudott megélni és minthogy az ellenőrzés nagyon felületes volt, ez csábította őt a sikkasztásra. A budapesti kir. törvényszék egy évi börtönrre ítélte *Szeifert*et, amely ítéletet a kir. tábla is helybenhagyta. Ma *Haupt Albert* bíró előadásában és dr. *Balogh György* koronaügyész-helyettes felszólalása után a kir. Kuria a semmisségi panaszok elutasításával hozzájárult az alsóbbfoku bíróságok ítéletéhez.

Reggelizeés előtt fél pohár **SCHMIDTHAUER-féle Igmándi keserűvíz** az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

Mulatságok.

Megyei bál. Nyitra vármegye tisztviselői Kara gróf Wilczek Frigyes főispán és neje védnöksége alatt január hó 22-én, szombaton a vármegye székházának nagytermében megye-bált rendez.

SPORT.

() **Ping-pong-verseny.** Tekintélyes közönség előtt folyt le a Zry-társaság bajnoki ping-pong versenye. A bajnokság a remek formában levő Biró Gyuszi (Zry) zsákmánya lett Jacobi Roli eddigi bajnok előtt. *Ujvári* kiváló védőjátékot mutatott, míg a támadó játékban *Becske* kiváló, *Biró* Karcsi és *Mechlovits* szintén nagyon fejlődő játékosok. A vezetőséget dícséret illeti a példásan rendezett versenyért.

() **Szánkópálya.** A MAC. a Svábligeyen a fogaskerekű vasut legfelső két állomása között elvonuló uton (Karthausi-ut) nyilvános szánkópályát építtetett. A pálya a st.-moritz-i és davosi világhírű szánkópályák mintájára ugy készült, hogy azon az összes ismert kisebbajta szánkók (rodli stb.) kívül a nagy kormányos öt személyes szánkók (bob sleigh) teljes sebességgel járhatnak. Az utvonat, hol a sport üzhető, mintegy 1200 méter hosszú, három erős fordulóval bir, melyek közül az utolsóhoz még egy ellenfordulat is csatlakozik. Körülbelül 8 százalékos átlagos eséssel bir; a két forduló előtt azonban hosszabb vonalon esése több, mint 11 százalék (a külföldi nagy pályák legnagyobb esése 9.8 százalék); ugy, hogy a pálya nemcsak nagy sebesség kifejtésére, hanem ezenkívül arra is alkalmas, hogy a szánkózóknak a vezetésben való ügyességét is erős próbára tegye. A pálya tehát első sorban egy modern sport-pálya, amelyen nemcsak az egyszerű szánkázás öröme, hanem annak mint sportnak izgalmai is feltehetőek. Gondoskodott a MAC. arról is, hogy a közönségnek megfelelő kényelmi eszközök álljanak rendelkezésre, ugymint melegedő szoba, ételek, italok, ruhatar stb. Díjszabás. Idény-jegy 30 K. Napi jegy 2 K. Sportszerek napi kölcsöndíja. 1 üléses rodli 1 K. 2 üléses rodli 2 K. 2 üléses bob 6 K. 5 üléses bob 20 K. Auto-szán két személy részére 8 K. Sportszerek idényraktárája. 1 üléses rodli 6 K. 2 üléses rodli 10 K. 2 üléses bob 16 K. 5 üléses bob 20 K. A MAC. tagjai a fenti díjtelek felét fizetik.

() **Bánatjelentések.** A napokban voltak a kisbánatjelentések a Magyar Lovaregyletnél Magyarországi két legjobban dotált versenyére: az értékes tiszteletdíjjal és 120.000 korona összdíjjal bíró *Király-díjra* és a legértékesebb handicapra, a 83.000 korona összdíjjal bíró *Szent István-díjra*. Az állvamaradottak száma még elég tekintélyes mind a két futamra, ugyanis az előbbiben 37 telivér indulhat, melyek közül 30 hároméves, 5 négyéves, 2 öt éves. Az utóbbiban pedig még 40 telivér bir kötelezettséggel, közülök 22 hároméves, 14 négyéves, 4 öt éves. A *Király-díjban* a jobbák Rosz péaz, Hasznos, Vampyr, Lappalie, Nagyrur, Taranto, Iey Wind, Kottlingbrunn, Dorigny, Péponnet, Kárméntő, Rascal, Trafalgar, míg a *Szent István-díjban* Fejedelem, Osman, Szomszéd, Lord Darcy, Boccaccio, Feszcs, Kottlingbrunn, Wetter, Dubaj a számbavehetőek. Az állvamaradottak teljes listája különben a következő:

Király-díj: 36 Oberbayer, 36 Rosz pénz, 46 Hasznos, 36 Mátra, 46 Vampyr, 46 Lappalie, 36 Kopie, 36 Nagyrur, 36 Balaton, 36 Patrie, 36 Jégvirág, 36 Majd ha fagy, 36 Taranto, 36 Iey Wind, 36 Cullinan, 36 Most vagy soha, 46 Herrenmeister, 36 Korsar, 36 Ksiazé Pan, 36 Kartae, 36 Florian, 36 Gaspard, 36 Theodore, 36 Gróf, 36 Vendome, 36 Villám Bandi, 36 Kottlingbrunn, 36 Pantoffel, 36 Bonaccident, 36 Dorigny, 36 Péponnet, 36 Sénéchal, 36 Kárméntő, 36 Fortuna, 36 Rascal, 36 South East, 36 Trafalgar.

Szent István-díj: 36 Fejedelem, 36 Osman, 46 Ferroniere, 36 Ma mie, 46 Szomszéd, 46 Mulass, 46 Lord Darcy, 36 Bougre, 36 Trombitás, 36 Nagyrur, 36 Boccaccio, 46 Verőfény, 36 Balaton, 36 Patrie, 46 Kahlenberg, 46 Smelling Salt, 36 Ibbal, 36 Cullinan, 46 Feszcs, 36 Most vagy soha, 36 Kat, 36 Avisio, 36 Athos III., 36 Florian, 36 Tamenund, 36 Edison, 36 Osmonda, 46 Berengar, 36 Gróf, 46 Eszemadta, 36 Kottlingbrunn, 46 Goldregen, 36 Sandschak, 36 Casablanca, 46 Wetter, 36 Pantagruel, 36 Kárméntő, 36 Magnus Gubernator, 46 Dubaj, 46 Ever ready.

() **A Magyar Turfkrónika,** a sportsmanek e nélkülözhetlen segédkönyve, mely tartalmazza az elmúlt évben a monarchiában lefutott összes versenyek eredményeit, gazdag statisztikai kimutatásokat stb. megjelent. Bolti ára 3 korona, de mind-

azok, akik a Sportélet Magyar Turfra (Kiadóhivatal Sesselweis-u. 17.) akárosak negyedére is (előfizetés 9 kor.) előfizetnek, díjtalanul kapják meg.

KÖZGAZDASÁG.

A jegybank főtanács-ülése. Az Osztrák-Magyar Bank ma tartotta Bécsben decemberi főtanács-ülését, mely a folyó ügyeken kívül az év üzleti eredményeivel is foglalkozott. Az ülésen *Popovics* Sándor v. b. t. t., kormányzó elnöklet és *Pranger* udv. tanácsos, vezértitkár referált.

A jelentés az üzleti eredmény tekintetében közölte a mai főtanács-üléssel, hogy a leszámítási üzlet körülbelül 5.2 millió koronával és a lombard üzlet körülbelül 800.000 koronával kevesebbet fog előreláthatólag eredményezni, mint a múlt évben. Csupán a deviza, bizományi és letétüzlet kivételével, körülbelül 500.000 koronával fog többet eredményezni, míg az összes többi üzletágaknál csökkenés vehető észre a bevételekben. *A bevételekben mutatkozó csökkenés mintegy 5.8 millió koronára rug.* Mindenesetre a kiadások is csökkentek. A csekélyebb jövedelem után természetesen csekélyebb lesz az adó is, amihez hozzájárul, hogy a folyó évben kevesebbszer állott be az adókötelezettség, mint 1908-ban. Összesen a kiadásoknál 1.2 millió korona csökkenés vehető észre a múlt évvel szemben. Természetes, hogy a két állam részesedése is ugy a rendes kvóta, mint az adó tekintetében az idén kisebb összegét fog kitenni. E két csn alatt a bank mégis 4 millió koronát tartozik átutalni a két kormányknak. Az üzleti jelentés továbbá kifejti, hogy az *ez évi részvényostalék körülbelül nyolcezer korona husz fillérben állapítható meg a múlt évi 91.20 koronával szemben.* A főtanács több folyó ügyet intézett el, kinevezte az 1910. január 3-án Szerajevóban létesítendő fiók cenzorait és tudomásul vette azt a közlést, hogy az 1910. február 3-ára Bécsbe egybehívott 32. rendes évi közgyűlésen *1904 tag, ezek közül 1033 Ausztriából és 171 Magyarországból fog résztvenni.*

A Salgótarjáni Palackgyár R.-T. vesztesége. Az a szerencsétlen kezű vezetés, mely az Egyesült Magyarhoni Üveggyárak R.-T.-ot a fűlszámolás felé kergeti, meglátszik alapításain is. Miként már meg is írtuk, lassankint tulad a gyárain és alapításain. Így osztrák kézre juttatja a salgótarjáni palackgyárat is, mely ma tette közzé az évi mérlegét, mely a múlt évi 96.001 korona nyereséggel szemben *27.431 korona 88 fillér veszteséget tüntet föl.* Ez a veszteség teljes mértékben igazolja az „Egyetértés” amaz álláspontját, hogy az osztrák-magyar palackgyár, melybe a magyar gyárakat a kapzsiság belevitte, egyenesen a magyar palack-ipar tönkretételét jelenti, mert ránk zudította az osztrákok nyílt és titkos versenyét.

Szterényi a kamarai titkárokhoz. Abból az alkalomból, hogy Szterényi József államtitkár a tarifa-bizottságban erőlyesen állást foglalt az osztrák vasúti viteldíjak felemelése ellen, a kereskedelmi és iparkamarai titkárok, akik ugyanakkor tartották meg Budapesten konferenciájukat, táviratilag közölték Szterényivel, hogy az osztrák tulajdosok elleni küzdelemben támogatják. Szterényi erre a következő táviratot intézte a titkárokhoz:

„Régi, két évtizedet meghaladó gazdasági munkában hűséges társaimnak és támogatóimnak szívélyes üdvözlését hálásan köszönöm; jól esik a tudat, hogy akikkel két évtizeden át együtt küzdöttem hazánk gazdasági érdekeiért, a küzdelemben most is velem lesznek. Öszinte üdvözléssel: Szterényi.”

A karácsonyi vásár és a kereskedelem. A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy december 22., 23. és 24-én a főváros valamennyi nyílt vásárterén és vásárosarnokban este hét óráig árusíthassanak iparezikket.

Pranger a pénzügyről. A jegybank mai főtanács-ülésén *Pranger* vezértitkár beszámolt a pénzügy általános helyzetéről. Fejtegetéseiből közöljük a következőket:

Az év végfelé szokásos pénzügye az idén már valamivel korábban mutatkozik, mint a korábbi években. A nyílt pénzügyre a pénz csak sporadikusan ajánlják és a piac kamatlába meglehetősen mértékben közeledik a bankrátához, ugy, hogy el kell készülnie lenni arra, hogy a pénzügyiséget a két legutolsó héten legfőképpen a banknál fogják lebonyolítani. A jegybanknak december 15-én 135.6 millió korona adómentes tartaléka volt, míg a múlt évben ugyanezen időben körülbelül 22.000

koronával adóköteles volt. Az utóbbi évek tapasztalatai alapján az adómentes tartalék a f. év utolsó napjaiban valószínűleg nemcsak teljesen eltűnik, hanem bizonyára lényeges összegű adóköteles bankjegy lesz forgalomban. Ami a nemzetközi pénzügyviszonyokat illeti, a fenti fejtegetések a londoni bankkamatláb mérséklése dacára, a külföldi piacokra is alkalmazhatók. Az Osztrák-Magyar-Bank az utóbbi héten a forgalomnak devizákban és külföldi fizetési eszközökben igen tekintélyes összegeket bocsátott rendelkezésére és továbbra is gondoskodni fog arról, hogy nagyobb ágióképződés megakadályoztassék. A banknak devizákban és a külfölddel szemben való aranykövetelésekben elegendő állománya van arra, hogy a nemzetközi fizetési forgalom sima lebonyolítását lehetővé tegye.

A pénzügyintézetek szövetségének ügyei. Jelentetük a *Pénzügyintézetek Országos Szövetségének* legutóbbi közgyűlése alkalmából, hogy *Hantos Elemér dr.*, a szövetség volt főtitkára egy puccsot szervezett a szövetség elnöke, *Mándy* Lajos nyug. min. tanácsos ellen. Az akna visszafelé sült el s a közgyűlésnek *Mándy* iránt kifejezett ragaszkodása után *Hantos*nak le kellett mondania. Ezzel — azt hittük — a békés munka korszaka következik a szövetségre nézve. Ma aztán egy könyomatosban egy kommuniké látott napvilágot, amely szerint a szövetség tagjai közül azok, akik az elnökség működésével nincsenek megelégedve, s a múlt közgyűlésen is bizalmatlansági indítványt adtak be az elnök személye ellen, újabb közgyűlés egybehívását kéri az elnökségtől. Az erre vonatkozó kérést már elő is terjesztették, valószínű, hogy a szövetség rendkívüli közgyűlése még december hó folyamán megtartatik. Ennek a sugalmazott közleménynek forrása — nyilvánvaló; ugy látszik, a lemondott főtitkár folytatja a harcot az ellen, akinek közgazdasági karrierjét köszönheti. Hanem ismét súlyos kudarc fenyegeti. Feltéve ugyanis, hogy talál a jelzett indítvány benyújtására elég aláíró, az intézetek komolyabb nagy többségét nem lehet félrevezetni.

Uj villamos-telepek. Budakeszi község villamos világítása ügyében a Magyar Villamosági Részvénytársaság a község előljáróságához ajánlatot adott be. Legközelebb a képviselőtestület elé terjesztik. — Villanyvilágítási berendezés szállításával a nagyenyedi kir. orsz. fegyintézet részére versenyárgyalás alapján a Ganz és Tsa r.-t. bízott meg. — Nagymegyer és vidékeinek érdekeltsége valamint a csicsói, kálnoki uradalom elhatároztaik, hogy Nagymegyeren részvénytársasági alapon villamvilágítást rendeznek be és egyszersmind gőzfűtőt és gőzmalmot állítanak fel. Az érdekeltség élén *Fekete* Sándor, *Morczy* József és *Torma* Gyula állanak. — A zágrábi villamos vasúti központ építése, a lóvasutnak villamos üzemre való átalakítása következtében vált szükségessé. A társaság ezen központ felépítésére több ajánlatot kapott, a melyek közül a Ganz villamosági r.-t. és utána a bécsi Union-társaság ajánlatai a legkedvezőbbek. A munkálatokat rövid időn belül kiadják.

Menuyi terhet ró a Szandzsák vasút Magyarországra. Évek óta vajudik a Szandzsák vasút ügye. Olykor mint fontos politikai kérdés merül fel, majd gazdasági szempontból bíralták jelentőségét. A közös pénzügyminiszterium, mint ismeretes, megbizta a Keleti vasutársaságot, hogy a Szandzsák-vasút építési és finansziálási terveit elkészítse. A társaság most elkészült a tervekkel, de ugy építészeti, mint pénzügyi szempontból föltötte kedvezőtlen. A körülbelül 217 kilométernyi vonalnak ugyanis körülbelül negyedrésze alagutakon át vezet és így igen nehéz építési kérdéseket kell megoldani. A befektetendő tőke kamat és törlesztési évi szükséglete a tervek szerint 5 millió frank lesz, aminek fedezéséhez az üzem semmivel sem járulhat hozzá, mert az a számítások szerint okvetlen veszteséges lesz. Az üzem vitelc ugyanis kilométerenként 3000 frankba fog kerülni, amivel szemben a várható bevétel legfőljebb 1600 frank, ugy hogy az egész vonalhosszra átszámítva csak az üzem évi 400.000 frank hozzájárulást kíván. *Eszert a Szandzsák-vasút körülbelül 5½-6 millió franknyi újabb évi terhet fog róni Magyarországra és Ausztriára.* A vasút építését egy külön társaság fogja végezni, amely a vasút forgalomba helyezésével föloszlik, üzemét pedig majd a Keleti vasutak társasága viszi.

Uj villamos vasút vonalak a fővárosban. A főváros tanácsa tudvalevőleg a lakosságnak ismételtlen nyilvánított kívánságára elhatározta, hogy az *Áréna-uti egységes közlekedés ügyében a fennálló*

két villamos vasúttársaságot felszólítja, hogy az egységes vonalra vonatkozó tervezetüket nyújtsák be. A *Városi Villamos Vasút R. T.* ennek a felszólításnak már meg is felelt, a *Közúti Vasút* azonban a tervek beadási határidejének meghosszabbítását kérte. A főváros tanácsa elhatározta, hogy a Közúti Vasutnak ezt a kérelmét teljesíti és az előterjesztés bemutatásának határidejét 1910. január 1-ig meghosszabbította. — Berezik Árpád miniszteri tanácsos és Bernáth István országgyűlési képviselő ma pedig egy új villamosvasúti vonalra vonatkozó tervet nyújtottak be Bárczy István polgármesternek, amely a főváros jobbparti részének beépítése szempontjából igen fontos tényező lenne. A terv, amelyet Antalffy Andor p. ü. főtanácsos dolgozott ki, az Erzsébet-hidon át az Orbán- és Isten-hegyen keresztül kíván egy új villamos vonalat vezetni egész az Erzsébet-szantatóriumig. Bárczy István polgármester kijelentette, hogy az új villamos vonal létesítését is fontosnak tartja Buda fejlődésének szempontjából.

A magyarországi szlávok amerikai bankja. Az Amerikába vándorolt magyarországi tótok pénzügyeletté eddig a felvidéki Tatra-bank bonyolította le. Amerikában körülbelül egymillió tót és cseh él. Ezek részére alapít a cseh bankok központja *Bohémia czég* alatt egymillió korona alaptőkével olyan pénzintézetet, amely Newyorkban és Prágában fog székelni és a kivándoroltak s az otthonuk közötti forgalmat fogja lebonyolítani.

A tót bankokról. A prágai cseh kereskedelmi körben *Pilát* cseh pénzügyi író előadást tartott a magyarországi pénzintézetekről.

Szerinte tévednek azok, akik a tótságot gazdasági szempontból értéktelennek és súlyynak tartják. Nem a nyomoruságos vidékekről kell itélni, mert vannak gazdag tót vidékek is, amelyek lakossága szemléletmást emelkedik úgy gazdasági, mint politikai téren. *Pilát* szerint az a tótság legfőbb baja, hogy egész a legutolsó időkig ipara, kereskedelme és pénzügye idegen kezekben volt s e tekintetben a csehekől különülve működtek. 1868-tól 1885-ig a tótság csupán lat pénzintézetet alapított. Legrégibb tót pénzintézet a *Turóczenzmártoni Takarékpénztár*, mely ma 550.000 K alaptőkével és három fiókkal rendelkezik. Ez alapította a turóczenzmártoni hajlított-fa bútorgyárat, 1870-ben alakult a rózsahegy-i hitelgyűlés, amelynek bankja ma már két millió korona alaptőkével bír s ma már jelzálogkölcsönökkel is foglalkozik, szorgalmasan vásárolgatva össze a tönkrement nemesség birtokait. A *Tatra-bank* kezdetben nagy nehézségekkel küzdött; 1892 óta azonban intenzívebb működést fejt ki s az általa fölállított vállalatok teljes sikerrel működnek. Alaptőkéje 2.434.418 korona, vállalatát becsülve 3.134.418 korona. Ez idő szerint a tótság ötvenegy városában működik tót pénzintézet. Ezek között van harminczhat részvénytársaság tizenöt fiókkal, összesen 8.380.036 korona alaptőkével és 42 millió korona betéttel. *Megrójjá Pilát* a cseh tótokat, amiként eddig keveset törődött a tótság gazdasági érdekeivel, holott ezt nem csupán gazdasági, de nemzeti érdek is parancsolta volna. Lám, másként gondolkoznak a budapesti (?) tót pénzintézetek, amelyeknek ma már Belgrádban, Szófiában és Bukarestben is vannak fiókjuk. *Pilát* szerint a cseh tótok feladata, hogy e téren is gazdasági és nemzeti organizációt teremtsen. Cseh-tót nemzet vagyunk, fejezte be előadását, azért ne rémítsen meg annyira a dualizmus, hogy idegeneknek tekintsük nemzetünknek a Kárpátokon túl lakó részét.

Igy beszélt és nem másképpen a jó *Pilát*, a kitűnő „cseh-tót nemzeti“ közgazdász. Beszédéből hű igazolva látjuk mindazt, amit az „Egyetértés“ övek óta hirdet ezekről a nemzetiségi bankokról. Azt, hogy ezek a bankok első sorban nem is gazdasági, hanem magyarellenes célokat szolgálnak és hogy kívülről jövő támogatásokkal erősítik azokat. *Pilát* mondja, hogy szorgalmasan vásárolgatják a tönkrement nemesség birtokait; hogy a cseh pénzintézetek „nemzeti“ kötelessége a magyarországi tót intézetek hathatós támogatása, hogy a tótoknak az volt a legfőbb bajuk, hogy a csehekől különülve működtek stb. Hát ha ők mondják, igazuk lehet, hanem kétszeresen igazunk van nekünk is, mikor a belügyminiszter figyelmét igen nyomatékosan felhívjuk ezekre a tót bankokra és a „cseh-tót nemzet“ ölekezésére. A budapesti tót pénzintézetekről kiderített dolgok humbukok ugyan, de azért nem lehetetlen, hogy tényleg működik itt valami titkos központi szerv. Ajánljuk ezt pedig a rendőrség jóakarataiba.

A Kereskedelmi Testület ülése. A Budapesti Kereskedelmi Testület igazgatósága Hüttl Tivadar elnöklésével ülést tartott, amelyen Ullmann Emil

igazgatósági tag indítványára elhatározták, hogy lovag Falk Zsigmond arcképét a közgyűlési díszterem számára megfestetik. A kereskedők menháza igazgatóságába beválasztották dr. Dalnoky Béla testületi igazgatósági tagot s elhatározták továbbá, hogy a budapesti kereskedelmi kamarai választások előkészítése céljából a székesfővárosi rokonszülöttek bevonásával szervező-bizottságot alakítsanak. Tudomásul vették Kossuth Ferencz kereskedelmiügyi miniszter leiratát, melyben a kereskedők menházának adományozott 13,500 koronáról alapítványt létesített.

Simon Jakab lemondása. A tőzsdetanács mai ülésén a napirend első pontja annak a levélnek az előterjesztése volt, amelyben Simon Jakab, a tőzsdetanács alelnöke arra kérte a tanácsot, hogy őt az alelnöki teendők végzése alól mentse fel, miután a tőzsde ügyeinek másfél éven keresztül való vezetése szükségessé tette rá nézve a pihenést. E levelében kijelentette az alelnök, hogy kérelme teljesítését már abból az okból is méltányosnak tartja, mert a tőzsde további vezetése elé teljes megnyugvással tekint, különben is, legalább még egy ideig, tanácsosi minőségben szolgálni fogja az intézményt. Horváth Elemér elnök a tőzsdetanács majdnem teljes számban megjelent tagjainak általános helyeslése között annak a nézetének adott kifejezést, hogy az elnökség Simon Jakab kipróbált, nagyértékű közreműködését nem nélkülözheti s evégből előterjesztette az igazgató-bizottság javaslatát, amelyben indítványozza a tanácsnak, kövessen el mindent arra nézve, hogy érdemű alelnöke lemondását vonja vissza, bizza meg az elnökséget, hogy a tanács ide vonatkozó óhaját és kérelmét Simon Jakab előtt azonnal a tanácsülés után tolmácsolja. Fleissig Sándor tőzsdetanácsos őszinte megilletődésének ad kifejezést Simon Jakab távozási szándéka fellett. Hangsúlyozta, hogy az a husz ére visszanyuló tevékenység, amely nemcsak a tanács, hanem a tőzsde tagjai előtt is a legészemből hálát és tiszteletet vívta ki Simon Jakab részére, továbbra is biztosítandó az intézménynek, mert ha valaha szükség volt arra, hogy az alelnök tudása és széleskörű tapasztalatai az intézmény javára gyümölcsözőtessenek, különösen most van arra a szükség, amikor a tőzsde-reform küszöbön áll. Fodor István a magyar gyáriparosok képviselőjében csatlakozott Fleissig Sándor véleményéhez kijelentvén, hogy a szóbanforgó lemondás tekintetében a két gazdasági ág képviselőinek csak egy véleménye van, hogy Simon Jakab alelnöki pozícióját nem hagyhatja el, mert annak betöltése az ő személyében mindkettőjük közös érdeke. A tanácsülés befejeztével a tanács tagjai Horváth Elemér elnök vezetésével testületileg keresték fel a lakásán Simon Jakabot, aki előtt Horváth elnök tolmácsolta a tanács kérelmét és akinek szavaira Simon Jakab a következő beszéddel válaszolt:

— Méltóságos elnök, igen tisztelt barátom! Engedjék meg, hogy első sorban egyszerű, de szívből fakadó szavakban hálás köszönetet mondjak azon megtiszteltetésért, hogy engem felkerestek és a tanács roám nézve oly kitüntető határozatát velem közölni méltóztattak. A kérelem annyira megtisztelő hogy arra csak a legteljesebb őszinteséggel felelhetek. Azokra a szíves szavakra, amelyeket az elnök ur a tanács nevében hozzám intézni kegyes volt, válaszul tehát egyszerűen az, hogy elhatározásomtól álllok és alelnöki tisztségemben megmaradok. Ez az elhatározás nem jelenti azt, hogy lemondásomat nem megtontoltam és alapos indokok nélkül terjesztettem volna a tanács elé, mert aki viszonyainkat ismeri és az utolsó időben intézményünkben lejátszódó eseményeket figyelemmel kísérte, csak helyeselheti eljárásomat, annál inkább, mert a tőzsde vezetését jó kezekben láttam letéve és szívesebben engedtem volna át egy fiatalabb erőnek az alelnöki állással járó terheket. A tanács megillető határozata előtt azonban készséggel hajlok meg, amely valóban megtisztelő, sőt megalázó. Készséggel állok rendelkezésükre — legalább még egy bizonyos ideig és kérem, fogadják baráti ragaszkodásukért legészemből hálám nyilvánítását. Még azt est folyamán hire terjedt Simon Jakab ezen elhatározásának, amely tőzsdai körökben általános örömet kelt.

Részvények tőzsdéi jegyzésének megszűnése.

A tőzsdetanács mai teljes ülésében elrendelte a Magyar-Horvát Czukoripar R. T. és a Budapesti Bankgyűlés R. T. részvényjegyzésének és lajstromozásának beszüntetését.

A Gazdatisztek és Erdőtisztek Egyesületének új alapító tagjai. A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének örök alapító tagjai közé legújabbán 500 koronás alapítványval belépett Fülöp Szász Kőburg Góthai herceggel. Ezenkívül örök alapítványval beléptek az egyesületbe: József kir. herceggel, gróf Osáky Károly váci püspök, Várossy Gyula kalocsai érsek, gróf Csekonics Endre s több társulat. Az alapító tagok sorába beléptek: báró Wodianer Albert, gróf Andrássy Dénes, gróf Zichy Gyula pécsi püspök, gróf Almásy Imre, gróf Chotek Rezső, báró Kemény Kálmán, a zirczi apátság, gróf Festetics Tassiló, a nagyvárad latin szertartású káptalan, a pécsi káptalan, Metternich Sándor Paulina hercegnő.

A Magyar Általános Hitelbank betéti üzlete. Már régóta ismeretes, s mi is több ízben megírtuk, hogy a Magyar Általános Hitelbank számos üzletágát a betéti üzlettel szaporítja. A Hitelbank budapesti központja — hir szerint — 1910. január 10-én kezdi meg a betétek elfogadását.

Angol pénz a fővárosnak. Ma egy német lap azt a hírt közölte, hogy a főváros a londoni Lloyd-bankkal szerződést kötött egy nagyobb kölcsön felvételére. Ez a kölcsön 62.5 millió korona volna. Ezzel szemben Bárczy István polgármester nyilatkozatot tett közzé, mely szerint tárgyal ugyan ezzel a bankkal, azonban a kölcsön leköltésére megállapodás egyik bankcéggel sem történt.

Az államkincstár az Aradi Hitelbank ellen. Mióta az Aradi Hitelbank R. T. bűnös üzelmek miatt válságba jutott, ennek a sokat enzegetett pénzintézetnek sok a kellemetlensége. Legújabbán a kincstár nagyobb összegű adótartozás fejében beperelte a törvényszéknél az Aradi Hitelbankot. Az államkincstár követelése még abból az időből származik, amikor a bank még szövetkezet volt. A szövetkezet az államkincstárnak 1870 korona adóval tartozik, amelynek kifizetéséről senki sem akar tudni. A szövetkezet ellen végrehajtást vezettek, de a végrehajtás eredményre nem vezetett. Időközben a szövetkezet részvénytársasággá alakult át. A részvénytársaság minden követelését és tartozását átvette, az 1870 korona adótartozásról azonban mit sem akar tudni. Az államkincstár erre most perrel támadta meg az Aradi Hitelbank R. T.-t. Ha a peres eljárás eredményre nem vezetne, úgy a bankot újabb válság fenyegetné, még pedig a esődkérés.

A Tiszavölgyi Társulat közgyűlése. A Tiszavölgyi Társulat most tartotta meg évi rendes közgyűlését Dániel Ernő elnöklésével. A közgyűlés tudomásul vette az évi jelentést, az 1910. évi költségvetést s azután a folyó év végével kilépő tagok helyébe rendes tagokul gróf Andrássy Gyula, gróf Desseffy Aurél, báró Harkányi János, gróf Mailáth József, Meczer Gyula és Nedeczky János, pótagokul pedig gróf Károlyi Gyula, Domahy Elemér és Buttykay Ferenczet megválasztották.

Milliók tökeemelése. A nagyváradai Gazdasági és Iparbank tegnap tartott közgyűlése elhatározta, hogy 600.000 korona alaptőkéjét 2.100.000 koronára emeli föl. A tökeemelést oly módon hajtják végre, hogy az eddigi 600.000 korona tartalékalapból 450.000 koronát az alaptőkéhez csatolnak a 400 koronás részvények 700 koronás részvényekkel való kicserélésével és 1500 darab új részvényt bocsátanak ki 700 korona névértékben. Az új részvény kibocsátási ára 750 korona.

Fizetési képtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetési képtelenségeket jelenti: Pollák Jenő, kereskedőczég, Eszék; — Elek Sándor, kereskedő, Miskolc; — Wettenstein Henrik, kőműváru kereskedő, Munkács; — Kardos Péter, férfiszabó, Szeghalom.

Egy gabona-czég felszámolása. Braun és Politzer budapesti gabonaczég elhatározta, hogy felszámol és a felszámolás befejeztével megszünteti üzletét.

Kereskedők Évkönyve. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés kiadásában, Beck Géza helyettes főtitkár szerkesztésében most jelent meg a Kereskedők Évkönyve harmadik évfolyama. A Kereskedők Évkönyvét az OMKE. összes tagjai tagsági járulékkal fejében kapják meg. Az Egyesülés állandóan nagy gondot fordít rá, hogy az Évkönyv a gazdasági életet és a kereskedő hivatását érintő minden aktuális kérdéstről, új irányokról

törekvésekről, az életbelépő törvényekről és egyéb kötelező szabályokról értékes és praktikus munkálatokkal tájékoztassa közönségét. Nyilván teljes sikerrel váltja be ezt a programot az Évkönyvnek most megjelent 1910-ik évi kötete is, amelynek fontosabb közleményei a következők: Kapus Béla Máv. felügyelő az új vasuti szabályzatot, dr. Glücksthal Samu és dr. Szende Pál az új adótörvényeket, dr. Ruzs Andor az új magyar csekk-törvényt, dr. Lévy Béla a kereskedelmi üzletek átruházásáról szóló új törvényt, dr. Kraemer József az új fővárosi lakbérleti szabályzatot ismerteti és magyarázza. Dr. Engel Aurél a Balkán-államokkal való vámpolitikai viszonyaink állását és esélyeit tárgyalja, dr. Katona Sándor Bosznia és Hercegovina közgazdasági viszonyairól közöl nagyobb tanulmányt. Dr. Balkányi Kálmán az új mértékűgy szabályozásáról, dr. Dencz Ákos a postatakarékpénztár csekk-és clearing forgalmáról, dr. Radványi László a szabott árákról írta. A kereskedőket érdeklő különböző táblázat, kereskedelmi cím-tár, az OMKE. külön szematizmusa és a 40 koronán aluli ügyekben szervezett ügyvédi hálózat ismertetése foglalja le további részét az Évkönyvnek, amely a könyvkereskedésekben 3 koronáért kapható.

Öreg eseléd jutalmazása. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter Dudás Mihály tornóczyi béresgazdát a negyven évi hű szolgálataokért adományozandó díszremmel tüntette ki. A kitüntetésben részesült béresgazda csaknem félszázados szolgálati idejét gróf Hunyady László uradalmánál töltötte el. Az éremet ünnepség keretében nyújtják át Dudás Mihálynak.

A Kereskedelmi Akadémia vezérő-bizottsága. A Budapesti Kereskedelmi Akadémia vezérő-bizottsága mai ülésében szíves üdvözléssel fogadták Kunz József kereskedelmi tanácsost, kit a Budapesti Kereskedelmi Testület a vezérő-bizottság új tagjává választott. Új megalakulása alkalmából a vezérő-bizottság elnöke egyértelműen újra Hüttl Tivadart, elnökhelyettesé ugyancsak újból Falk Zsigmond lovag udvari tanácsost, az intézet tanulmányi tanácsába elnökül újra dr. Matkovics Sándor titkos tanácsost, új tagokul Nagy Ferencz ny. államtitkárt és Szegedi Lukács József udvari tanácsost választották meg.

Nyíltter.

Elrovatban közlöttékert nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. Harmat Gyula

Tüdőbetegek Rendelőintézete Budapest, VII., Rákóczi-ut 82.

Tüdő-mellhajok: Tuberkulozis I. és II. stádiumában (vérköpés, tüdő-csucsburú), kitűnő eredménnyel gyógyítottak szőrum cillásokkal
INHALATORIUM. Rendelés d. e. 11-12-ig és d. n. 2-4-ig
(A betegek 70 százaléka teljesen gyógyul.)

Felhívás!

Felkérjük a t. cz. közönséget, hogy amennyiben a közeledő karácsonyi ünnepekre zongorát vagy pianót óhajt nálunk beszerezni, szíveskedjék a megrendelést minél előbb eszközölni, különben a nagy torlódás következtében a szállítás esetleg akadályokba ütközne.

Megemlítjük, hogy csakis kiválóbb minőségű zongorákat és pianókat készpénzért legjutányosabban, valamint a legkedvezményesebb, kényelmes fizethető rendszer mellett szállítjuk.

Tisztelettel

"Musica" részvény-társaság
Sternberg Dezső igazgató
zongora-telep Budapest, Teréz-kört 1.

A Dunavecsei takarékpénztár r.-t. egy segédkönyvelői állásra

pályázatot hirdet.

Pályázhatnak kereskedelmi iskolát végzett és legalább 2-3 évi pénzügyi gyakorlatlalt bíró egyének. Javadalmazás: 1200 korona fizetés és 240 korona lakbér. Pályázati határidő 1909. decz. 31. Megválasztott három havi próbaidő után véglegesítettik. Az állás 1910. január 15-én foglalható el.

Dunavecse, 1909. december 20.

Az igazgatóság.

Ne küldjük pénzünket külföldre! MAGYARNAK PÉCS - NÉMETNEK BÉCS

Legjobb szerkezetű egész lapos „Lenius”
uri remontoir óra igen finom oxidált
aczéltokban **10 kor.**
Ugyanaz valódi ezüsttokban **20 kor.**

10 éves jótállással!

!! Nemtetszőt a pénzt vissza!!

Hazánk első és legnagyobb ékszer-, óra-,
látszer- és iparművészeti tárgyak telepe

SCHÖNWALD IMRE

magyar órásm., ékszergyáros és látszerész

PÉCS.

Ki ezen lapra hivatkozik, megkapja nagy
képes árjegyzékemet ingyen és bérmentve

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, december 21.

A készáru-piaczon ma barátságos volt a hangulat. Mérsékelt kínálat mellett a malmok meglehetősen vételkedvet mutattak, de csak tegnapi áron voltak hajlandók vásárolni. Mivel az eladók nem voltak nagyon rátartósak, közepes forgalom fejlődött ki változatlan tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 14.65 korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 14.15 korona 77 kilós dunabácskai buzáért. Egyéb gabonane-műek árai nem változtak, a zab azonban elhanyagolt. Forgalomba került: 300 q rozs 9.55 koronás áron és 900 q zab 7.50-7.75 koronás áron. — A határidőpiacon a mai üzlet csendesen és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg, kezdetben még sürgős kínálat mutatkozott, minek folytán csekélységgel visszaszorultak a jegyzések, a forgalom további folyamán azonban egyre jobb vételkedv volt észlelhető, mire aztán lassan és mérsékeltén javultak a jegyzések. A zárlat megint kedvtelen volt. Az áprilisi buza 14.05 koronán indult, előbb 14.02-ig gyöngült, aztán 14.09-ig emelkedett és zárlatkor 14.04 koronán zárult. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredmény-képpen ma az áprilisi buza és a májusi buza egy-egy fillérrel, az áprilisi rozs szintén egy fillérrel gyöngült, az októberi buza egy fillérrel javult, az áprilisi zab és a májusi tengeri változatlan maradt.

A készáru-üzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	28.35—28.85
"	76	—	80	28.15—28.95
"	77	27.90—28.25	81	—
"	78	28.10—28.45	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	28.25—28.60
"	76	—	80	28.50—28.85
"	77	27.75—28.15	81	—
"	78	27.95—28.45	82	—
Pestvidéki	75	—	79	28.25—28.60
"	76	—	80	28.55—28.85
"	77	27.85—28.20	81	—
"	78	28.10—28.45	82	—
Bánsági	75	—	79	28.35—28.70
"	76	—	80	28.55—28.85
"	77	27.9—28.15	81	—
"	78	28.05—28.45	82	—
Bácskai	75	—	79	28.15—28.75
"	76	27.5—28.05	80	—
"	77	27.90—28.25	81	—
"	78	28.05—28.45	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	19.20—19.40
" középminőségű új	—	—	—	19.—19.10
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.4—14.50
" II-rendű	—	—	—	14.10—14.30
Zab I-rendű	—	—	—	15.70—16.—
" II-rendű	—	—	—	15.—15.40

Tengeri belföldi új — 14.65—14.77
Korpa — —
Köles — —

Eladatott:

Buza. Pestmegyei: 350 q, 200 q, 150 q, mind 79 k 29.30 K, 1100 q 77.5 k, 28.90 K.
D.-Bácskai: 4000 q 77.7 k 28.30 K,
Somogyi: 500 q 78 k 29 K.
Tolnai: 300 q 78 k 29.10 K.
Román: 642 q 78.8 k 28.80 K, 5450 q 78 k, 28.50 K, 1000 q 78.5 k 28.65 K.
Rozs: 200 q 19.10 K kpf par, 100 q 19.10 K kpf par.
Zab: 100 q 15.10 K kpf, 100 q 15 K kpf, 200 q 15.10 K kpf, 100 q 15.30 K kpf, 100 q 15.20 K kpf, 100 q 15.40 K kpf, 100 q 15.50 K kpf, 100 q 15.30 K kpf.

A határidőpiacon kötötetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1909-re:

Buza ápr. 14.05—14.06—14.02—14.09—14.05—
Buza májusra 13.90—13.91—13.89—13.94—13.90
Buza októberre 11.88—11.85—11.88—11.85—11.87,
Rozs áprilisra 9.94—9.97—9.95—
Rozs októberre 8.91—8.94—8.92—
Tengeri májusra 6.75—6.76—6.72—
Zab áprilisra 0.—0.—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza áprilisra	14.04—14.05
Buza májusra	13.90—13.92
Buza októberre	11.86—11.87
Rozs áprilisra	9.94—9.95
Rozs októberre	8.92—8.93
Tengeri májusra	6.71—6.72
Zab áprilisra	7.60—7.61
Repeze augusztusra	13.60—13.70

Budapesti gabonaforgalom.

1909. december 19-től 1909. december 20-ig.

Érkezett Elszállított

	méter m á s a	
Buza	36957	—
Rozs	967	—
Árpa	2374	65
Zab	2354	13
Tengeri	617	119
Liszt	—	11273
Korpa	—	3064

Egész országban jó hírnevű
Koch I. féle törv. védett „Európa” szabásati rendszerrel 5 óra alatt garancia mellett tanulhat bárki mindenféle női ruha szabást 15 kor. Nap-pali, esti tanfolyamok. — Az „Európa” szabásati 5 korona utasítással is megrendelhető.

KOCH I., Budapest,
VI., Petőfi-utca 5. 28131

Értéktőzsde.

Magasabb külföldi jegyzések s az osztrák parlament béke helyreállítása szilárd irányzatot eredményeztek az értéktőzsdén. A javulás az előtőzsdén a két hitelrészvényénél volt szembetűnő. Az osztrák hitel 678.75 koronáig, a Magyar hitel 786 koronáig emelkedett. A helyi értékek közül a Leszámitoló-bank, a Budapesti közuti vasut, a Budapesti villamossági és a Magyar villamossági részvényei, általában magasabb árfolyamokkal kerültek forgalomba. Legmagasabb jegyzések voltak a Közuti vasutnál 613 K, a Leszámitoló banknál 512.25, a Budapesti villamossági részvényénél 479 K, és a Magyar villamossági részvényénél 460 korona. A déli tőzsde zárata felé némi gyengülés volt érezhető, minek következtében a vezető értékek mintegy másfél koronával alacsonyabban zárultak. A járadékpiac változatlan. Az alább felsorolt értékeken kívül forgalomba került még a mai fizlet folyamán: Hazai bank 294 koronán, Kereskedelmi r. t. 639.50 koronán, Magyar villamossági 358—360 koronán, Magyar aszfalt 187—186 koronán, Fővárosi takarékpénztár 2330 koronán, Drasche 549—550 koronán, Hazai sorsjegy 109.50 koronán.

Az előtőzsdén előfordult kötések:
Osztrák hitel 673.50—673.75—673, Magyar hitel 785.50—786—784.25, Leszámitolóbank 522.25—520.75—521, Jelzálogbank 458.25, Rimamurányi 656.25—653.50,

Szmokingöltöny 40, prima selyem 45, beléssel 55 frt. Frakk, v. Ferencz József-ölt. egészen selyem-beléssel

legfinomabb angolkémekből, csakis mérték szerint, első-rangu kivitelben.
ZÉLINGER SAMU
angol készpénzrendszerű őr szabótermelben IV. ker., Belváros, Magyar-u. 3., l. em. Kossuth Lajos-utca mellett. — Telefon 116—59.

Városi villamosvasut 316.50—315.50, Közúti vaspálya 608.50—612—611.— K.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Osztrák hitel 627.25, Magyar hitel 784.75, Leszámitolóbank 158.25, Rimamurányi 652.50, Városi villamosvasut 316, Közúti vaspálya 612.50—612 K.

Díjbiztosítások osztrák hitelrészvényre: holnapra 3—4, nyolcz napra 6—8, január hónap végére 24—26 korona.

Utóéjszaka délután 4 órakor: Osztrák hitel 673, Magyar hitel 789.25, Leszámitoló 521.50, Jelzálog 458.75, Rima 652.50, Államvasut 745, Városi vasut 316.25, Közúti v. 615, Koronajáradék 92.65.

Finom angol téli nadrág

mérték szerint készítve
26 koronától

feljebb. Elismert jó szabásban kiváságra

12 óra alatt szállítunk.

Városi bundák és télikabátok nagy választékban.

DEUTSCH F. KÁROLY

ÉS TÁRSA

férfi-szabók

IV., FERENCZIEK-TERE 2. SZ. A templommal szemben.

Bécsi gabonátözsde.

Bécs, december 21. A külföldi tőzsdék általánosan szilárdabb árfolyamot jelentettek, de az a körülmény nem volt képes az itteni piacon a vásárlási kedvet fellendíteni. A konzum szigoruan tartózkodott, az árak nem változtak és az üzlet egészen szűk keretek között maradt.

Jegyzetelt búza: Tiszavidéki 15—15.35, bánáti 14.65—15, mosoni 14.05—14.45, tótfelvidéki 14.05—14.30, déliavasuti 14.10—14.50, márfelvidi 13.55—13.90, romániai 14.50—14.75, orosz 14.20—14.65.

Rozs: Tótfelvidéki 9.95—10.15, csepeli 9.90—10.10, pestmegyei 9.90—10.15, különféle magyar 9.90—10.10.

Árpa: Morvaországi 8—9, csepeli 7.40—7.80, győri 7—7.50, középdunai állomások 7—7.25, déliavasuti 7.25—8.40, északmagyarszági 6.80—7.70, tiszavidéki 6.80—7.20, malta 7.45—7.70, takarmány 6.90—7.20.

Magyar tengeri 7.75—8, új 6.50—6.80, Cinquantin 8.50—9.

Magyar zab 7.85—8.50, válogatott 8.50—8.75, cseh-országi 7.66—8.

Bécsi értéktözsde.

Bécs, december 21. Az utolsó prolongáció és a küszöbön álló ünnepek miatt az előtőzsdén nagy üzletlenség uralkodott, de az irányzat szilárd maradt és az árfolyamok megtartották értéküket. A bányavállalatok közül rimamurányi értékek némileg gyengültek, ellenben érdeklődés mutatkozott Skoda és simmeringi részvények iránt. A déli tőzsde megnyitásokor az irányzat kedvetlen és az árfolyamok gyengültek, később azonban megszilárdult és az irányzat, mert Berlin is jobb magatartást jelentett. Az árfolyamok is javultak. Skoda részvények élénkültek, csak rimamurányi értékek hanyatlottak újabb helyi eladások következtében.

Tizenegy órakor: Osztrák hitel 672.75, Laenderbank 505.50, Union 584.50, Államvasut 746.50, Déli vasut 123.50, Alpesi 732, Rimamurányi 653, Skoda 340.50, Török sorsjegy 221.75, Simmeringi 334.50 K.

Egy óra 30 perczkor: Osztrák hitel 672.50, Magyar hitel 784, Anglo 314, Bankverein 546.25, Laenderbank 505.50, Union 584, Államvasut 745.50, Déli vasut 123.50, Dunagőzhajózás 1033, Alpesi 733, Rimamurányi 650.25, Orosz járadék 101.30, Török sorsjegy 222, Skoda 344.50 K.

Bécs, decz. 21. (Magyar értékek zárata). 4 százalékos aranyjáradék 113.70, Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 152.00, Magyar hitelbank részvény 784.25, Magyar leszámitoló és váltó részvény 519, Rimamurányi 651.—, Magyar czukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 440.—, Magyar koronajáradék 92.4, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —, Magyar nyerem-kötv. sorsjegy 216.75, Kassa-Oderbergi Vasutárs. 259.—, Magyar jelzálogbank 408.—, Magy. kereskedelmi bank — szilárd.

Bécs, decz. 21. (Osztrák értékek zárata). 4.2 százalékos papírjáradék 96.10, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 117.50, 1860-as sorsjegy 172.—, Osztrák hitel-sorsjegy 534.—, Angol-osztrák bankrészvény 314.25, Bécsi Bankverein 545.25, Osztrák magyar bank 1768.—, Déli vasut 122.6. Dunagőzhajózási társ. 1030, Dohány részv. —, Cs. k. arany (vert) 113.—, Német bankv. 117.91, Osztr. Lloyd 543.—, 4.2 száz ezüst jár. 95.10—99.10, Osztr. korona járadék 95.15, 1864-es sorsj. 329.—, Osztrák hitelintézeti részvény 672.25, Union-Bank 584.25, Osztrák Landerbank 505.—, Osztrák-magyar államvasut 745.—, Elbevelgyi vasut —, Alpesi részvény 734.40, 20 frankos 19.16, Londoni váltóár 241.25, Lipótkohó 513.—, Török sorsjegy 221.50.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, december 21. (Tőzsdejelentés.) A newyorki tőzsde gyöngébb magatartása és az utolsó-péncz újabb, habár csekély drágulása az általános forgalom további korlátozását vonta maga után anélkül, hogy a szilárd alapirányzat változott volna, mert kedvező ipari jelentések támaszul szolgáltak. Ellentétben az uralkodó kedvetlenséggel, ezért a bányapiacozon élénk üzlet fejlődött ki, ahol a vezető értékek, különösen Phönix és Gelsenkirchener jelentékeny emelkedést értek el. Trustdinamit-részvények is 2 százalékkal emelkedtek, elútvén ezzel a többi értékektől, amelyek csak észrevétlenül változtak. Gőzhajós és villamosági részvények realizációkra kissé csökkentek. Newyorkra határozottan gyöngültek azonban amerikai vasutak. Később ottani bányák és káli értékek keresve voltak. Az utótőzsdén a magánkamatláb csökkenésére járadékok, különösen német kölcsönök és 1902. évi oroszok nagyobb érdeklődéssel találkoztak. A készpénzpiac ipari értékei igen szilárdak voltak, különösen vasrészvények. Napi péncz 4 1/2 százalékos, utolsó-péncz 6 3/4 százalékos, magánleszámitolási kamatláb 4 1/4 százalékos.

Berlin, (Zárlat). Decz. 21. (Saját tudósítónktól) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.9, osztrák hitelrészvény 210.7, Déli vasut 23.—, orosz bankjegyek 216.15, 4 százalékos új orosz kölesön 89.52, Disconto Commandit 196.40, Dinamitruszt 180.52, Harpe, i 207.70, Unifikált török járadék 94.90, 4.2 százalékos ezüst jár. 94.10, 4 százalékos magyar aranyjáradék —, Magyar koronajáradék 92.10, Osztrák-magyar államvasut 153.—, Bécsi váltóár 847.—, Olasz járadék —, Ált. villamosági Edison 269.—, Gelsenkircheneri 218.20, Laurakohó 198.—, Nyugodt.

Frankfurt, (Zárlat). Dec. 21. 4.2 száz.-os papírjáradék —, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 100.10, Magy. ar.-jár. 95.25, Osztr. hitelint. részv. 210.70, Osztrák-magyar államvasut 159.10, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 2 4.30, Bécsi Bankverein 1 9.10, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölesön 78.3, 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.7, Osztrák koronajáradék 9.—, Magyar koronajáradék 92.80, Osztrák-magyar bank 126.80, Déli vasut részvény 23.80, Elbevelgyi vasut —, Bécsi váltóár 847.30, Párisi váltóár 811. 3, Union bankrészvény —, Alpesi részv. —, Allandó.

Hamburg, (Zárlat). Decz. 21. 4.2 százalékos ezüst járadék 98.60, 1860. sorsjegy 174.—, Déli vasut 24.15, 4 százalékos aranyjáradék 99.10, Osztrák hitelrészvény 210.00, Osztrák-magyar államvasut 158.75, Olasz járadék 104.10, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 95.30 Nyugodt.

London, decz. 21. Angol consol 82.1/2.

Paris, (Zárlat). Decz. 21. 3 százalékos francia járadék 98.82, Osztr. aranyjáradék 101.35 Magyar aranyjáradék 98.50, 5 százalékos boigár kötvény 1896. évről —, 3 3/4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 290.—, 5 százalékos marokkói járadék 530.—, 4 százalékos 1890. román köles, 98.35, 4 százalékos amort. román jár. 9.70, 5 százalékos orosz járadék 104.70, 4 és fél százalékos 1903. orosz

járadék 100.40, 4 százalékos spanyol jár. 97.60 4 százalékos unifikált török jár. 94.80, Török sorsjegy 219.—, Török dohányrészvény 392.—, Osztrák földhitelintézet 1219, Osztr. Landerbank —, Magyar jelzálogbank 487.—, Banque de Paris 1786, Banque Ottomane 731.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut —, Hartman gépgyár 555.—, Rio Tinto 1964, Sucrerie d'Egypte —, Tula 442.—, Urikányi Köszén 178, Chartered 42.—, De Beers 477.50, East Rand 137.—, Jagersfontein 209.—, Trans. Land Comp. 74.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.62, Váltó német piacokra (rövid) 124.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.50, Váltó Belgiumra (rövid) 13/32, Olasz aranyváltó rövid 19.—, Váltó Svájcra (rövid) 1/8, Csekk Londonra 25.20, Magánkamatláb 2 1/4. Szilárd.

Üzleti tudósítások.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesszévfárosi állatvásár és községőhid igazgatósága.) Deczember 21-én. Előző napi eladatlan maradvány 1802 drb sertés. Pófelhajtás 78 drb sertés. Mai felhajtás 622 drb sertés, 50 drb süldő, összesen 2502 drb sertés, 50 drb süldő. Eladatott 1802 drb sertés, 50 drb süldő. Mai maradvány 700 drb sertés.

Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: silány 136—138 fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül ételsúlylevonással 136—148 fillérig, fiatal közep 220—300 klg.-ig ételsúlylevonással 138—148 fillérig, fiatal könnyű 120 kilogrammig levonással 142—148. Husseretés, könnyű 140—300 kilogrammig ételsúlylevonással 140 fillérig, belföldi süldő 128 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, elősúlyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Budapesti szarómarhavasár.

Deczember 21. Felhajtott 368 drb elő borjú, (közte 4 rugott.) Árjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 110—124 fillérig, kivételesen 126 fillér, középminőségű élő borjúkért 97—108 fillérig, silány és rugott borjúkért 50—66 fillérig, kilogrammonként (levonás nélkül.) Az irányzat élénk volt, az árak 6—8 fillérral kilogrammonként emelkedtek.

Bécsi sertésvásár.

St.-Marx, deczember 21. Felhajtott 15063 drb sertés. És pedig 8264 drb magyar és 6799 drb lengyel sertés. Árjegyzések elsőrendű nehéz sertésekért 140—142, kivételesen 143—144 fillérig, szedett sertésekért 119—128 fillérig, kivételesen 130 fillérig kilogrammonként (elősúlyban, levonás nélkül.) Az irányzat élénk volt. Az árak 2—4 fillérral klg.-kint emelkedtek.

Felolós szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
Kiadó-tulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE

Elektromágneses gyógyítás.
Budapest, IV., Károly-körút 24., L em. Lift
Telefon 102—39.

Gyógytényezők:
Finsen-féle lümpa fűrdők szívhaj és veredénytelmeszedés ellen.
Elektromágnesesgyógyítás
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfűrdők (Elektrotherm).
Villamos fényfűrdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván. Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfűrdők.
Szénsavas fűrdők. | Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
Ideggyengeségi állapotok.
Almatlanság, Fejfájás.
Hűdéssek (Paralysis).
Idegtájdalmak, idegzsibák (Neuralgiák, ischiás).
Gerincvelő-corvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Veredénytelmeszedés.
Köszvény és csusz, reuma, ízületi és csontbajok.
Székrekedés. Daganatok.
Anyagserebajok (Elhízó czukorbaj, vrszegénység) Bőrbajok. Bőrviszketeg.
Lupus.
Majhullás, kopaszág.
Szörtelenítés (nőknél az arcon).
Aranyeres esomók. |
|--|--|
- Rendelés d. e. 8—11-ig, d. a. 2—6-ig. —
Kezelés egész napon át. Kivánatra prospektus

Szén, koks, téli fűtéshez

a pontos szállítás érdekében későbbi határidőkre már most rendelendő.
Telefon:

detali:	164 interurban.
25-26.	
25-27.	

Radnay Károly

Budapest, Váci-körút 78. sz.
Sürgőnyezim: **ANTHACIT Budapest.**

Kivonat a hivatalos lapból.

— Deczember 21. —

Kinevezések. Az igazságügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Nagy Géza hajdusoboszlói járásbírói díjokat a hajdubüszörmenyi járásbíróhoz irnokká;

a belügyminiszter dr. Hollós Izidor budapest-lipómezői állami elmeegógyintézet második főorvosát a nagy-szebeni állami elmeegógyintézet főorvosává a VIII. fizetési osztályba, dr. Candea Aurélt a pozsonyi állami kórház másodorvosává;

a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Schweiger Jenő bányabiztos VIII. fizetési osztály főbányabiztosává, ifj. Grigoresik Géza bányabiztos bányabiztosává és Vas János végzett jog- és bányamérnökhallgatót bányabiztosává, Fagyas Lajos budapesti vámtisztet vámfőtiszté, Rajner Kálmán országi vámségdtisztet vámtiszté, Schmidt Mátyás főjegyesi XI. fizetési osztálybeli vámhivatali ellenőrt a X. fizetési osztályba, Lenhardt Mátyás szegedi, Bier-atek Ede orsovai, Bodor Géza fümeli, Biró Géza pre-deáli, Ósz János pancsovai, Kucich Benedek fümeli, Colosetti Albert fümeli és Smatla Rezső budapesti vámségdtisztet vámtisztékké, továbbá Horváth Árpád és Dávid István budapesti vámgyakornokokat vámségdtisztékké valamennyit eddigi állomáshelyükön és régi Sándor nagyszzebeni vámgyakornokokat vámségdtiszté a budapesti fővámhivatalhoz, a módosi adóhivatalhoz Böhm Karoly ottani adóhivatali segédét adóhivatali ellenőrré, dr. Sprodt Béla zombori pénzügyi fogalmazó-gyakornokot állomáshelyén való meghagyása mellett pénzügyi fogalmazóvá végleges minőségben és Hosvay Ernő kassai adóhivatali gyakornokot pénzügyi fogalmazó-gyakornokká, Lencső Vilmos okleveles középiskolai tanárt a selmecbányai bányászati és erdészeti főiskolához ideiglenes minőségű tanárségéddé, Furek Sándor adóhivatali tisztet adóhivatali segédé, Tóth József végzett joghallgatót és értesítéssel ellátott pozsonyi pénzügyigazgatósági díjokat pénzügyi fogalmazó-gyakornokká.

a budapesti ítéltábla elnöke dr. Storch Ernő Vincez budapesti lakost a budapesti ítéltábla területére díjas joggyakornokká;

a nagyvárdi ítéltábla elnöke a vezetése alatt álló ítéltábla kerületébe Siket András díjtalan joggyakornokot ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká;

az egri pénzügyigazgatóság ifj. Gombos László egri lakost az egri adóhivatalhoz díjtalan gyakornokká;

a nagyvárdi pénzügyigazgatóság Cseh Gyula szatmárnémeti adóhivatali díjtalan gyakornokot eddigi állomáshelyén való meghagyással segéddíjas gyakornokká nevezte ki.

Pályázatok. A szekszárdi pénzügyigazgatóságnál adótitási állásra 14 nap alatt, az ungvári pénzügyigazgatóságnál főjegyzői állásra 14 nap alatt, Nyírd községyi postai ügynöki állásra január 7-ig, a segesvári pénzügyigazgatóságnál adótitási állásra 14 nap alatt; Versec városnál rendőri állásra január 20-ig; az újvidéki törvényszéknél jegyzői állásra két hét alatt, a tiszalóczi járásbírósnál jegyzői állásra két hét alatt, a fehértemplomi törvényszéknél két jegyzői állásra két hét alatt, a marosvásárhelyi állami kórháznál gazdai állásra január 6-ig, a lipótszentmiklósi adóhivatalnál ellenőri állásra 14 nap alatt, a nagyvárdi járásbírósnál hivatalszolgái állásra január 19-ig, a lipótszentmiklósi adóhivatalnál adótitási állásra 14 nap alatt, a máriaradnai járásbírósnál jegyzői állásra két hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

Magyarnak Pécs! Ne küldjük pénzünket külföldre! Németnek Bécs!

Logjobb és pontosan járó órák Schönwald Imre magyar órásmesternél szereshetők be Pécs 75. Nem tetszőert a pénz visszaadtak! Ezen lapra hivatkozok, megkapja nagy képes árjegyzékeket ingyen s bérmentve

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (méter), date (dec. 20. dec. 21.), and names (Inn, Duna, Móra, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna N.-Majtény, Latorca-Munkács, B. borz Homonka, Ung Perencesy, Tisza, M.-Szécs, T.-Kékháza, V.-Námény, Tokaj, Tiszafüred, Szolnok, Csongrád, Szeged, T.-Becse, Titel, Ondova, Hoór, Tapo, Bártfa, Bodrog, Ladmóca, Sajó, Zsolca, Harnád, H.-Németi, Berettyó, Margitta, B.-Újfalu, Körös, Csúcsa, N.-Varad, Belényes, Tenke, Gurabonc, Borosjenő, Békés, Gyoma, Gy.-F. hérvár, Branyoska, Soborsin, Arad, Makó, Temes, K.-Kostély, Gega, Kis-eto, Temesvár, Beeskerek).

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap este nyugatról ismét esőzés indult meg, amely ma reggelre, Erdélyt kivéve, az egész országra kiterjedt. Az eső mennyisége általában 5-8 mm. között oszlik meg s jelentékenyebb (12-25 mm.) mennyiségben csak az északi-keleti Kárpátokban és a tengerpartoknál esett. A hőmérséklet az ország északnyugati felében néhány fokkal esélyedt, Erdélyben pedig emelkedett, úgy hogy a megoszlása mára sokkal egyenletesebb lett. A maximum Cirkveicén 15 C., a minimum Botfalun -5 C. volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és sok helyütt csapadékok várható.

(Sürgöny-progn.: Fagypon körül hőmérséklet, sok helyütt csapadék.)

Table with columns: Állomás, Légnyomás min. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és ereje, Félhózat, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

Aggság ellen

Dr. Hommel-féle Haematogen! Óvás! A Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell!

„EGYETERTÉS“

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

Large financial table with columns: BUDAPESTI ERTEKTOZSDE, Államadósság, Záloglevelek, elsősbségek, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Kőzlekedési vállalatok, Sorsjegyek, Pénznekem és váltók.

SZÍNHÁZAK.

Szerda, 1909. december hó 22-én.

VARSZINHÁZ.

A harmadik.

Színmű három felvonásban. Irta: Pásztor Árpád.

Személyek:

Dr. Szenté Béla
A felesége
Az anyós
Az após
Gyári
Edith, nevelőnő
Paltay Odóné
Istel
Szakácsné
Gyáliné
Bella
Ilonka mamája
Ilonka
Jenő
Probakisasszony

Pathes
Lenkey H.
Helvay L.
Horváth J.
Parányi P.
Cs. Alszeghy
Somlai
Keczeri I.
Izsoné
Szacsavayné
V. Molnár
Paulayné
Császár M.
Kürthy
Kelemen M.

Kezdeté 1/8 órákor.

Fővárosi Városligeti Színház

Föld Irén felelővel.

A vasgyáros.

Színmű 5 felv. Irta: Ohnet György. Fordította: Fái J. Béla.

Kezdeté 1/8 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Warrené mestersége.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Bernhau Shaw. Fordította: Cholnoky Viktor.

Személyek:

Warrené
Vivie leánya
Sir Georges
Phaed
Gardner
Frank

Förrei K.
R. Gombaszögi
Vágó B.
Törzs
Ráthay
Csontos

Kezdeté 1/8 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Az Ur Jézus.

Kezdeté 1/8 órákor.

APOLLO-PROJEKTÓGRAF

Telefon 68-39.

Lehmann ur karacsonya.

Színész nőzobalánya. — Fucino folyam vidéke. — A hazafi leánya. — AZ ALDUNA. — Leányom.

Uri rablók.

Az érettségi.

KOLDUS ÉS A KIRÁLYFI.

Az első előadás hétköznapokon d. u. 5 órákor, vasár- és ünnepnapokon d. u. 3 órákor kezdődik.

Tokaji Bortermelők Társasága R.-T. Tokaj

ajánlja zamatos, tisztán kezelt szamorodni és aszu-borait, melyek állami felügyelet alatt állanak.

Ünnepi ajándékoknak alkalmas vasuti és postacsoportok:

- 2 db 0-7 l. 1904. évi kiváló szamorodni bor 10 K
- 2 db 0-5 l. 1904. évi 2 putt. édes aszu bor 13.10
- 2 db 0-7 l. 1901. évi zamatos szamorodni bor kor.
- 2 db 0-5 l. 1901. évi 4 putt. kövér aszu-bor 18.50
- 2 db 0-7 l. 1900. évi nehéz szamorodni bor kor.
- 2 db 0-5 l. 1889. évi 4 putt. nehéz aszu-bor 33 K
- 20 db 0-7 l. 1904. évi 4 putt. kiváló szamorodni bor 37.20 K
- 12 db 0-5 l. 1904. évi 2 putt. édes aszu-bor 47.50
- 20 db (10 pal. 0-7 l. 1904. kiv. szamorodni bor) kor.
- 60 literes hordó 1908. évi tokaji asztali bor 54 K
- 60 literes hordó 1907. évi tokaji pecsénye-bor 66 K
- 60 literes hordó 1904. évi tokaji szamorodni bor 81 K
- 30 literes hordó 1904. évi 2 putt. édes aszu-bor 120 K
- 30 literes hordó 1904. évi 4 putt. nehéz aszu-bor 150 K

Csomagolásért, ládaért, hordóért, semmit sem számítunk. A megrendelő vasuti állomásig, ha menve küldünk minden rendelést. — Árjegyzékkel készséggel szolgálunk.

Viszonteladók kedvezményben részesülnek

NAGY ENDRE CABARETJA

MODERN SZINPAD

Telefon 93-16. Andrássy-ut 69.

Minden este: **Csokonai-cabaret.** zenéjével. adják: Medgyaszay Vilma, Fereny, Papp János. Szcenirozta: Mark Lajos. Kabaret a külfölden. — Kossuth párt helyisége keres (politikai szatíra). — A maitresse: (bohózat). — "Tudok valami izet." (Előadja: Pally Rózi.) Uj magánzámok: Fellépnek: Nagy Endre, Medgyaszay, Fereny, Németh Juliska, Sajó, Palay Rózi, Huszar, Bárony, Garas, Boldizsar, Papp J. Kezdet: 9 órákor.

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE

Terezy-körut 28. Telefon 52-83.

Minden előadásban az idei szezon slágere

The Messenger Girl.

Karácsony szombatján és vasárnap két-két előadás, a délutáni előadások 1 kor. és 2 kor. helyárrakkal.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31. TELEFON 110-22.

Minden este 8 órákor

a szenzációs sikerű műsor

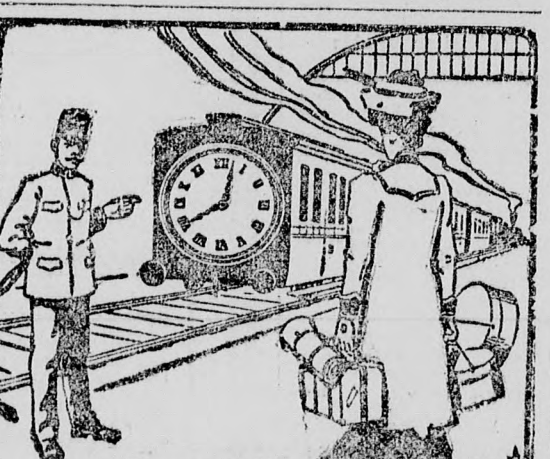
Mérgezési eset | A keztyűsbolt

A trabukoi herceg | Zsur a legénylakásban

Les Lebruns | Gyárfas Dezső mint Messenger Boy

Arzenkivül: Bötti Hermin, Heital Hugó (Hajnali dal, Marha), Les Vallières, Az élő szobrok, Erika-gintett és még 16 elsőrangú attrakció.

A téli kert tükörtermében ROYAL-KABARET. Ének és táncelőadás. Keringő-verseny. — Csalányzene reggeli 5 óráig. Rendes helyárrak. Elővételi díj (este 6 óráig) páholyoknál 5 kor., minden egyéb jegynél 1 korona.

Lekéselt!

Már nincs jó óra, pedig megbízható, pontos járása órá

POLGÁR KÁLMÁN

BUDAPEST, VII. ERZSÉBET-KÖRUT 29. szám részletfizetésre is vásárolhat szegényen szabott óra. Invitások és vidéki megrendelésekre különös figyelem! Nagy köpeny árjegyzék ingyen és bérmentve küldeték.

LEVÉLPAPIROK CSALÁDI DOBOZOK

KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI CÉLSZERŰ ÉS HASZNOS AJÁNDÉK TÁRGYAK

RIGLER JÓZSEF ÉDEMEK BUDAPEST

V. ERZSÉBET-TÉR 19. | IV. EGYETEM-TÉR 5-6.

Tátra Múlató

VII. ker., Király-u. 77.

A legkényesebb igényeknek is megfelelő legszenzációsabb ??? Ticianó ??? !!! EICRAD műsor! ??? Ticianó ??? !!! JACQUES!!! a legjobb német humorista!! Cleo de Osterode!!! A német előadó művészet nagymestere!!! B. Bacha Ideali!!! Indiai Pagod táncosnő 3 néger boys!!! Roly Berro bravuor énekesnő. Ada Purette dán soubrette. Hedy Silvanó előadó francoise. Mark Ein Pechvogel. Eredeti bohózat Fery soubrette. Ein Pechvogel. hozta katonai életből. Irta: Schmieđ Bertalan. Kezdeté 8 órákor. Pénztár-nyitás 5 órákor. Telefon: 16-10.

Porosz köszönet

és légszesz-pírzenet (koks) első endü művészeiben től beraktározásra fuvarszáma is, vidékre vaggonszáma jutányosan szállít.

ANGYAL IGNÁC készénnagykereskedő

Budapest, VI. Nagymező-u. 49. Telefon 97-52. Belföldi és külföldi szén mindennemű ipari célokra.

Elismert kifizető

Fényképezési készülékek

saját és idegen szerkezettel. Készülék vétele előtt ajánljuk a mi Tanácsadóink elolvasását (564 oldal, 63 keppel, ára K 1.80), melynek szerzője a szakkörökben legjobban ismert tudományos munkatársunk, Palocay Albert, aki a Graben-en 30. sz. alatt levő detail-üzletünket vezeti és szívesen szolgál mindennemű szakszerű tanácsokkal.

R. Lechner (Wilh. Müller) cs. és kir. udvari fényképezési gyár. Fénykép. készülékek gyára. Fénykép. műterem. Wien, Graben 31.

"Standard"

amerikai husvágó-és apító gép. Házi-asszonyoknak vendéglősöknek, henteseknek, hus, zsir, főzőlék, zöldség, gyümölcs, kenyér stb. aprításra és kolbásztöltésre. Könnyű, tiszta, egyszerű kezelés. nyu, tiszta, egyszerű kezelés. Kolbásztöltés 5 10 12 22 32 szám tő 80 fill. 1.-, 7.-, 10.-, 12.-, 20.-, 30.- kor. KERTÉSZ TÓDOR Budapest, Kristóftér. — Célszerű ajándékok. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Heti műsor:

1909. december hó	Nemzeti Színház	d. kir. Operaház	Varszinház	Vigszinház	Magyar Színház	Király-Színház	Uránia	Fővárosi Városligeti Színház
23 Csütörtök	Sári bíró	Fidelio	—	Lillom	Warrené mestersége	A bolygó görög	Az Ur Jézus	Orpheus a pokolban
24 Péntek	d. u. este	—	—	A furlangos tala	—	Jánoska	—	Erdészleány
25 Szombat	d. u. este	Falusi verek	Trobador Álom I. felv.	—	A tanítónő	Ferradalmi nász Warr né mestersége.	Jánoska	A jövő háboruja Orpheus a pokolban
26 Vasárnap	d. u. este	Szentivánóji álom	—	Tatárjár s	Hivatalmok urak	Rébusz báró	Afranciaforadalom	Trenk báró
		Sári bíró	Vindsori vignók	Lillom	A kuruzsló	Tilos a csók	Utazás a föld körül	A Smoak-család
							A párisi asszony	Trenk báró

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA
Budapest, VI., Andrásy-ut 10.

Karácsonyi ajándékkönyvek.

I. Fiuk számára:

Utazás a holdba és egyéb történetek.

Irta Rákosi Viktor. Mühlbeck Károly rajzaival. Diszkötésben 4.— kor.

A kis tudósok. A magyar ifjúságnak írta Wagner János. Mühlbeck Károly rajzaival. Diszkötésben 4.— kor.

Két gazdag ifjú története. Elbeszélés. Irta Mühlbeck K. rajzaival. Diszkötésben 7.— kor.

Maczkó úr utnak indul. Irta Sebők Zsigmond. Diszkötésben 7.— kor.

Maczkó úr utazásai. Irta Sebők Zsigmond. Diszkötésben 7.— kor.

Maczkó úr újabb utazásai. Irta Sebők Zsigmond. Diszkötésben 7.— kor.

Maczkó úr szárazon és vizen. Irta Sebők Zsigmond. Diszkötésben 7.— kor.

A szabadságharczából. Irta Fanghó Gyujtó Izabella. Kötve 2.— kor.

Korhadt fakeresztek. Elbeszélés a magyar szabadságharczából. Irta Rákosi Viktor. Diszkötésben 4.— kor.

A rab király szabadon. Fantasztikus állatregény. Irta Bársony István. Mühlbeck Károly rajzaival. Diszkötésben 7.— kor.

Hősök hőse. (Kossuth Lajos.) Irta Sas Ede. Számos képpel. Diszkötésben 7.— kor.

Három vitez magyar baba, meg egy káplár kalandjai. Irta Abonyi Árpád. Diszkötésben 7.— kor.

Naroleon. Irta Fodor Sándor. 2. kiadás. 15 melléklettel. Diszkötésben 10.— kor.

II. Leányok számára:

Cilike rövid ruhában. Irta Tutsek Anna. 2. kiadás. Wolff Károly rajzaival. Diszkötésben 7.— kor.

Cilike menvaszony lez. Irta Tutsek Anna. Mühlbeck Károly rajzaival. Diszkötésben 7.— kor.

Zsófia naploja. Irta Szabóné Nógall Janka. 2. kiadás. Diszkötésben 7.— kor.

Tündérmesék a való életből. A serdületebb ifjúság számára írta Ambrozovicsné Meszlényi Ilona. 2. kiadás. Diszkötésben 4.80 kor.

Ráma Klára. Regény fiatal lányok számára. Irta Tábori Róbert. Kötve 2.— kor.

Kati kisasszony élettörténete. Regény fiatal leányok számára. Irta Nagy Endre. Kötve 2.— kor.

Ilus. Regény fiatal lányok számára. Átdolgozta Novelly Riza. Kötve 2.— kor.

Kalotaszegi bokréta. Irta Gyarmathy Zsigáné. Mühlbeck Károly rajzaival. Diszkötésben 3.20 kor.

Aranykarikák. Elbeszélések Irta Lőrinczy Gy. Mühlbeck Károly rajzaival. Diszkötésben 3.20 kor.

Évike. Elbeszélés. Irta Herman Ottóné. Számos képpel. Diszkötésben 4.— kor.

Automatikus tömegfogó, patkányok részére 4 K. egereknél 2 K. 40 fill. egy éjjel 40 egret fog feltöltés nélkül, időjárás nem befolyásolja, magától működik „Eclipse” sváb fogók ezer és ezer sváb és ruszli fogható egy éjjel drbja 2 K. 40 fill. Mindenhol a legjobb eredmény. Széküldés utánvét mellett. **J. SCHÜLLER, Wien, III/E. Krieglbergasse 6.** Számos elismerő- és köszönő-level.

Jakab Ödön könyvei.

Költői művei:

Nyár. Kötlemények. Diszkötésben 4.—
Hangok az ifjúságból. Kötlemények. Diszkötésben 5.60
Szülői és Hajmási. Költői beszély 4 énekben. Neogrady Antal művészi rajzaival. Diszkötésben 3.60
Argirus. Tündérmese 4 énekben. Nyolcz fénynyomatú képpel és számos szövegképpel. Diszkötésben 10.—
Párisi történet. Versgyűjtemény. Pompás diszkötésben 4.—
Róza. Kötlemények. Neogrady Antal képeivel. Diszkötésben 4.—

Próza munkái:

Élet. 14 elbeszélés egy kötetben 2.—
A két impostor. Elbeszélés gyermekeknek. Neogrady Antal rajzaival. Színes diszkötésben 4.—
Falu. Elbeszélések Kimmach László rajzaival. Színes diszkötésben 5.60
Komédiák. Elbeszélések grüjteménye. Tull Ödön művészi rajzaival. Pompás diszkötésben 5.60
Plénó. Elbeszélések. Neogrady Antal rajzaival. Színes diszkötésben 5.60
4 Jövőnyek. Dráma 3 felvonásban. Kötve 2.—

Megrendelhetők:

LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrásy-ut 1. sz. és minden könyvkereskedésben.

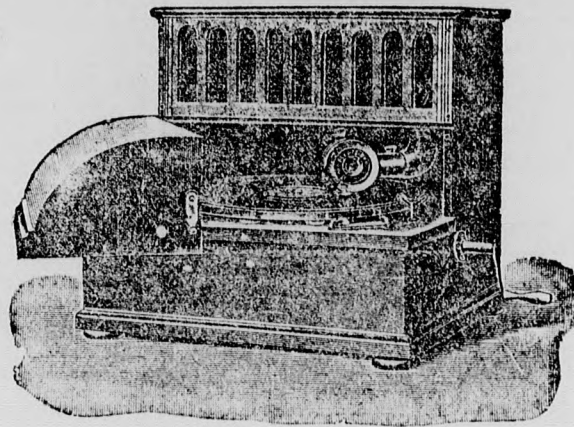
Ujdonság! Ujdonság!

A hangszer-technika remeke. Tölcsernélküli zajtalan beszélő gép.

≈ (Grammofon) ≈
Kizárólag csakis

AUPRECHT és GOLDSCHMIED Nagyaruházában

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-UT 30. SZÁM.

J. Nyitott állapotban. Nagysága 26x35x42 cm.

J. 2. szám. Oldalt nyitló zongora-alakú fényezett, romk szép dífta avagy ölygyaszék-rény. Rendkívül finom és szabatos áramú és kiváló gépezet. Nagy hangerevny-hangdoboz, felettől hellems és erőteljes hangvisszaadás. Ára 5 darab ketoldalu nagy (35 cm.) játeklemezrel és 1 csomag tüvel 200 korona. Havi részlet 10 korona.

Megrendelési iv. Aufrecht és Goldschmied cégénél

Budapest, VII. ker. Rákóczi-ut 30. szám.
Ezennel megrendelem a J. 2. számú beszélőgépet 200 kor. ában, fizetendő 10.— kor. havi részletekben, a szállítástól kezdve Budapestben Aufrecht és Goldschmied cégénél. — A csomagolási és szállítási költségeket magam viselem. Harom havi részlet elmuia-rtása a teljes vételtart esedékessé teszi. A számla teljes kiegyenlítéséig a cég tulajdonját ezen árua elismerem. Per esetén bármelyik budapesti kir. járásbírósg illetékes.

Olvasó-
ható alá-
írást
kérünk.
Lakhely: Kelet:
Név és foglalkozás:
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

KÉZIMUNKA

GOBELINEK: hímzőanyagok és szöv. tek szabott gyári árakon. Kérjen nagy képes árjegyzéket. **Telefon 109 06.**

BERCZI D. SÁNDOR

Budapest, VI., Dessozffy-utca 5. sz. saját áruházában

Intézeti kelengyék részére

hímzett és szövött monogramok, betűk és számok rendkívül nagy választékban.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSY

V. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesőfolyást, hólyagbajt, sebeket, bujakórt (syphillist), bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknél is, önfertőzést és annak utóbjait, ideg- és hágerincsbajt, valamint minden női bajokat.

Rendel d. e. 9 órától d. u. 4-ig és este 7-8-ig

Budapest, VIII., József-körut 2. szám.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. — Levél útján is biztos gyógyítaker.

Ezen specialista legjobban ajánlható szertelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház hangyservi és bujakoros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

DR. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

nemi betegséget

(húgyvesőfolyást, sebeket, syphillist és önfertőzésből támadt idegbajokat.)

Meglepő az eredmény férfui gyengeségnél (Impotentia) még öregebb egyéneknél is.

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz. Kívántra gyógyszerek.

Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Budapest, Rákóczi-ut 8/A. szám.

(Átjáróház, a Pannónia szállodával szemben.) Japoskóházi bejárat. — Külön városokból.

ÉLŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL, DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK A LEGELÖNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körut 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000°RAJZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívüli olcsó áron kapható...

Fajborokat lefejtve, kölcsönhordóban hektoliterenként 36 kor. hamisítatlan barackkórnak...

Eczetes zöldbab savanyított paprikát postai üvegenként 2 és 3 koronájával...

Téli fajtalmát óriás birsalmit postakosaraként 3.20, Maróni, citrom, narancs, datolya, mazsola...

Rizike gomba gomba, hus, főzelék, gyümölcs-konzervek, gyümölcsiszek...

Csemegeszőt legnemesebb téli fajokban muskotálylival 5 kilót 4 koronáért...

Réz és vasbutor a legolcsóbb gyári árban, rézagy 30 frt. Gyermekeké 10 frt. Angol vasagy acéllal...

Pénzelőleget. Telefon 149-00, Butorra zongorára varrógép kereskedelmi árukra...

A fogak épsége az egészség fundamentuma. Szegény osztálynál, sőt a legelőkelőbb körökben is...

Pénzt rögtön butorra, zongorára, varrógépre, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra...

Vigyázzon ha meghűlt és vásároljon valódi Rethy-féle cukorkát 60 fillérért.

Pótvizsgálatra, javítóra, pótlétszámra, bármilyen vizsgálatra előkészít: Szünidei Tanfolyam Garay-u. 5. II. 12/a.

Ékszerek, ezüstneműek, órák, evőeszközök, dísz tárgyak részletesre olcsó áron beszeresethetők...

Szabók részére mindenemű zsinór, gomb és szabó kellék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytárs, Nagymező-utca 46.

Sztraka féle Menthol-fogszippen legjobb fogtisztító az egész világon. Ha egyszer megpróbálja, soha más nem használ.

Amerikai porcellán powder. Az eredeti doboz tetején „Yes” szócseka áll. Kapható: Magyarországon mindenütt. Budapest, Keoskeméti-utca 8. szám. Rákóczi-ut 9. szám.

Vasbutor. Rézagy 35 frt, gyermeké 11, öszezscukható vasagy 5, ágybetét vaskeretű 5.50, fakoretű 3.50, rézgarnis 2.50. Öszezscukható tábori ágy acélsodronnyal 8.-, sodronnyon kerítést, vaskaput legolcsóbban szállít Hieker Gy. gyára Holló-utca 3/B. Telefon 22-66. 26975

Pénzkölcsönt 4 1/2, 4, 5 és 6% alapon földirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő be hazakra I., II., III., helyen 15-60 évig törleszthető, 8 emélyhiteit tisztviselőknök gyorsan eszközöltetik.

HOFMANN JAKAB bankbizományi iroda, Budapest, Terezkörút 1/a.

Parlamenti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiá tanárok által oktatott szaktanfolyamok. A Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1883-ban. Biztosállás-közvetítés. Nyitva szent. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küldi a Gabeisberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Czimre vigyázzunk! - Az egyesület ezen kiárolagos szakiskolája írógépczékkel töl s más hirdetésünkkel utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beiratások egész napon át.

Zálogcédulát, brillantot, aranyat, ezüstöt, ékszeri és rögzítet veszek és eladok. Kertész ékszerész Budapest, VII., Király-utca 85. szám. - Telefonszám 95-48.-

Elsőrendű SINGER-varrógépeket nagyban eredeti gyári árban és minden árfelemelés nélkül, havi 8-10 kor. részletek szállítunk 10 évi jótállással.

LÁNG JAKAB es FIA varrógép- és kerékpár nagykereskedők, Budapest, VII., József-körút 41. sz. Főüzlet: Baross-tér 4. és Budán: Margit-körút 6. sz. - Képs árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ingóságokat értékesítő és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárát a Szentkirályi utcából. Készpénzlelleggel beraktároz bármilyen ingóságokat, berendezéseket mintaszéri raktárba csekély díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110-08. 9984

Rekord hangversenyfilmek legjobbak a világon! 25 cm. mindkét oldalán bejárású db K 8.-, 12 db vásárlásnál K 2.50. - Grammofonok K 25.-, 35.-, 50.-, 300.-. Fonograf Lyrá K 7.-. Fonograf csukló K 1.50. - csukló utánvétel. SCHMUTZER FÉSTYÉREK gramofon és hanglemez nagyraktárban Budapest, József-körút 26/g. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek tere 3 főlelelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrák és szalonbutorok, keleti szonyegek, csillárok. - Telefon 82-13.

Soványág Az egyedüli eredménytel kísérte hálszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőltető-pora. Soványág tartós, szép telet testidomokat nyernek. - Hölgyek remek keblét. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jótállást. Vértelenesség, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknök nélkülözhetetlen tápszert. Kitüntetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasításokkal. Foraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1.

10 frt havi részletfizetésre a legjobb zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedüt ugyanoly ártért, mintha készpénzért venne, kizárólag csak REMÉNYI MINÁLY elsőrangú nagy hangszerelő Budapest, Király-utca 58. Árjegyzék és prospectus díjtalan.

Figyelmeztetés! A fogfájás, fogszuvasodás és kellemetlen szájszag elkerülése végett használja állandóan Sztraka Menthol-fogszippenjét. Ára 1 korona, gyógytárban, 3 darabot 3 koronáért bérmentve küldi Sztraka Gyógy-szerész Mohol/12. 28020

Ajtók és ablakok régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvas rácszatok, kertkerítések, keramitlapok, kehlheimi lapok olcsón kaphatók Kelemen Mór épület-bentos vállalkozónál Budapest, Nader-n. 72-74. Fiók-üzlet Visegrádi-u. 27.

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem. Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 97558

60 fillért akár bélyegben is, ha küld az alábbi címre, megkapja Tabori Kó-értéknek Egy igazi anya szellemi hányatéka - című kis művét. - Lengyel Ödön Bpest, VI., Andrassy-ut 27.

VALÓ. di francia különlegességek (óvszerek) csak P. Bergeran Fils leghiresebb párisi gyárosától legelőnyösebben beszereshetők Polgár Sándornál Budapest, VI. ker., Erzsébet-körút 58. Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

VALÓSI FRANCZIA GUMMIÉS HALHÓLYAGOK tucija 4.75. 2.3. 10 Krig. 3 db legelőnyösebb mint 1 K. STERYL tucyján. Védett legelőnyösebb GUMMI-KÜLÖNLEGESSÉG csak ezegemnél kapható NEUMAYER LIPÓT BUDAPEST VI. VÁRZSI-KÖRÚT 332 AUERFÉNYHÁZ.

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 756 SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Síp-utca 8. szám.

BUTOROK háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, rez- és mahagoni butorok, szönyegek és függönyök, valódi angol börgarnitúrák eladása s vétele Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. I. em. Kazinczy-u. sarok. 20813

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítése, összes formotkezési czikke képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatagyár Részvénytárs, Nagymező-utca B. 46. sz.

600 hektoliter saját termésű Budaörsy-vidéki finom hegyi bor eladó Falogh Gyula szálló-gazdaságában Balaton-Henye. 50 literen felüli mennyiséget kölcsönhordókban is szállít utánvétel. Árjegyzék ingyen.

KOSSUTH LAJOS ARG-REPE berakott fából kidolgozva művészi kivitelben, elefant csont mintával izlésesen díszített valódi ébenfa-kerettel, 75 cm. magas és 60 cm. széles nagyságban 300K-értazonnal eladó Ezt a remek művet egy Ausztráliából visszatért magyar ember készítette Kossuth Lajos legutolsó fényképfelvétele után. A tisztán, válogatott szines falapokból kirakott kép életű másolata az eredetinek, melynek összeállításán és díszítésén hat hónapnál tovább dolgozott a művész. Ez az egyedülálló, pompásan sikerült mű 600 koronára van értékelve és kiállítva. Bővebbet: VII. ker., Erzsébet-körút 50. I. 9.

Kocsiarucsarnok VII., Rákóczi-ut 72. sz. Magyarországi legnagyobb kocsiraktára. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 26898

Egyetlen egyszer teygen kísérlet Sztraka Menthol-fogszippennival, tudom, sohasem fog más fogtisztító használni. Kapható gyógytárakban illatszert üzletekben 1 koronáért, 3 darabot 3 koronáért bérmentve küld Sztraka Gyógyyszerész, Mohol/7.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-, ural szoba és irodai teljes berendezések. - Dus raktár szönyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas-és rézbutorokban. GROSZ SANDOR es Társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, ez előtt Gyár utca. Telefon 14-09.

Légszesz és villamos csillárok legelőnyösebben szerezhetők be Kulcsár Sándor bronzáru- és csillárgyárban, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9-11.

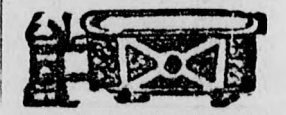
BUTOR-VEVŐKNEK! alkalom nyílik a 25 év óta fennálló

Sárkány-féle butoriparos ezégnél VII., Erzsébet-körút 26. sz. hol a helyiség átépítése miatt finom, modern asztalos és kárpitos butorok 30%-kal olcsóbban szerezhetők be, addig, míg a készlet tart, esetleg részletesítés mellett s. 28174 Nagy választék karácsonyi: es újví ajándékokban.:

Mielőtt gramofont vásárol, kérje a világhírű THEROYAL

beszélőgépek legújabb árjegyzékét. Ezen gépeket egy évi jótállással szigorúan az eredeti nagyban gyári árakon és minden árfelemelés nélkül, havi 6-10 korona részletfizetésre szállítjuk, a vidékre is bérmentve. Gramofonok 24 koronától feljebb. Kétoldalu nagy lemezek 3 kor. és 4 kor 60 fill.

LÁNG JAKAB es FIA gramofon-nagykereskedők Budapest, Jozsef-körút 41. Fióküzletünk: VIII., Baross-tér 4. és Budán, II., Margit-körút 6. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Saját gyártmányú fürdőkáda 14 kor-tól feljebb; fűthető kádak 60 kortól feljebb. Eivalalok mindenféle kúszivattyúk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron. LEFKOVICS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51/E. Telefon 113-46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kocsiarucsarnok VII., Rákóczi-ut 72. sz. Magyarországi legnagyobb kocsiraktára. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 26898

Egyetlen egyszer teygen kísérlet Sztraka Menthol-fogszippennival, tudom, sohasem fog más fogtisztító használni. Kapható gyógytárakban illatszert üzletekben 1 koronáért, 3 darabot 3 koronáért bérmentve küld Sztraka Gyógyyszerész, Mohol/7.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalon-, ural szoba és irodai teljes berendezések. - Dus raktár szönyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas-és rézbutorokban. GROSZ SANDOR es Társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, ez előtt Gyár utca. Telefon 14-09.